

TALOUSARVIO 2022

TALOUSSUUNNITELMA 2022–2024

Kunnanhallitus 7.12.2021
Valtuusto 13.12.2021

Sisällysluettelo

Kunnanjohtajan katsaus	3
1. TALOUSSUUNNITELMAN LÄHTÖKOHDAT	4
1.1 Yleinen taloudellinen tilanne.....	4
1.2 Alueen taloudellinen tilanne	4
1.3 Kuntatalouden tilanne ja näkymät	8
1.4 Vieremän toimintaympäristö.....	10
1.5 Vieremän kunnan strategia	13
1.7 Vieremän kunnan hyvinvointisuunnitelmat	20
1.8. Vieremän kunnan talouden toimenpidesuunnitelma 2020–2024	22
2. TALOUSARVION JA TALOUSSUUNNITELMAN PERUSTELUT	24
2.1 Toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset	24
2.2 Taloussuunnitelman laadinta.....	26
2.2.1 Vieremän kunnan tilinpäätösennuste vuodelle 2021	28
2.2.2 Taloussuunnitelma vuosille 2022–2024	28
2.3 Henkilöstö	29
2.4 Toimitilat	31
2.5 Toimintatuotot	32
2.6 Toimintakulut	33
2.7 Verotulot	35
2.8 Käyttötalouden valtionosuudet	37
2.9 Rahoitustuotot ja -kulut	38
2.10 Poistot.....	38
2.11 Investoinnit.....	39
2.12 Kunnan rahoitustarpeet ja lainanotto.....	39
2.13 Vieremän kunnan taloudellinen tilanne.....	40
3. ARVIO VIEREMÄN KUNNAN MERKITTÄVIMMISTÄ RISKEISTÄ JA EPÄVARMUUSTEKIJÖISTÄ SEKÄ MUISTA TOIMINNAN KEHITTÄMISEEN VAIKUTTAVISTA SEIKOISTA	41
4. TALOUSSUUNNITTELU	54
4.1 Taloussuunnittelua koskevat säännökset	54
4.2 Talousarvion ja -suunnitelman rakenne ja sisältö	55
4.3 Taloussuunnittelun laadintaperiaatteet.....	56
4.4 Talousarvion sitovuus	57
4.5 Tilivelvollisuus	58
4.6 Talouden tasapainottamista koskeva säätely	61
5. VIEREMÄN KUNNAN KONSERNI JA KONSERNIYHTIÖT	62

5.1 Kunnan organisaatio	62
5.2 Kuntakonserni	62
5.3 Tärkeimpien konserniyhtiöiden tavoitteet	63
5.3.1 Vieremän Lämpö ja Vesi Oy	63
5.3.2. Vieremän Toimitilat Oy	65
5.3.3 Kiinteistö Oy Vieremän Hakatalot	67
6. KÄYTTÖTALOUSOSA	69
Toimintakate/käyttötalous netto €.....	70
7. INVESTOINTIOSA	158
Investointiohjelma vuosille 2022–2024.....	158
8. TULOSLASKELMAOSA	161
Tuloslaskelman taloussuunnitelma	162
2022–2024.....	162
9. RAHOITUSOSA	163
Rahoituslaskelma	164
10. LIITTEET	165
Henkilöstösuunnitelma	166
Poistosuunnitelma.....	170
Oppilasennusteet:	171
Organisaatiokaavio	175
Konsernirakenne.....	176

Kunnanjohtajan katsaus

Maailmanlaajuinen koronapandemia on luonut epävarmuutta ihmisten mieliin ja kansainväliseen talouteen kuluvana vuonna. Huoli työpaikoista ja läheisten sekä ihmisten omasta terveydestä on ollut kova. Vieremän vahva elinkeinorakenne, kestäväälle pohjalle rakennettu kuntatalous, aito yhteisöllisyys sekä positiivinen asenne ovat kantaneet läpi vaikean koronavuoden. Otetta ja asennetta ei ole vara höllätä, koska koronavirusta ei ole vielä kukistettu. Tuotantokustannusten nousu, komponenttien saatavuusongelmat, kiihtyvä inflaatio ja turvallisuustilanteen heilahtelut Euroopan rajoilla ovat herättäneet huolta, mutta Vieremällä voidaan katsoa luottavaisesti tulevaisuuteen.

Kunnan työpaikkaomavaraisuus on 137 prosenttia. Luku on Suomen kolmanneksi paras antaen Vieremälle aidon mahdollisuuden kasvattaa väkilukuaan. Vieremä muodostaa merkittävän työssäkäyntialueen Pohjois-Savossa. Uusien asuntojen rakentaminen kunnan toimesta sattuu nyt hyvään saumaan. Elinkeinorakenne Vieremällä on poikkeuksellisen vahva elinvoiman näkökulmasta. Alkutuotannon osuus työpaikoista on 19 ja jalostuksen peräti 53 prosenttia. Palveluissa Vieremän työpaikoista on 28 prosenttia. Kunnassa on yli tuhat teollista työpaikkaa. Työntekijöistä noin kolmannes on vieremäläisiä, joten teollisuuden menestys on seutukunnan rajat ylittävä positiivinen talouden veturi. Palvelut ovat hyvällä tasolla. Kunnasta löytyy myös pienempiä erikoisliikkeitä. Kuntaan on perustettu yritysten ja kunnan yhteinen palvelu- ja markkinointiryhmä, jonka yhteistoiminnalla yritysten ja kunnan markkinointia voidaan parantaa.

Vieremällä halutaan kunnan kaikkien yritysten työntekijöineen voivan hyvin. Vuonna 2021 kunnassa alkanut *HYVÄ hanke – hyvinvoiva Vieremä* on onnistunut aktivoimaan työikäisiä ihmisiä hyvin. Hankkeessa on sellaisia ennaltaehkäiseviä hyvinvointityön elementtejä, jotka on pystyttävä vakiinnuttamaan kunnan perustoiminnaksi mentäessä kohti hyvinvointialueiden aikaa. Hyvinvointialueet aloittavat toimintansa vuoden 2023 alusta. Vieremällä hyvinvointialue nähdään kumppanina, jonka kanssa yhdessä turvataan erinomaiset lähipalvelut kuntalaisille. Vieremän teollisuuden ja maatalouden panos Pohjois-Savon vientiin on erittäin merkittävä. Tämä on otettava yhtenä tekijänä huomioon, kun tulevaisuuden palveluverkkoja suunnitellaan. Toimivat lähipalvelut ovat edellytys alueen työvoiman saatavuudelle ja pysyvyydelle.

Vuoden 2021 tilinpäätöksen arvioidaan tämän hetken tiedon mukaan olevan ylijäämäinen. Kunnan taseessa ei ole kattamattomia alijäämiä. Vuoden 2022 talousarviossa ja suunnittelukaudella pyritään ylijäämään. Onnistumisen edellytyksenä on, että verotulot ja sosiaali- ja terveystaloudet toteutuvat ennusteiden mukaisesti. Vuoden 2022 talousarvion ja vuosien 2023–2024 taloussuunnitelman valmistelun lähtökohtia ja linjauksia käytiin läpi valtuustoseminaarissa. Ylä-Savon Sote kuntayhtymän johtoryhmä esitteli valtuutetuille kuntayhtymän talousarvioon vaikuttavia tekijöitä, toimialajohtajat kunnan toimintoja ja tytäryhtiöiden toimitusjohtajat yhtiöiden näkymiä. Kuntakonserni on kokonaisuutena tehnyt vuonna 2021 erinomaista yhteistyötä. Kumppanuusyrityksyllä meneillään oleva symbioottinen biokaasuhanke ja vuokra-asuntorakentaminen korostavat konserniyhteistyön merkitystä vuonna 2022. Talousarvio on rakennettu siten, että kunnan palvelut säilyvät nykyisellä tasollaan ja asuntotilanne paranee.

Vieremällä 24.11.2021

Kunnanjohtaja Mika Suomalainen

1. TALOUSSUUNNITELMAN LÄHTÖKOHDAT

1.1 Yleinen taloudellinen tilanne

Bruttokansantuotteen arvioidaan kasvavan 3,3 % v. 2021. Talouden toipuminen covid-19-epidemiasta on ollut nopeaa kuluvaan vuoteen keväästä alkaen. Talouden elpyminen jatkuu syksyllä varsinkin niillä toimialoilla, joita rajoitukset vielä tällä hetkellä koskevat. Sen seurauksena talouskasvu pysyy edelleen vahvana loppuvuonna ja jatkuu v. 2022. BKT:n arvioidaan kasvavan 2,9 % v. 2022 ja 1,4 % v. 2023.

Ennusteessa tautitilanteen heikentymisen ei oleteta rajoittavan talouden toipumista, vaikka yhteiskunnan avaaminen tapahtuisi hitaammin kuin kesän ennusteessa oletettiin. Taudinkehitykseen, virusmuunnoksiin sekä rokotekattavuuteen liittyvä epävarmuus lisää ennusteen epävarmuutta.

Työllisyyden kasvu on vuoden ensimmäisellä puoliskolla nopeutunut merkittävästi. Talouskasvu pitää yllä työvoiman kysyntää, jota riittää täyttämään lyhyellä aikavälillä korkealla oleva työttömyys ja hallituksen toimet työn tarjonnan lisäämiseksi. Talouden elpyminen lisää työllisten määrää vuosina 2022 ja 2023, varsinkin palvelutoimialoilla.

Julkisen talouden alijäämä pienenee tänä ja ensi vuonna voimakkaasti, kun talouden toipuminen ja nopea työllisyyskasvu lisäävät verotuloja ja pienentävät työttömyysmenoja. Myös covid-19-epidemiaan liittyvän rahankäytön ja tukitarpeen väistyminen vahvistavat julkista taloutta. Talouden väliaikainen elpyminen ei kuitenkaan poista rakenteellista julkisen talouden epätasapainoa. (VM: Taloudellinen katsaus, syksy 2021.)

1.2 Alueen taloudellinen tilanne

Alkuvuoden 2021 tiedot osoittavat, että Pohjois-Savon aluetalous on palannut takaisin kasvu-uralle koronan aiheuttaman kuopan jälkeen. Koko maassa tilanne on samansuuntainen. Pohjois-Savossa kaikkien toimialojen yhteenlaskettu liikevaihto, vienti ja palkkasumma nousivat alkuvuonna euromääräisesti jo koronaa edeltäneen tason yli. Koko maassa liikevaihto ja palkkasumma ylittivät tammi-kesäkuun jaksolla koronaa edeltäneen tason, mutta vienti jäi vielä hieman jälkeen.

Liikevaihdossa hyvä alkuvuosi

Alkuvuonna maakunnan liikevaihto kasvoi 4,8 % ja koko maan 6,3 %. Teollisuuden liikevaihto kasvoi Pohjois-Savossa 5,1 % ja koko maassa 5,5 %. Metalliteollisuuden liikevaihto laski Pohjois-Savossa 2,6 %, mutta koko maassa ala kasvoi 3,3 %. Metsä- ja puutuoteteollisuuden liikevaihto nousi Pohjois-Savossa 13,9 % ja koko maassa 12,5 %. Alan kasvulukuja nostaa osin tuotannon matala taso vertailuajankohtana vuonna 2020. Kaupan, majoitus- ja ravitsemisalalan liikevaihto kohosi Pohjois-Savossa 6,3 % ja koko maassa 8,0 %. Yrityspalvelujen liikevaihto kasvoi Pohjois-Savossa 4,3 % ja koko maassa 7,4 %.

Seuduista maakunnan parhaisiin kasvulukemiin ylsi alkuvuonna Sisä-Savo liikevaihdon 10,4 %:n kasvulla. Ylä-Savossa liikevaihto kasvoi 7,3 % ja Kuopion seudulla 5,7 %. Varkauden seudulla liikevaihto laski 0,7 %. Koillis-Savo on pieni tilastoalue, jossa muutaman yrityksen kehitys heilauttaa lukuja ylös tai alas. Alkuvuonna seudun liikevaihto putosi 31,7 %. Seuduittain liikevaihdon ja viennin kehitys oli alkuvuonna lähes peilikuva vuoden 2020 kehitykseen verrattuna. Seuduilla, joilla liikevaihto ja vienti kehittyivät hyvin vuonna 2020, oli kehitys alkuvuonna 2021 heikompaa. Sen sijaan seuduilla, joilla vuosi 2020 meni heikommin, oli alkuvuonna suurempia kasvulukuja. Poikkeuksen muodosti Sisä-Savo, jossa kasvua oli sekä vuonna 2020 että alkuvuonna 2021.

Vienti piristyi vauhdilla

Alkuvuonna vienti piristyi verrattuna vuoden takaiseen, ja kaikkien toimialojen yhteenlaskettu vienti kasvoi sekä Pohjois-Savossa että koko maassa 6,6 %. Teollisuuden vienti kasvoi Pohjois-Savossa 5,8 % ja koko maassa 6,0 %. Kasvu oli alkuvuonna erityisen vahvaa metsä- ja puutuoteteollisuudessa, ja alan vienti kasvoi sekä Pohjois-Savossa että koko maassa 13,5 %. Kasvulukujen taustalla on kuitenkin huomioitava alan heikko kehitys vuonna 2020. Metalliteollisuuden vienti heikkeni Pohjois-Savossa 1,8 %, mutta koko maassa alan vienti kasvoi 2,8 %. Pohjois-Savon sisällä vienti kasvoi alkuvuonna voimakkaasti Kuopion, Ylä-Savon ja Sisä-Savon seuduilla. Kuopion seutu ylsi 12,4 %:n Ylä-Savo 16,6 %:n ja Sisä-Savo 19,6 %:n kasvuun. Varkauden seudulla vienti laski 7,9 %.

Palkkasumma kääntyi takaisin kasvuun

Alkuvuonna toimialoista ainoastaan yrityspalvelujen palkkasumma kasvoi Pohjois-Savossa koko maata hitaammin. Kaikkien toimialojen yhteenlaskettu palkkasumma nousi Pohjois-Savossa 5,7 % ja koko maassa 4,4 %. Teollisuuden palkkasumma kasvoi Pohjois-Savossa 4,7 % ja koko maassa 4,4 %. Metalliteollisuuden palkkasumma kasvoi sekä Pohjois-Savossa että koko maassa 4,4 %. Metsä- ja puutuoteteollisuuden palkkasumma kohosi Pohjois-Savossa 4,6 % ja koko maassa 3,4 %. Kaupan, majoitus- ja ravitsemisalalan palkkasumma kääntyi Pohjois-Savossa 4,2 %:n ja koko maassa 3,9 %:n nousuun. Yrityspalvelujen palkkasumma jatkoi Pohjois-Savossa 3,6 %:n ja koko maassa 6,7 %:n kasvussa. Palkkasumma kasvoi kaikilla Pohjois-Savon seuduilla. Kuopion seudulla palkkasumma kohosi 6,4 %, Ylä-Savossa ja Sisä-Savossa 4,7 %, Varkauden seudulla 4,0 % ja Koillis-Savossa 3,2 %.

Lomautettujen määrä laskenut koko kuluvan vuoden ajan

Pohjois-Savossa oli syyskuun lopussa työttömänä 10 700 henkilöä, mistä lomautettujen osuus oli noin 550. Lomautettujen määrä on laskenut koko kuluvan vuoden ajan ja lähentelee jo vuoden 2019 tasoa. Työttömien osuus työvoimasta oli 9,5 %, mikä oli 1,8 %-yksikköä edellistä vuotta alhaisempi. Seuduittain tarkasteltuna matalin työttömien osuus työvoimasta oli Sisä-Savon seudulla (7,4 %) ja seuraavaksi alhaisin Varkauden seudulla (9,3 %) ja Kuopion seudulla (9,4 %). Korkein työttömien osuus työvoimasta oli Koillis-Savossa (11,4 %) ja toiseksi korkein Ylä-Savossa (10,2 %).

Pitkäaikaistyöttömien määrä lähti nousuun jo hiukan ennen koronapandemian puhkeamista ja nousi aina kuluvan vuoden kesään saakka. Nyt pitkäaikaistyöttömien määrän kasvun uskotaan taittuvan ja pikemminkin lähtevän loivaan laskuun. Pohjois-Savon työttömistä yhtäjaksoisesti vähintään vuoden työttömänä olleita oli syyskuun lopussa reilut 4 700 henkilöä, mikä oli 14 % enemmän kuin vuosi sitten vastaavaan aikaan ja 44 % kaikista työttömistä. Työvoiman kysyntä on erittäin vilkasta, sillä uusia avoimia työpaikkoja TE-toimistoon on kuluvan vuoden aikana ilmoitettu 13 % edellisvuotta enemmän. Haasteena yrityksillä on löytää osaavaa työvoimaa.

Nopean talouskasvun ennustetaan jatkuvan Suomessa vielä ensi vuonna

Suomen pankki ennustaa Suomen talouden kasvavan nopeasti tämän ja ensi vuoden ajan, mutta vuonna 2023 talouskasvun odotetaan hidastuvan ja palaavan pitkän aikavälin kasvuralle. Suurimpana riskinä talouskasvulle pidetään edelleen koronapandemiaa sekä Suomen oman tautitilanteen että pandemian globaalin kehityksen osalta. Kuluvana vuonna Suomen talous on kasvanut etenkin yksityisen kulutuksen johdolla, ja maailman talouden positiivisen vireen odotetaan näkyvän Suomen viennissä pienellä viiveellä. Sekä Elinkeinoelämän tutkimuslaitos (Etlä) että Pellervon taloustutkimus (PTT) ennustavat Suomen viennin kasvavan vuonna 2022 yli 9 %. Talouden kasvua hidastavat kuitenkin Etlän ja PTT:n mukaan tuotannon pullonkaulat ja niukkuus osaavasta työvoimasta.

Positiiviset kasvuodotukset näkyvät myös Pohjois-Savon alueella, mutta kehitysnäkymiä varjostaa työvoiman saatavuus. Suomen Yrittäjien, Finnveran ja työ- ja elinkeinoministeriön toteuttaman ja syyskuussa julkaiseman Pk-yritysbarometrin (n=216) mukaan yleiset suhdannenäkymät jatkavat nousua Pohjois-Savossa, ja liikevaihdon odotukset ovat kasvaneet maakunnassa. Noin viidennes kyselyyn vastanneista kertoi kuitenkin työvoimapulan olevan pahin ulkopuolinen este yrityksen kehittämiseksi. Myös Kuopion alueen kauppakamarin ja Elinkeinoelämän keskusliiton lokakuussa julkaiseman suhdannebarometrin (n=52) mukaan pohjoissavolaisten yritysten suhdannetilanne kolmannella kvartaalilla on hyvä, mutta suhdanneodotukset ovat kuitenkin hieman laskussa. Suhdannenäkymiä laskee se, että pandemiasta palautumisen kasvupyrähdys on laantumassa. Erityisesti kasvun esteenä on paheneva osaajapula ja materiaalipula. (Pohjois-Savon liitto, Pohjois-Savon aluetalouuskatsaus, syksy 2021).

1.3 Kuntatalouden tilanne ja näkymät

Viimeiset kaksi vuotta ovat olleet kuntataloudessa hyvin poikkeukselliset. Vuoden 2019 ennätysellisen heikosta tilanteesta kuntatalous päätyi vuonna 2020 talousluvuilla mitattuna varsin hyvään tilanteeseen. Hyvään tulokseen vaikutti erityisesti valtion kunnille osoittama tuki, joka ylitti selvästi koronaepidemiasta kunnille aiheutuneet taloudelliset menetykset. Koronatilanne vaikuttaa kuntien toimintaan ja talouteen vielä tänä vuonna. Myös valtion tukitoimet jatkuvat, tosin merkittävästi viime vuotta pienempinä.

Koronatilanteen vähitellen helpottaessa kunnat ovat historiallisen suuren muutoksen edessä. Sosiaali- ja terveystaloudet sekä pelastustoimi siirtyvät vuoden 2023 alusta hyvinvointialueiden vastuulle. Muutoksella on suuria vaikutuksia kuntien tehtäviin ja talouteen. Lisäksi kunnat osallistuvat uudistuksen toimeenpanon valmisteluun.

Hallitus päätti puoliväliriihessä keväällä 2021 jatkaa valmistelua TE-palvelujen siirtämiseksi kunnille. Siirron yhteydessä luodaan rahoitusmalli, joka kannustaa kuntia kehittämään toimintaansa työllisyyttä edistäväksi siten, että uudistuksella saavutetaan 7 000–10 000 lisätyöllistä. Valmistelussa tähdätään siihen, että kunnan vastuuta työttömyysturvan perusosan kustannuksista laajennettaisiin. Lisäksi työttömyysturvan ja työttömän palveluun aktivoinnin välinen kytkös poistettaisiin. Tehtävien siirto on tarkoitus toteuttaa vuoden 2024 aikana.

Kuntatalouden arvioidaan heikkenevän vuonna 2022

Vuosi 2022 näyttää kuntataloudessa jälleen vaikealta, kun menot kasvavat tuloja nopeammin. Koronavirustilanteesta aiheutuvien talousvaikutusten arvioidaan vähitellen poistuvan, mutta myös valtion tukitoimet, kuten yhteisöveron korotettu jako-osuus ja valtionosuuslisäykset, loppuvat. Koronatilanteesta saattaa aiheutua terveydenhuollossa jonkin verran lisäkustannuksia myös ensi vuonna.

Kuntatalouden suurin ongelma on ollut jo pitkään tulo- ja menokehityksen rakenteellinen epäsuhta. Sote-uudistuksen myötä kuntien menopaineet helpottuvat, kun väestön ikääntymisestä aiheutuvat menot siirtyvät kunnilta hyvinvointialueille. Toisaalta väestön ikärakenteen muutos ja keskipitkän aikavälin ennustettu hidas talouskasvu näkyvät jatkossakin myös kunnissa verotulojen verkkaisena kasvuna. Lisäksi alueellisesti erilainen väestönkehitys ja muuttoliike eriyttävät edelleen kuntien talouskehitystä.

Sote-uudistuksen jälkeen vuonna 2023 kuntatalouden arvioidaan vahvistuvan kertaluonteisesti verokertymien ajoituksellisten tekijöiden takia. Vuosina 2024–2025 kuntatalouden kehitysnäkymät heikkenevät jälleen, ja toiminnan ja investointien rahavirta on noin 750 miljoonaa euroa negatiivinen. On kuitenkin syytä huomata, että sote-uudistukseen liittyvät laskelmat ovat vielä alustavia, ja ne päivitetään julkisen talouden suunnitelman 2023–2026 valmistelun yhteydessä keväällä 2022.

Kuntien valtionavut alenevat vuonna 2022 koronatukitoimien poistuessa

Kuntien peruspalvelujen valtionosuuksiin osoitetaan vuonna 2022 lähes 300 miljoonaa euroa enemmän kuin vuoden 2021 varsinaisessa talousarviossa. Valtionosuuksien tasoa korottavat kevään kehysriihessä päätetty 246 miljoonan euron erilliskorotus, indeksikorotus sekä kuntien tehtävien ja velvoitteiden laajennuksiin osoitettava täysi valtionrahoitus.

Valtion talousarvioesitykseen sisältyvät toimenpiteet heikentävät kuntataloutta vuonna 2022 noin 1,2 miljardia euroa verrattuna vuoteen 2021. Muutosta selittää kuitenkin merkittävilta osin koronaepidemiaan liittyvien kertaluonteisten tukien poistuminen (830 milj. euroa) sekä vuoden 2022 valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon tarkistuksen neutralisointi (564 milj. euroa). Kuntien uusia ja laajenevia tehtäviä vuonna 2022 ovat muun muassa varhaiskasvatuksen kolmiportainen tuki, oppilas- ja opiskelijahuollon sitovat henkilöstömitoitukset ja lastensuojelun henkilöstömitoituksen tiukentaminen. Uusiin ja laajeneviin tehtäviin osoitetaan 100 prosentin valtionosuusrahoitus.

Hallitusohjelman mukaisista kuntien tehtävien ja velvoitteiden laajennuksista suurin osa on toteutettu jo aikaisempina vuosina. Näistä aiheutuvat kustannukset ja valtionosuuslisäykset nousevat kuitenkin vuosittain. Osa tehtävälisäyksistä ja kustannuksista siirtyy kuitenkin hyvinvointialueille niiden aloittaessa vuonna 2023.

(VM: Kuntatalousohjelma 2022, syksy 2021, VM:n julkaisuja 2021:49).

1.4 Vieremän toimintaympäristö

Alla olevissa taulukoissa on esitetty väkiluvun kehitystä, väestön ikärakennetta ja taloudellista huoltosuhdetta. Huoltosuhte mittaa sitä, kuinka monta työvoiman ulkopuolella olevaa ja työtöntä on sataa työllistä kohti.

Väkiluku vuosina 2019–2021			
Alue	2019	2020	2021 (30.9)
Vieremä	3 579	3 522	3 477
Ylä-Savo	52 920	52 175	51 505
Pohjois-Savo	249 003	248 265	247 445
Koko maa	5 525 292	5 533 793	5 547 045

Lähde: Tilastokeskus

Väestöennuste 2022–2025	2022	2023	2024	2025
Vieremä	3 432	3 388	3 346	3 309

Lähde: Tilastokeskus

Väestön ikärakenne 31.12.2020 (%)			
Alue	0–14 v.	15–64 v.	65 v -
Vieremä	14,5	58,1	27,5
Ylä-Savo	14,3	55,8	29,9
Pohjois-Savo	14,3	59,7	25,9
Koko maa	15,6	61,7	22,7

Lähde: Tilastokeskus

Taloudellinen huoltosuhte	2018	2019
Vieremä	144,7	135
Ylä-Savo	166	163,1
Pohjois-Savo	149,4	148,5
Koko maa	132,5	132,8

Lähde: Tilastokeskus

Vieremän työpaikat vuonna 2009–2019

2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1739	1825	1905	1792	1824	1869	1847	1970	2052	2056	2158

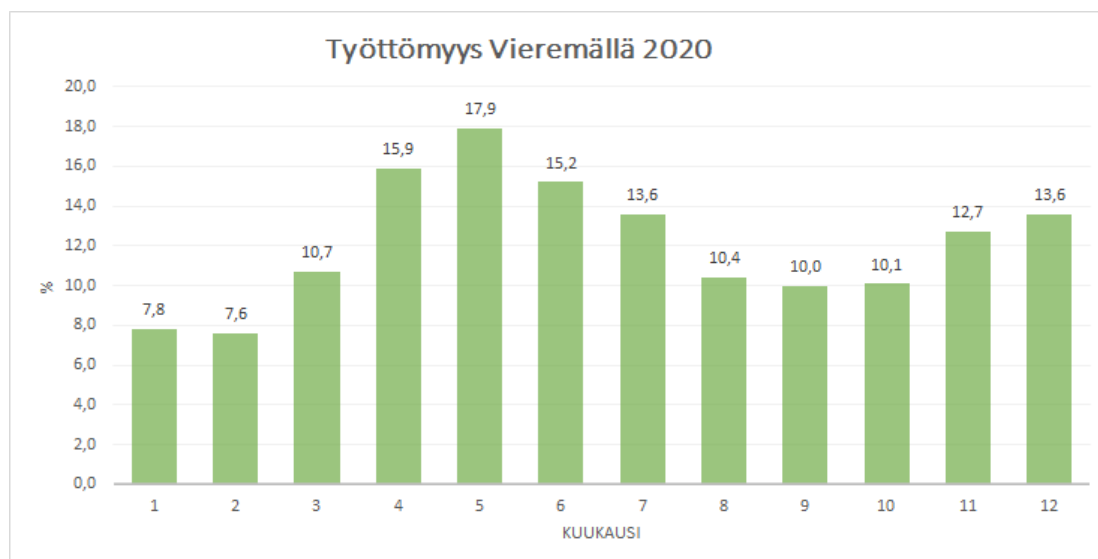
Lähde: Tilastokeskus

Vieremän työpaikoista yli puolet (52,9 %) oli jalostuksessa vuonna 2019. Alkutuotannossa oli 18,7 % työpaikoista ja palvelualoilla 27,4 % työpaikoista. (Lähde: Tilastokeskus)

Työpaikkaomavaraisuus ilmaisee alueella työssäkäyvien ja alueella asuvan työllisen työvoiman määrän välisen suhteen. Jos työpaikkaomavaraisuus on yli 100, on alueen työpaikkojen lukumäärä suurempi kuin alueella asuvan työllisen työvoiman lukumäärä. Vieremän työpaikkaomavaraisuus oli 141,7 vuonna 2019. (Lähde: Tilastokeskus)

Vuoden 2020 lopussa Vieremän työttömyysprosentti oli 13,6 (v. 2019; 8,6). Alimmillaan työttömyysprosentti oli alkuvuodesta ollen tammikuussa 7,8 ja helmikuussa 7,6. Sen jälkeen koronan vaikutus on vahvasti nähtävillä työttömyystilastoissa. Korkeimmillaan työttömyysprosentti oli toukokuussa (17,9). Yli vuoden työttöminä olleita oli keskimäärin 53 henkilöä kuukausittain. Yli 50-vuotiaiden määrän keskiarvo oli 85 henkilöä kuukausittain, kun taas nuorten kokonaismäärät ovat alle 20-vuotiaiden kohdalla keskiarvo 3 henkilöä ja alle 25-vuotiaiden keskiarvo oli 22 henkilöä kuukausittain. Vajaakuntoisten määrän keskiarvo oli 24 henkilöä kuukausittain.

Työttömyysaste kuukausittain vuonna 2020 Vieremällä

Maitoa tuotettiin Ylä-Savon maaseutupalveluiden alueella vuonna 2020 yhteensä 113,1 milj. litraa, josta Vieremän osuus oli 34,0 milj. litraa (30 %).

Maitotilayritykset	2017		2018		2019		2020			Muutos 2017-2020, litraa			
	Sijaintikunta	Tilat kpl	Maito, litraa	Tilat kpl	Maito, litraa	Tilat kpl	Maito, litraa	Tilat kpl	Maito, litraa	Maitoa litraa/tila	Maitoa, litraa	%	Tilat kpl
IESALMI	63	18 548 580	57	18 928 823	52	18 662 340	52	19 580 443	376 547	1031863	5,6	11	-17,5
LAPINLAHTI	107	34 476 005	90	35 392 039	83	36 143 834	79	37 206 015	470 962	2 730 010	7,9	28	-26,2
SONKAJÄRVI	66	23 346 157	57	22 958 526	53	22 704 797	51	22 328 668	437 817	- 1 017 489	- 4,4	15	-22,7
VIEREMÄ	100	37 457 142	90	36 985 805	79	35 162 051	73	33 969 774	465 339	- 3 487 368	- 9,3	27	-27,0
Ylä-Savon maaseutupalvelut	336	113 827 884	294	114 265 193	267	112 673 022	255	113 084 900	443 470	- 742 984	- 0,7	81	-24,1

Lähde: Luonnonvarakeskus maataloustilastot (<http://stat.luke.fi/maatalous>)

1.5 Vieremän kunnan strategia

Johdanto

Kuntastrategiassa esitetään Vieremän kunnan tavoitteet strategiakaudelle 2022–2025. Kunnan toimintaa ohjaavat yhteiset arvot; yhteistyökykyisyys ja avoimuus, yritysystävällisyys, asukaslähtöisyys, itsenäisyys, tasapuolisuus ja oikeudenmukaisuus. Kuntastrategian tavoitteet tarkennetaan vuosittain arvioitaviksi toimenpiteiksi kunnan talousarviossa.

Vieremän kunnan vahvuuksia ovat metalli- ja teknologiateollisuus, vahva maatalous, kattavat peruspalvelut ja työpaikkaomavaraisuus. Haasteena on työvoiman riittävyys kehittyvän elinkeinoelämän tarpeisiin.

Vieremä haluaa profiloitua metalli- ja teknologiateollisuuden ja maatalouden vireänä keskittymänä. Uusia työpaikkoja voidaan luoda vain tukemalla ja kehittämällä elinkeinoelämää, mikä mahdollistaa palveluiden ylläpidon ja kehittämisen. Kunnan houkuttelevuuden kannalta keskeistä on hyvät lähipalvelut, markkinointiyhteistyö yritysten kanssa, hyvät harrastusmahdollisuudet sekä riittävä asunto- ja tonttitarjonta.

Hyvinvointialueiden toimeenpanon myötä kunnan tehtävä painottuu entistä enemmän kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen. Tämä edellyttää erityisesti sitä, että kuntalaiset kokevat olonsa Vieremällä turvalliseksi ja viihtyisäksi. Sosiaali- ja terveystalouden järjestämisvastuun siirtyessä maakunnalliselle toimijalle, on kunnan panostettava erityisesti ennaltaehkäisevään työhön. Tämä edellyttää muun muassa ihmisen elinkaaren kattavien liikunta- ja kulttuuripalveluiden turvaamista. Varhaiskasvatuksen sekä perus- ja lukio-opetuksen on oltava edelleen laadukasta ja ajanmukaista.

Arvot

Yhteistyökykyisyys ja avoimuus

Vieremä on luotettava kumppani ja haluttu yhteistyötaho. Ylä-Savon seutukunta on Vieremälle merkittävä yhteistyöalue.

Päätöksenteko on perusteltua ja johdonmukaista ja siitä viestitään avoimesti. Kunnan toiminnassa noudatetaan hyvää hallintotapaa sekä edistetään tasapuolisuuden, oikeudenmukaisuuden sekä tasa-arvon toteutumista.

Pohjois-Savon hyvinvointialue on keskeinen yhteistyökumppani kuntalaisten sosiaali- ja terveyspalveluiden saatavuuden turvaamisessa.

Asukaslähtöisyys

Kuntalaisia kuullaan ja heidän näkökantansa huomioidaan päätöksenteossa. Kuntalaisia kannustetaan osallistumaan oman elinympäristönsä kehittämiseen ja yhteisöllisyyden lisäämiseen. Osallistuvaa budjetointia hyödynnetään kuntalaisten osallistamisen työkaluna.

Yritysyystävällisyys

Kunta luo edellytyksiä yritystoiminnan menestymiseen ja kehittymiseen Vieremällä. Vieremä haluaa profiloitua erityisesti metalli- ja teknologiateollisuuden ja maatalouden keskittymänä. Vieremällä on tilaa ja mahdollisuuksia niin pienille kuin suurillekin yrityksille. Palveluyritysten kanssa tehtävää yritys yhteistyötä ylläpidetään ja parannetaan yhteisen palvelu- ja markkinointiryhmän kautta. Kunnan biokaasuhankkeen avulla luodaan edellytyksiä maatalouden ympäristöystävällisyyden ja tuottavuuden lisäämiselle.

Päätöksenteossa arvioidaan yritysvaikutukset ja huomioidaan yrittäjien tarpeet. Kunnan konserniyhtiöiden toiminnalla ei aiheuteta tarpeetonta kilpailua paikalliselle yritystoiminnalle.

Itsenäisyys

Vieremän kunta tunnistaa vahvuutensa ja hyödyntää niitä kuntakuvan sekä elinkeinoelämän kehittämiseen. Oma identiteettiä ja perinteitä arvostetaan ja niitä vaalitaan positiivisella tavalla.

Tasapuolisuus ja oikeudenmukaisuus

Vieremän kunta on toiminnassaan tasapuolinen ja oikeudenmukainen.

Visio

Vieremä on Pohjois-Savon maakunnan metalli- ja teknologiateollisuuden keskus, jossa on erinomaiset mahdollisuudet hyvinvointiin, asumiseen ja yrittämiseen.

Vieremä on maatalouden ja siihen liittyvän biotalouden innovatiivinen edelläkävijä.

Vieremä on aktiivinen toimija ja vaikuttaja Ylä-Savon seutukunnassa ja Pohjois-Savon maakunnassa.

Tavoitteet

Vieremän kunnan tavoitteet ovat:

Vahva elinkeinoelämä

1. Metalli- ja teknologiateollisuuden yritysten toiminnan laajentuminen on kunnan keskeinen elinkeinoelämän tavoite. Olemassa olevien sekä syntyvien yritysten toimintamahdollisuuksia tuetaan siten, että yrittämisen edellytykset ovat hyvät Vieremällä.
2. Maatalouselinkeinon tunnettavuuteen, ympäristöystävällisyyteen, tuottavuuden parantamiseen, toimintaedellytysten tukemiseen ja alan koulutuksen turvaamiseen Ylä-Savossa panostetaan.
3. Palveluyritykset ovat tärkeä osa kunnan elinkeinorakennetta. Niin julkisten kuin yksityistenkin lähipalveluiden toimivuus ja saatavuus varmistetaan. Palveluyritysten kanssa tehtävää yritysysteistyötä ja markkinointia kehitetään.
4. Juna- ja maantieyhteyksien seudullinen kehittäminen ja oman tieverkon kunnan ja kattavuuden turvaaminen on välttämätöntä kilpailukykyisen toimintaympäristön turvaamiseksi.
5. Työvoiman saatavuuteen ja osaamisen kehittämiseen panostetaan yhdessä yritysten, oppilaitosten ja Ylä-Savon kuntien kanssa.

Elinvoimainen kunta

1. Vieremän taajaman ja kylien yleisilme on siisti ja viihtyisä.
2. Kunnasta löytyy tontteja ja hyväkuntoisia asuntoja eri elämänvaiheissa oleville ihmisille.
3. Yritysten kanssa tehdään rekrytointiyhteistyötä, johon yhdistyy myös kunnan markkinointi.
4. Varhaiskasvatus sekä esi-, perus- ja lukio-opetus pidetään korkeatasoisena ja nykyaikaisena.
5. Vieremä tukee paikallisia tapahtumia ja hyödyntää niitä markkinoinnissaan.
6. Vieremä edistää sähköisten palveluiden ja tiedottamisen käyttöönottoa sekä monipaikkaisen- ja paikkariippumattoman työn edellytyksiä kunnassa.

Hyvinvoiva kuntalainen

1. Päivittäisen elämisen palvelut ovat korkeatasoisia ja kätevästi kaikkien saavutettavissa.
2. Liikuntapaikat ovat ajanmukaisia ja hyvässä kunnossa.
3. Luontoon pääsemistä ja siellä tapahtuvaa turvallista liikkumista edistetään.
4. Vieremän kunnan ilmasto-ohjelmassa esitetään kunnan ilmastotavoitteet ja niiden mittaaminen selkeästi. Ilmasto-ohjelmalla mahdollistetaan ilmastotavoitteiden ja elinkeinoelämän tarpeiden kestävä yhteensovittaminen.
5. Kulttuuripalvelut ovat asukaslähtöisiä, monipuolisia ja kaikkien saatavilla.
6. Kuntalaisilla on mielekästä tekemistä ja mahdollisuus kokoontua turvallisessa ympäristössä vapaa-aikanaan.
7. Uudet kuntalaiset otetaan ystävällisesti vastaan ja heidän kotoutumisestaan huolehditaan tarpeen mukaan yhdessä yritysten, oppilaitosten, yhdistysten ja seutukunnallisen maahanmuuttopalvelun kanssa.

Ammattitaitoinen ja motivoitunut henkilöstö

1. Vieremän kuntakonsernin tärkein voimavara on ammattitaitoinen ja motivoitunut henkilöstö. Henkilöstöjohtamisen toiminta-ajatus on: *Tyytyväinen työntekijä on tehokkain.*
2. Henkilöstön kehittymistä ja viihtymistä tuetaan asettamalla yhdessä realistisia tavoitteita ja luomalla edellytykset tavoitteisiin pääsemiseksi. Osaaminen varmistetaan henkilöstön täsmäkoulutuksella.
3. Vieremän kunnassa saa tuoda esille omat mielipiteensä ja yhteisiin sovittuihin tavoitteisiin pitää sitoutua tinkimättömästi.
4. Rekrytoinnissa kiinnitetään huomiota ihmissuhde- ja työyhteisötaitoihin muun osaamisen rinnalla. Rekrytointeja tarkastellaan pitkäjänteisinä investointeina tulevaisuuteen. Vieremän kunnassa palkkaus ja työskentelyolosuhteet ovat kilpailukykyisiä.

Tasapainoinen kuntatalous

Kunnan investoinnit ovat tarkoituksenmukaisia ja talous pidetään tasapainossa.

Alueellinen kehittämistyö

Vieremä on jäsenenä maaseudun kehittämissyhistys Ylä-Savon Veturi ry:ssä. Veturin kautta saadaan asiantuntija-apua ja rahoitusta kyläyhdistysten ja muiden toimijoiden hankkeisiin. Vieremän kunta sitoutuu Ylä-Savon Veturi ry:n paikallisen kehittämisen strategian toteuttamiseen ohjelmakaudella 3,0 eurolla/asukas.

Yleisvastuu elinkeinojen kehittämisestä kunnassa on kunnanhallituksella ja kunnanjohtajalla. Elinkeinojen kehittämisen ja yritysneuvonnan palveluja tuottaa kunnanjohtaja, joka voi tarvittaessa hyödyntää yksityisiä ja julkisia neuvontapalveluja.

Valtuusto hyväksyi 23.3.2015 § 17 yhteistoimintasopimuksen koskien seudullista kehittämistoimintaa. Yhteistyösopimuksen osapuolia ovat Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä, Iisalmen ja Kiuruveden kaupungit sekä Lapinlahden, Sonkajärven ja Vieremän kunnat. Palvelujen järjestäjänä toimii Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä.

Yhteistoiminnan tavoitteita ovat:

- alueen elinkeinoelämän vahvistaminen ja kasvu
- yritystoiminnan aktivointi erityisesti valituilla kärkitoimialoilla
- aluekehityksen vahvistaminen ja seudullinen yhteistyö

Sopimuksen mukaan kunnat varaavat vuosittain seudullisen kehittämistoiminnan käyttöön aluekehitysrahaa. Johtokunta päättää kuntien myöntämän aluekehitysrahan jakamisesta erillisille hankkeille, joihin tarvitaan kuntarahaosuuksia.

Teknologia-alan kehittämiseksi on tehty yhteistoimintasopimus Iisalmen Teollisuuskylä Oy:n, Iisalmen kaupungin sekä Lapinlahden ja Vieremän kuntien kesken. Tämän toiminnan tavoitteita ovat:

- alueen teknologiateollisuuden vahvistaminen ja kasvu
- yritysten kehitystoiminnan aktivointi erityisesti valitulla kärkitoimialalla
- yritysten tukeminen kehityshankkeiden suunnittelussa ja toteutuksessa (maksullinen palvelu)
- aluekehityksen vahvistaminen ja seudullinen yhteistyö

Vuonna 2022 teknologia- ja energia-alan yritysten yhteistyön, uudistumisen ja kilpailukyvyyn vahvistamisen eteen tekee töitä TechnoGrowth/ New Tech -hanke.

Vieremän kunta on sitoutunut seudulliseen Iisalmi ja tienoot markkinointiyhteistyöhön vuosille 2019–2023 (0,5 euroa/asukas/vuosi).

Vuonna 2021 kunnassa on alkanut HYVÄ hanke – hyvinvoiva Vieremä hanke, joka tähtää kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden ennakoivaan parantamiseen. Euroopan sosiaalirahastosta rahoitettava hanke on kolmivuotinen. Hankkeessa työskentelee kokopäiväinen työntekijä, joka yhdessä liikuntasihteerin kanssa laatii ja toteuttaa Vieremän hyvinvoinnin ja liikunnan viikko-ohjelman, josta löytyy jokaiselle jotakin. Seurat, yhdistykset ja yritykset otetaan suunnitteluun ja toteutukseen mukaan. Lisäksi kunnassa toteutetaan koronakriisistä nousevien yritysten kehittämiseen tähtäävä veturihanke, joka on suunniteltu yhdessä yritysten kanssa.

Vuonna 2022 seudullisessa yhteistyössä panostetaan erityisesti alueellisen osaamisen kehittämisen mallin luomiseen. Mallissa yritysten, oppilaitosten ja kuntien yhteistyötä pyritään vakiomaan ja parantamaan toimintaa ohjaavan tilannekuvan kattavuutta.

1.7 Vieremän kunnan hyvinvointisuunnitelmat

Hyvinvointikertomus

Kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen on kunnan perustehtävä. Vuonna 2011 voimaan tullut terveydenhuoltolaki velvoittaa kuntia raportoimaan valtuustolle vuosittain kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä. Sen lisäksi valtuustolle on kerran valtuustokaudessa valmistettava laajempi hyvinvointikertomus. Kunnan on strategisessa suunnittelussa asetettava paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin perustuvat terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen tavoitteet ja määriteltävä niitä tukevat toimenpiteet. Hyvinvointikertomuksen painopisteenä niin strategisella kuin toiminnallisella tasolla on hyvinvointitiedon tuottaminen, analysointi ja kehittäminen. Hyvinvointikertomuksessa tarkastellaan kunnan rakenteita, eri-ikäisten kuntalaisten terveyttä ja toimintakykyä, turvallisuutta, tasa-arvoa ja oikeudenmukaisuutta, asumista ja ympäristöä, toimeentuloa, kuntalaisten palveluita sekä lasten, nuorten ja ikäihmisten hyvinvointia.

Vieremän kunnan laaja hyvinvointikertomus valtuustokaudelle 2017–2021 hyväksyttiin valtuustossa 12.11.2018 (§ 42). Hyvinvointikertomuksessa esitetyt tavoitteet, toimenpiteet, vastuutahot, resurssit ja arviointimittarit löytyvät osoitteesta: www.hyvinvointikertomus.fi. Kunnan hyvinvointityöryhmä valmistelee kuntastrategian valmistuttua uudelle valtuuskaudelle laajan hyvinvointikertomuksen. Tämä tulee valtuuston käsittelyyn kevään 2022 aikana.

Lasten ja nuorten hyvinvointiohjelma 2017–2021

Lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelman laatiminen perustuu 1.1.2008 voimaan tulleen Lastensuojelulain (417/2007) 12 pykälään, jossa kunnat veloitetaan laatimaan suunnitelma lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi sekä lastensuojelun järjestämiseksi ja kehittämiseksi.

Valtuusto hyväksyi (26.6.2017 § 72) lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman vuosille 2017–2021. Suunnitelma valmisteltiin yhteistyössä Ylä-Savon Sote kuntayhtymän, Iisalmen, Kiuruveden ja Sonkajärven kuntien kesken.

Suunnitelman tarkoitus on konkreettisesti ohjata kunnan lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointi- ja lastensuojelupolitiikkaa vuosina 2017–2021.

Ikääntyneen väestön hyvinvointiohjelma 2017–2019

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvveluista (980/2012) on tullut voimaan 1.7.2013. Lain 5 §:n mukaan kunnan on laadittava suunnitelma toimenpiteistään ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi sekä iäkkäiden henkilöiden tarvitsemien palvelujen ja omaishoidon järjestämiseksi ja kehittämiseksi. Suunnittelussa on painotettava kotona asumista ja kuntoutumista edistäviä toimenpiteitä. Suunnitelma on osa kunnan strategista suunnittelua.

Valtuusto hyväksyi (13.2.2017 § 11) Vieremän kunnan Ikääntyneen väestön hyvinvointiohjelman vuosille 2017–2019. Ohjelma valmisteltiin yhteistyössä Ylä-Savon Sote kuntayhtymän ja muiden Sote-kuntien kanssa.

Ohjelman päivitys (Hyvinvoiva yläsavolainen – Suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi 2022–2025) on parhaillaan työn alla ja Ylä-Savon kuntien valtuustojen on tarkoitus hyväksyä se loppuvuodesta 2021 tai alkuvuodesta 2022.

Vammaispoliittinen ohjelma 2018–2021

Vammaispoliittinen ohjelma on kehitetty vammaisten osallisuuden ja yhdenvertaisuuden parantamiseksi. Se perustuu valtakunnalliseen kehittämisohjelmaan, joka on toteutettu vuosina 2010–2015. Sen tavoitteena on vahvistaa vammaisten henkilöiden perustuslaillisten oikeuksien toteutumista, oikeudenmukaisuutta ja vammaisuuden huomioimista kaikilla eri aloilla. Ohjelma edistää esteetöntä rakentamista, ympäristön rakentamista ja palveluja. Ohjelman tarkoituksena on vammaisten henkilöiden yhdenvertaisuuden tukeminen yksilöllisten palvelujen avulla. Tavoitteena on pyrkiä yhteiskuntaan, jossa toteutuvat vammaisten henkilöiden yhdenvertaisuus, osallisuus ja syrjimättömyys.

Valtuusto hyväksyi (18.12.2017 § 112) Vieremän kunnan vammaispoliittisen ohjelman (VAMPO) vuosille 2018–2021. Vieremän kunnan vammaispoliittisessa ohjelmassa valtakunnallisen VAMPO:n toimenpiteet on pyritty viemään kunnalliselle tasolle tarpeellisilta osilta soveltaen. Vieremän kunnan VAMPO:n ydintavoitteena on muokata Vieremän kunnasta sekä fyysiseltä ympäristöltään että asenneilmapiiriltään esteetön kunta, jossa jokaista kohdellaan yhdenvertaisesti ja syrjimättömästi riippumatta hänen henkilökohtaisista edellytyksistään. Ohjelma sisältää eri osa-alueiden toimenpiteet em. tavoitteen saavuttamiseksi.

1.8. Vieremän kunnan talouden toimenpidesuunnitelma 2020–2024

Vieremän kunnanvaltuusto päätti kokouksessaan 31.8.2020 § 35 talouden toimenpidesuunnitelman 2020–2024 suunnitteluperiaatteet:

I Tulopohjan vahvistaminen

- Tulevaisuuden kunta, elinvoima, hyvinvointi ja sivistys
- HYVÄ-hanke, työurien pidentäminen ja yritysten tuottavuuden lisääminen työssä olevien ja työmarkkinoille pyrkivien henkilöiden työkyvyn kehittämisen kautta. ESR-hanke, 200 000 €, 3 vuotta, tukiosuus 80 %. Hanke alkaa elokuussa 2020.
- Koronakriisistä nousevien yritysten kehittämien, Veturihanke n. 35 000 €, 2 vuotta, tukiosuus 80 %. Hanke alkaa elokuussa 2020.
- Kumppanuusyrittäjäkylän maltillinen kehittäminen
- Innovatiivinen ja kannustava yritysneuvonta
- Elinkeino- ja asuinympäristön esilletuominen ja kehittäminen (mm. Sotkanhelmen tontin käyttö ja opiskelijoiden asumismahdollisuudet)
- YSAO:n ja muiden oppilaitosten toimintaedellytysten varmistaminen Vieremällä
- Metallin ja teknologia-alan, maatalousalan ja hyvinvointi- sekä terveysalan koulutuksen turvaaminen alueella
- Investointien houkuttelu Vieremälle
 - Toimitilainvestointien uudet ratkaisut
 - Asumiseen ja hyvinvointiin liittyvät yksityiset investoinnit
- Etätyön ja paikkariippumattoman työn edellytysten kehittäminen

II Elvyttävä investointiohjelma

- Asuntojen ja infran rakentaminen

III Talouden toimenpiteet

- Omaisuuden hallinta sekä toiminnan ja talouden optimointi
- Sote kuntayhtymän toiminnan ja talouden arviointi
- Onnistuminen Sote-uudistuksessa Vieremän kunnan osalta (lähipalvelut ja kulurakenne)
- Kunnan ja tytäryhtiöiden toimintojen optimointi
- Omaisuuden analysointi
- Henkilöstökulurakenteen analysointi
- Kiinteistöjen tarpeen arviointi
- Veroprosentin ja taksojen tarkastelu tarvittaessa (yhden prosenttiyksikön muutos on noin 500 000 euroa)
- Henkilöstökulurakenteen arviointi toteutetaan vuoden 2021 tammikuun loppuun mennessä. Samalla selvitetään vapaa-aikapalveluiden siirtyminen Kirkonkylän koulukeskukselle.

2. TALOUSARVION JA TALOUSSUUNNITELMAN PERUSTELUT

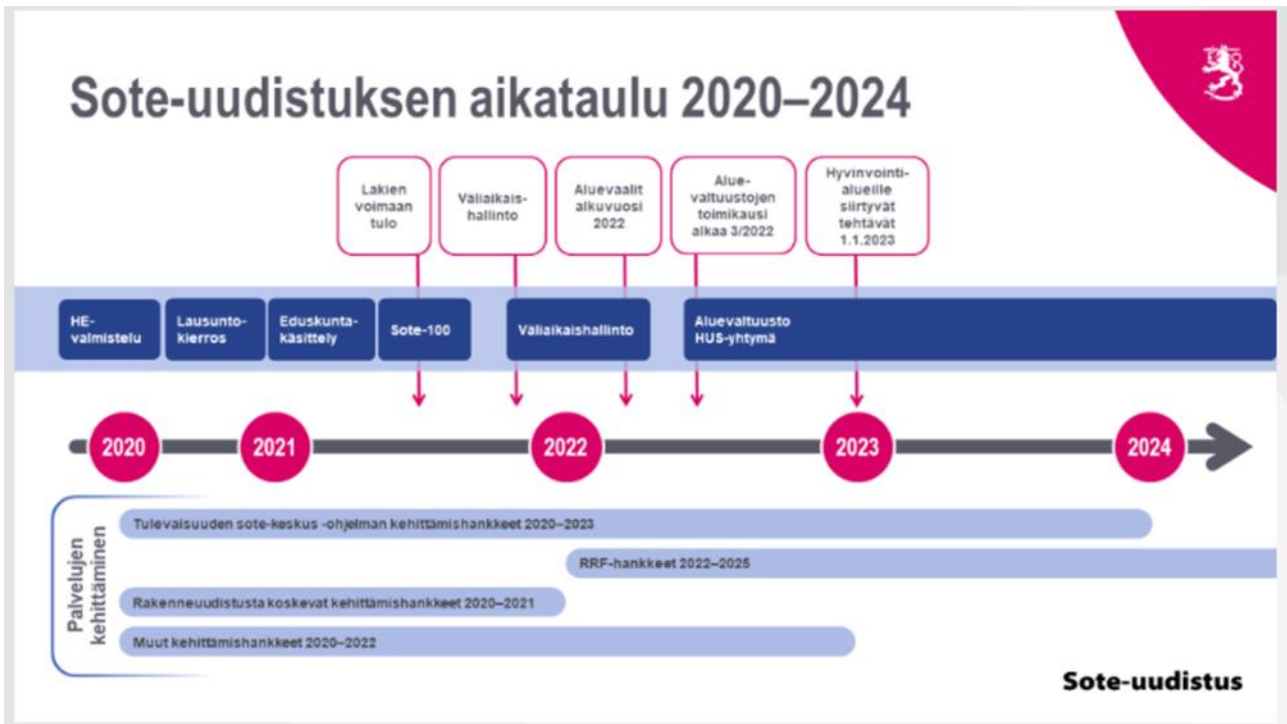
2.1 Toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset

Sote-uudistus

Sote-uudistuksessa koko julkinen sosiaali- ja terveydenhuolto uudistetaan. Samalla uudistetaan pelastustoimen palvelut. Nykyisin sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä vastaavat kunnat ja sairaanhoitopiirit. Tulevaisuudessa hyvinvointialueet vastaavat sosiaali- ja terveystalouksista sekä pelastustoimen palveluista. Uusia hyvinvointialueita on uudistuksen jälkeen 21. Lisäksi palveluja järjestää Helsingin kaupunki. Vieremän kuntalaisten palveluista vastaa Pohjois-Savon hyvinvointialue. Kuntien vastuulla säilyy asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen.

Sote-uudistus vaikuttaa merkittävästi kuntien toimintaan ja talouteen. Se vaikuttaa muun muassa kuntien tehtäviin ja niitä koskevaan rahoitukseen, verotusoikeuteen ja valtionosuusjärjestelmään, omaisuuteen, velkoihin ja sopimuksiin sekä henkilöstöön.

Lainsäädäntötyön valmistelu on käynnistynyt syksyllä 2019. Hallituksen esitys koskien hyvinvointialueiden perustamista sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisen uudistamista, on hyväksytty eduskunnassa 23.6.2021. Valmistelua johtaa sote-ministerityöryhmä. Viranhaltijoista koostuva sote-uudistuksen johtoryhmä koordinoi ja johtaa jaostoissa tehtävää työtä. Hyvinvointialueiden toiminta ja uudet järjestämisvastuut alkavat 1.1.2023. Pohjois-Savossa on sen jälkeen yksi järjestäjä, joka on vastuussa sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palveluista.

Kuva: Valtioneuvosto, Sote-uudistus, esittelymateriaalit.

Hyvinvointialueet on perustettu ja toiminta alkanut 1.7.2021. Hyvinvointialueen toimeenpanosta vastaa väliaikainen toimielin 1.3.2022 saakka, jolloin aluevaltuustot aloittavat toimintansa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksen tavoitteena on, että

- kaikki saavat laadukkaita sosiaali- ja terveystalvuuja yhdenvertaisesti
- hyvinvointi ja terveyserot kaventuvat
- integroidut palvelut
- palveluun pääsy on nopeaa
- peruspalveluja vahvistetaan siten, että lähipalvelut monipuolistuvat
- asiakkaat ja asukkaat voivat osallistua palvelujen kehittämiseen ja päätöksentekoon
- sosiaali- ja terveystalvuuissa otetaan käyttöön parhaat ja tehokkaimmat toimintatavat.
- turvata ammattitaitoisen työvoiman saanti, parantaa turvallisuutta ja vastata yhteiskunnallisten muutosten tuomiin haasteisiin.
- palvelut ovat pääosin julkisia palveluja, ja niitä täydentävät entiseen tapaan yksityiset palveluntuottajat sekä järjestöt.

Hyvinvointialueiden asukkailla on äänioikeus aluevaaleissa, jossa valitaan valtuutetut hyvinvointialueen ylimpään päätöksentekaelimeen, aluevaltuustoon. Pohjois-Savon aluevaalit käydään alkuvuonna 2022 ja uuden hyvinvointialueen aluevaltuusto aloittaa toimintansa maaliskuussa 2022.

TE-palvelut 2024 -uudistus

Pääministeri Sanna Marinin hallitus linjasi kevään 2021 puoliväliriihessä TE-palveluiden siirrosta paikallistasolle. Linjaus liittyy hallitusohjelman työllisyystavoitteeseen ja kuntien vastuun vahvistamiseen työllisyyspalveluissa.

Uudistuksen tavoitteena on palvelurakenne, joka edistää parhaalla mahdollisella tavalla työntekijöiden nopeaa työllistymistä ja lisää työ- ja elinkeinopalvelujen tuottavuutta, saatavuutta, vaikuttavuutta ja monipuolisuutta.

TE-palvelujen siirron valmistelun rinnalla hallitus valmistelee useita muita työnhakijoiden palveluja parantavia ja työllisyyttä edistäviä uudistuksia, kuten pohjoismaista työvoimapalvelumallia ja digitaalisten TE-palvelujen uudistusta. Positiivinen työllisyysvaikutus syntyy näiden uudistusten yhteisvaikutuksesta.

TE-palvelujen siirtoa koskeva hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle syyskuussa 2022. Kunnille palveluiden järjestämisvastuu siirtyisi vuoden 2024 aikana.

2.2 Taloussuunnitelman laadinta

Valtuustoseminaarissa 7.9. ja 15.9.2021 tavoitteeksi otettiin talousarvion rakentaminen siten, että vuodelle 2022 ei kerry alijäämää. Suunnitelmavuosille 2023–2024 linjattiin sama tavoite, joskin kyseisten vuosien ennustaminen on vielä hyvin vaikeaa sote-uudistuksen vuoksi. Seminaarissa esitetyt laskelmat perustuivat elokuussa annettuun vero- ja valtionosuusennusteeseen. Toimialakohtaiset raamit rakennettiin niin, että kasvuvaraa kuluvan vuoden 2020 talousarvioon verrattuna annettiin toimialoille käytännössä vain palkankorotuksiin, indeksikorotuksiin sekä kasvaviin sote-kustannuksiin. Valtionosuus- ja veroennusteet päivittyivät syksyn mittaan ja ne otettiin huomioon lopulliseen talousarvioon.

Vieremän ja Soten palvelusopimusneuvottelut käytiin 27.9.2021. Vieremän kunnan maksuosuus vuodelle 2022 on 14 324 000 euroa, mistä oman toiminnan osuus on 10 924 000 euroa ja erikoissairaanhoidon osuus (KYS) 3 400 000 euroa. Soten maksuosuus kasvaa 3,2 % (159 000 euroa) vuoteen 2021 verrattuna.

Kaikki kunnan toimialat/lautakunnat pääsivät annettuun raamiin. Kunnanhallituksen osalta raamiin oli tullut kasvua osallistavan budjetoinnin ja Vieremä 100 vuotta -budjetin osalta.

Hallituksen talousarviopäivillä 22-23.11.2021 käytiin läpi talousarvio lautakunnittain, investoinnit sekä tytäryhtiöiden talousarviot. Hallituksen päätöksellä tehtiin pieniä lisäyksiä ja täsmennyksiä talousarvioon sekä investointiohjelmaan ja vahvistettiin tytäryhtiöiden tavoitteet vuodelle 2022 (sis. osinkotavoitteet).

Talousarviovuoden merkittävimmät investoinnit ovat Sotkanhelmen tontille rakennettava Luhtitalo (siirtyi vuoden 2021 investointiohjelmasta, valmistuu vuonna 2022) ja sen ympäristön katurakenteet. Muita isoja investointeja ovat liikuntahallin lattian kunnostaminen, kevyenliikenteen väylä Malilantie-Petterintie, Ritoläntie, Puistorinteen alueen katusaneeraukset, biokaasuhankkeen infra sekä kumppanuuskylän esirakentaminen. Investointien rahoittamiseksi kunta varautuu käyttämään myös pitkäaikaista lainaa.

Taloussuunnitelmavuosien 2023–2024 ennustaminen on hyvin vaikeaa 1.1.2023 toteutuvan sote-uudistuksen vuoksi. Siirtolaskelmat kunnilta hyvinvointialueille ovat kaikki vielä ennusteita ja täsmentyvät vasta vuoden 2022 aikana. Lisäksi kyseisille vuosille ei myöskään ole voimassa olevia palkkaratkaisuja.

2.2.1 Vieremän kunnan tilinpäätösennuste vuodelle 2021

Kuluvan vuoden 2021 talousarviossa verotuloja arvioitiin kertyvän noin 14,5 miljoonaa euroa. Kuntaliiton veroennuste parani koko vuoden 2021 ajan ja oli syyskuussa jo noin 15,9 milj. euroa. Valtionosuuksia odotettiin talousarviossa 11,1 milj. euroa ja niitä tulee päätöksen mukaisesti vuonna 2021 11,5 milj. euroa.

Verotulot ja valtionosuudet sekä toimialojen muutokset vuoden 2021 talousarvion osalta päivitetään kunnanhallituksessa 7.12.2021 ja valtuustossa 13.12.2021. Esitettyjen talousarviomuutosten (+1 508 758 euroa) jälkeen tilinpäätösennusteen vuosikate on noin 3,1 milj. euroa. Poistojen määrän arvioidaan olevan alkuperäisen talousarvion mukainen (1,1 milj. euroa) ja tämän myötä tilikauden tulos olisi noin 2 019 453 euroa ja tilikauden ylijäämä noin 2 085 453 euroa.

Tilinpäätösennuste vuodelle 2021 on esitetty tuloslaskelmaosassa vuoden 2022 talousarvion ja vuosien 2023–2024 taloussuunnitelman yhteydessä.

2.2.2 Taloussuunnitelma vuosille 2022–2024

Talousarvio 2022

Vuoden 2022 talousarvioesitys osoittaa vuosikatetta noin 1 008 698 euroa, tilikauden tulosta noin -32 736 euroa ja tilikauden ylijäämää noin 140 264 euroa.

Kuntalain mukaan talousarvion on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen enintään neljän vuoden pituisena suunnittelukautena. Taloussuunnitelman mukaan tilikausien ylijäämän on arvioitu muodostuvan kaudella 2022–2024 seuraavaksi:

Vuosi	Tilikauden ylijäämä (euroina)
2022	140 264
2023	349 352
2024	3 687

Näin ollen kunnan taloussuunnitelma 2022–2024 on tasapainossa, yhteenlaskettu tilikausien ylijäämä on 493 303 euroa.

2.3 Henkilöstö

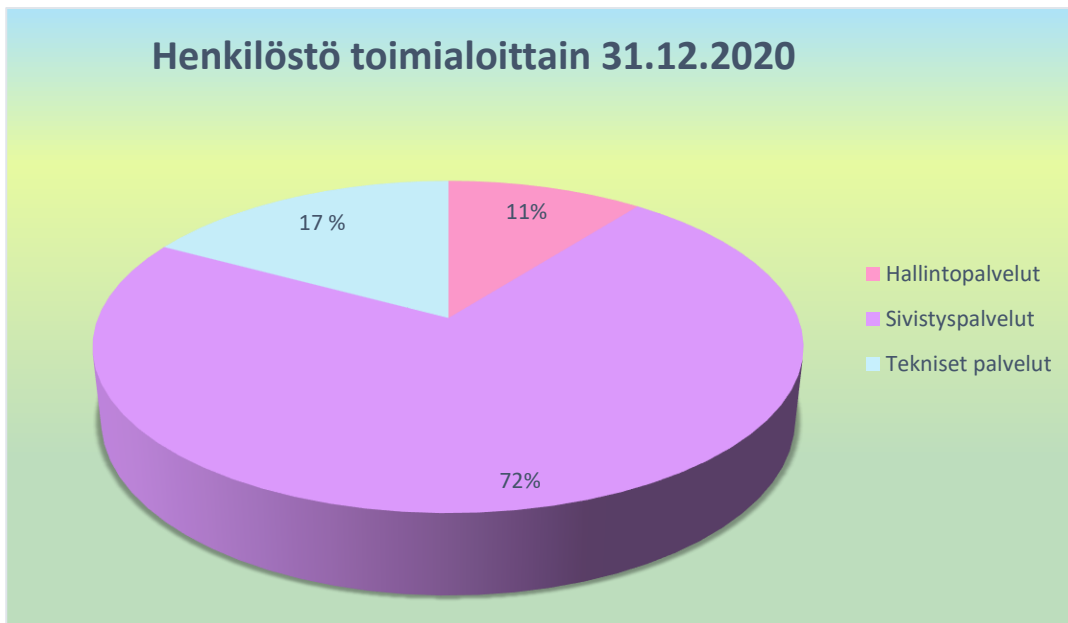
Vieremän kunnassa oli palvelussuhteessa 31.12.2020 yhteensä 143 henkilöä (vakinaisessa tai määräaikaisessa työsuhteessa tai työllistettynä). Henkilöstön määrä laski edelliseen vuoteen verrattuna kymmenellä (10) henkilöllä. Henkilöstö väheni tasaisesti kaikissa ryhmissä.

Vakinaista henkilöstöä oli vuodenvaihteessa 112 henkilöä, määräaikaista henkilöstöä 27 henkilöä ja työllistettyjä 4 henkilöä. Vakinaisen henkilökunnan suhteellinen osuus nousi hieman edelliseen vuoteen verrattuna. Vuoden 2020 lopussa vakinaisia eli toistaiseksi voimassa olevassa palvelussuhteessa olevia oli 78,32 % (v. 2019 75,82 %), määräaikaista 15,38 % (19,62 %) ja työllistettyjä 2,80 % (4,58 %).

Osasto	Vakinaiset			Määräaikaiset			Työllistetyt			Yhteensä		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Hallintopalvelut	10	11	10	4	1	1	12	7	4	26	19	15
Sivistyspalvelut	83	84	81	19	23	22	0	0	0	102	107	103
Tekniset palvelut	22	21	21	8	6	4	0	0	0	30	27	25
Yhteensä	115	116	112	31	30	27	12	7	4	158	153	143

Taulukko: Vieremän kunnan henkilöstö 31.12.2020

Yli puolet Vieremän kunnan henkilöstöstä työskentelee sivistyspalveluissa. Sivistyspalveluihin sisältyy opetus-, kulttuuri-, varhaiskasvatus-, vapaa-aika ja kansalaisopiston palvelut.

(Lähde: ePopulus)

Kunta-alan sopimukset

Kunta-alalla on viisi sopimusala:

- kunnallinen yleinen virka- ja työehtosopimus (KVTES)
- opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimus (OVTES)
- teknisen henkilöstön virka- ja työehtosopimus (TS)
- tuntipalkkaisen henkilöstön työehtosopimus (TTES)
- lääkärien virkaehtosopimus (LS)

Kunta-alan työ- ja virkaehtosopimukset ovat voimassa 1.4.2020 - 28.2.2022. Palkankorotuksiin on varauduttu vuonna 2022 1,7 %:n suuruisella korotuksella.

Henkilöstösivukulut on laskettu talousarvioon seuraavasti:

KuEL-maksu, palkkaperusteinen eläkemaksu (sis. eläkemaksun ja työkyvyttömyyseläkemaksun)	17,30 %
Kansaneläke- ja sairausvakuutusmaksu	1,53 %
Työttömyysvakuutusmaksut	1,90 %
Tapaturmavakuutusmaksut	0,84 %
Taloudellinen tuki	0,033 %
yhteensä	21,60 %
VaEL-maksut (opettajat)	16,26 %

Eläkemenoperusteinen KuEL-maksu on budjetoitu Kevan ilmoituksen mukaisena ja pääsääntöisesti kohdistettu kustannuspaikoittain.

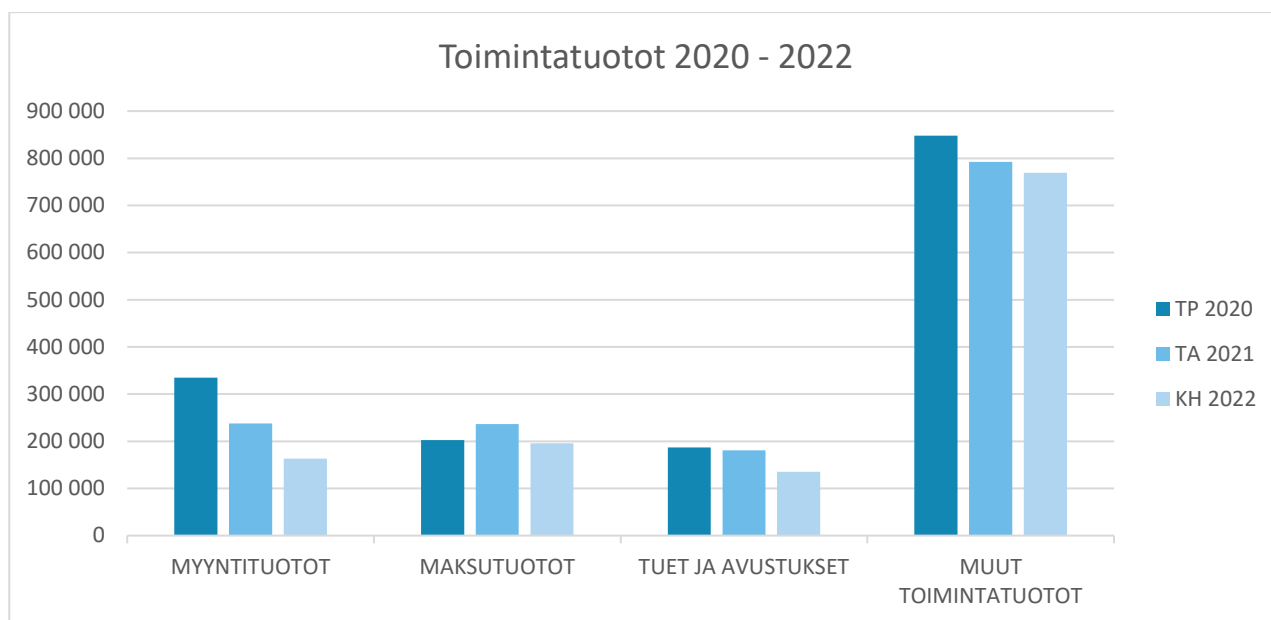
2.4 Toimitilat

Kiinteistötyöryhmän loppuraporttiehdotus on valmistunut 30.12.2014 ja se on hyväksytty lausuntopyyntökierroksen jälkeen kunnanhallituksessa 16.3.2015 (§ 88). Toimet kiinteistömassan vähentämiseksi ovat nyt toteutettu, joten kunnan kiinteistöt ovat kovassa käytössä (käyttöaste lähes 100 %).

Suurimpana tilahankkeena on Sotkanhelmen tontille tulevan luhtitalon rakentaminen. Hankkeessa toteutetaan esimerkiksi opiskelijoille sopivia pieniä vuokra-asuntoja sekä kaikille ikäryhmille käyviä esteettömiä asuntoja.

2.5 Toimintatuotot

Toimintatuottoja arvioidaan kertyvän vuonna 2022 yhteensä 1,26 milj. euroa, vuoden 2021 talousarviossa toimintatuotot ovat 1,45 milj. euroa.

Kaavio: Käyttötalouden ulkoiset tulot: tilinpäätös 2020, talousarvio 2021 ja talousarvio 2022.

Myyntituotot

Myyntituottoja ovat tulot tavaroiden ja palvelujen myynnistä, jotka on tarkoitettu myytäväksi pääsääntöisesti tuotantokustannukset peittävään hintaan. Myyntituottoja arvioidaan kertyvän 2022 talousarviovuonna 162 800 euroa (237 800 euroa TA21).

Maksutuotot

Maksutuottoja ovat asiakasmaksut ja muut maksut niistä tavaroista ja palveluksista, joiden hinnoittelun tarkoituksena ei ole kattaa tuotantokustannuksia kokonaisuudessaan ja joiden hinnat määritellään asiakkaan maksukyvyn mukaan. Maksutuotot ovat tulevana vuonna 2022 noin 195 460 euroa (236 460 euroa TA21). Ne koostuvat suurimmalta osin päivähoitomaksuista.

Tuet ja avustukset

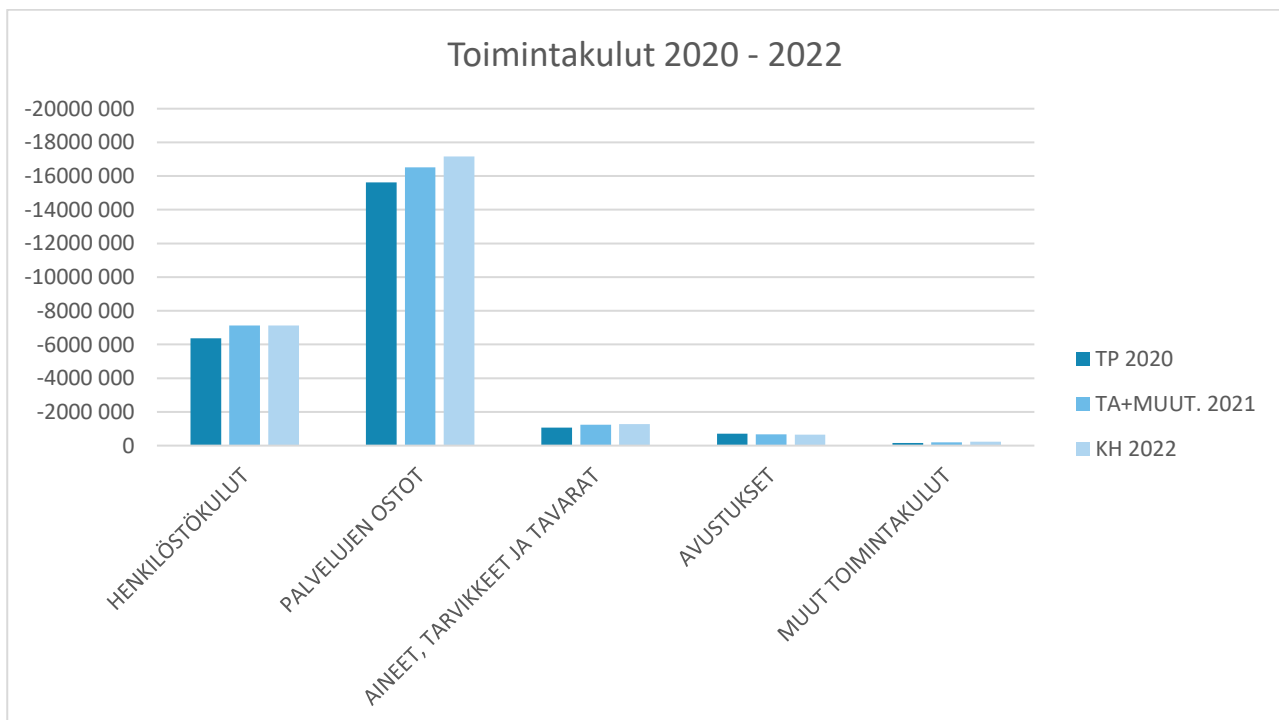
Tuloslaskelmaan merkitään omaksi ryhmäkseen tuet, avustukset ja muut tulonsiirrot valtiolta, EU:lta ja muilta yhteisöiltä silloin, kun tuki tai avustus ei ole kunnan suoritteidensa perusteella saatu korvaus eikä investoinnin rahoitusosuus. Tukiin ja avustuksiin sisältyy mm. kunnallinen työllistämistuki, Oph:n rahoitustuki sekä muut tuet ja avustukset valtiolta/muilta. Tuot ja avustukset ovat tulevana vuonna 2022 yhteensä 135 157 euroa (180 444 euroa TA21).

Muut toimintatuotot

Toimintatuotoista suurin osa 61 % koostuu muista toimintatuotoista. Muut toimintatuotot koostuvat pääasiassa kiinteistöjen vuokratuloista, joita arvioidaan kertyvän 646 900 euroa. Vuonna 2022 muut toimintatuotot ovat 769 450 euroa (792 223 euroa TA21).

2.6 Toimintakulut

Toimintakuluja arvioidaan kertyvän vuonna 2022 **yhteensä 26,44 milj. euroa** (25,76 milj. euroa TA21).

Kaavio: Käyttötalouden ulkoiset kulut: tilinpäätös 2020, talousarvio 2021 ja talousarvio 2022.

Henkilöstökulut

Toimintakulujen toiseksi suurin erä muodostuu henkilöstökuluista 7,127 milj. euroa (7,127 milj. euroa TA21), joiden osuus käyttömenoista on 26,95 % (27,66 % TA21). Henkilöstökuluihin sisältyy palkat sosiaalikuluihin vähennettynä kunnan saamalla henkilöstökorvauksilla (esim. Kela). Henkilöstökuluihin sisältyy myös työllistämiseen varatut määrärahat sekä luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden kokouspalkkiot, ansiomenetykset yms. Henkilöstösuunnitelma on liiteosassa.

Palvelujen ostot

Palvelujen ostoja ovat suoraan kuntalaisille ostetut lopputuotepalvelut ja palvelut, joita kunta käyttää omassa palvelutuotannossaan. Vuoden 2022 talousarviossa kunta ostaa palveluja 17,2 milj. eurolla (16,5 milj. euroa TA21). Palvelujen ostoissa suurin menoerä on Sote kuntayhtymän maksuosuus noin 14,32 milj. euroa.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat

Kuluerään aineet, tarvikkeet ja tavarat sisällytetään näiden hyödykkeiden tilikauden aikaiset suoriteperusteiset ostot. Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostot ovat yhteensä 1,273 milj. euroa (1,239 milj. euroa TA21), josta merkittävimmät erät ovat elintarvikkeet sekä lämpö ja sähkö.

Avustukset

Avustukset sisältävät sekä kotitalouksille että yhteisöille myönnettyt avustukset ja tuet.

Avustuksia jaetaan:

- kunnanhallituksen kautta 421 900 euroa, summa sisältää työmarkkinatuen kuntaosuuden 225 000 euroa sekä tietyn maksullisen lomituksen tuen 10 000 euroa (421 900 euroa TA21)
- sivistyslautakunnan kautta 146 700 euroa, summa sisältää kotihoidontuen 120 000 euroa (171 650 euroa TA21),
- teknisen lautakunnan kautta 80 000 euroa (80 000 euroa TA21).

Avustukset ovat yhteensä 648 600 euroa (673 550 euroa TA21).

Muut toimintakulut

Muihin kuluihin sisältyvät mm. vuokratulot, kunnan maksamat välittömät ja välilliset verot. Muihin kuluihin kirjataan myös tilikauden aikaiset luottotappiot ja olennaiset käyttöomaisuuden myyntitappiot.

Muut toimintakulut ovat yhteensä 227 767 euroa (198 824 euroa TA21).

2.7 Verotulot

Valtuusto vahvisti kokouksessaan 8.11.2021 vuodelle 2022 tulo- ja kiinteistöveroprosentit seuraavasti:

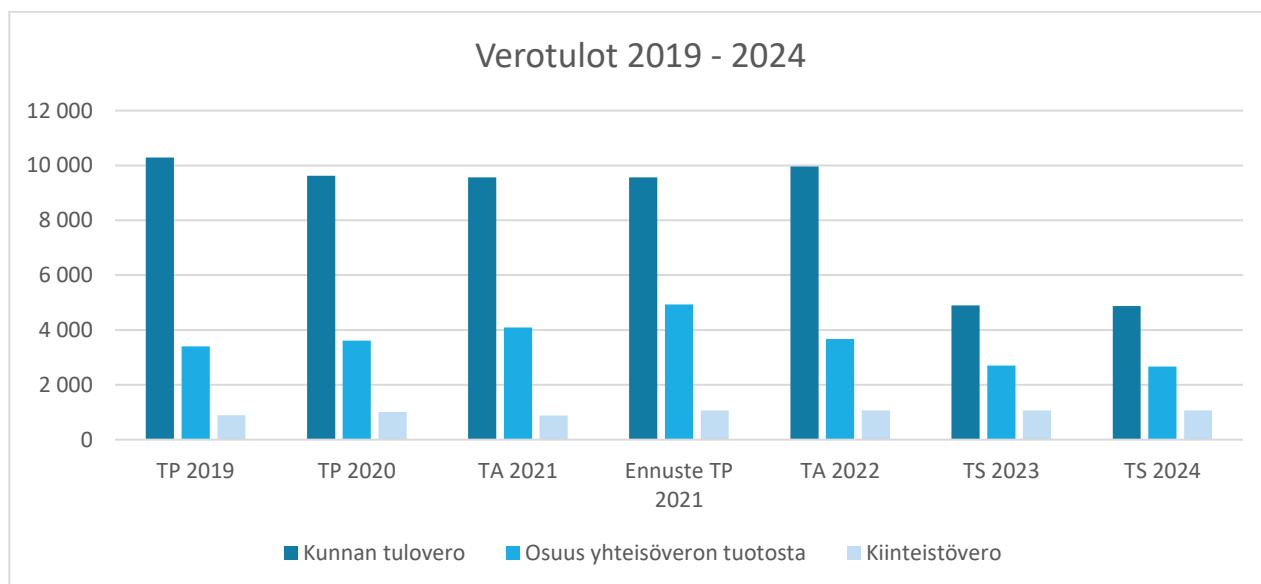
Tuloveroprosentti	21,00
Yleinen kiinteistöveroprosentti	0,93
Vakituisten asuinrakennusten veroprosentti	0,45
Rakentamattoman rakennuspaikan veroprosentti	Ei määrätty
Muiden asuinrakennusten (loma-asunnot) veroprosentti	1,00
Yleishyödyllisen yhteisön veroprosentti	0,00
Voimalaitosten kiinteistöveroprosentti	Ei määrätty

Verotulokohtaan kirjataan kunnan tulovero, kunnan osuus yhteisöveron tuotosta ja kiinteistövero. Kunnan verotulot kirjataan tilinpäätöksessä veronkantajan tilitysten suoritusajankohdan mukaan ao. tilikauden verotuloksi kuitenkin siten, että tilinpäätöksen laatimisaikana verohallinnon ilmoittamien kuukausittaisten jako-osuuksien muutoksista aiheutuvat ja aikaisemmille tilikausille kohdistuvat oikaisut otetaan huomioon. Yhteisöveron tuottoon vaikuttavat yritysten tuloskehitys, yhteisöverokanta sekä kuntien jako-osuus ja niiden muutokset.

Verotulot talousarviossa ja taloussuunnitelmassa on arvioitu siten, että arvioissa on otettu huomioon vuoden 2020 valmistuneen verotuksen tiedot, vuoden 2021 jo tilitettyjen verojen määrät sekä Kuntaliiton valtakunnalliset ja kuntakohtaiset veroennustekehikon ennusteet. Kuntaliiton ennuste Vieremän kunnan vuoden 2022 kokonaisverotuloiksi on 14 785 000 euroa, mutta talousarvioon kirjataan hieman maltillisempi ennuste 14 700 000 euroa.

Verotuloarvio vuosina 2022–2024 perustuu tuloveroprosentin tasoon 21,0 %.

	TP 2019	TP 2020	TA 2021	Ennuste TP 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Kunnan tulovero	10 288	9 620	9 568	9 568	9 962	4 897	4 873
Muutos, %	12	-6	-1	-1	4	-51	0
Muutos, 1000 €	1 135	-668	-52	-52	394	-5 065	-24
Osuus yhteisöveron tuotosta	3 400	3 609	4 086	4 932	3 671	2 702	2 664
Muutos, %	7	6	13	37	-26	-26	-1
Muutos, 1000 €	220	209	477	1 323	-1 261	-969	-38
Kiinteistövero	897	1 006	884	1 066	1 067	1 067	1 067
Verotilitykset yhteensä	14 585	14 235	14 538	15 566	14 700	8 666	8 604
Muutos, %	10	-2	2	9	-6	-41	-1
Muutos, 1000 €	1 367	-350	303	1 331	-866	-6 034	-62

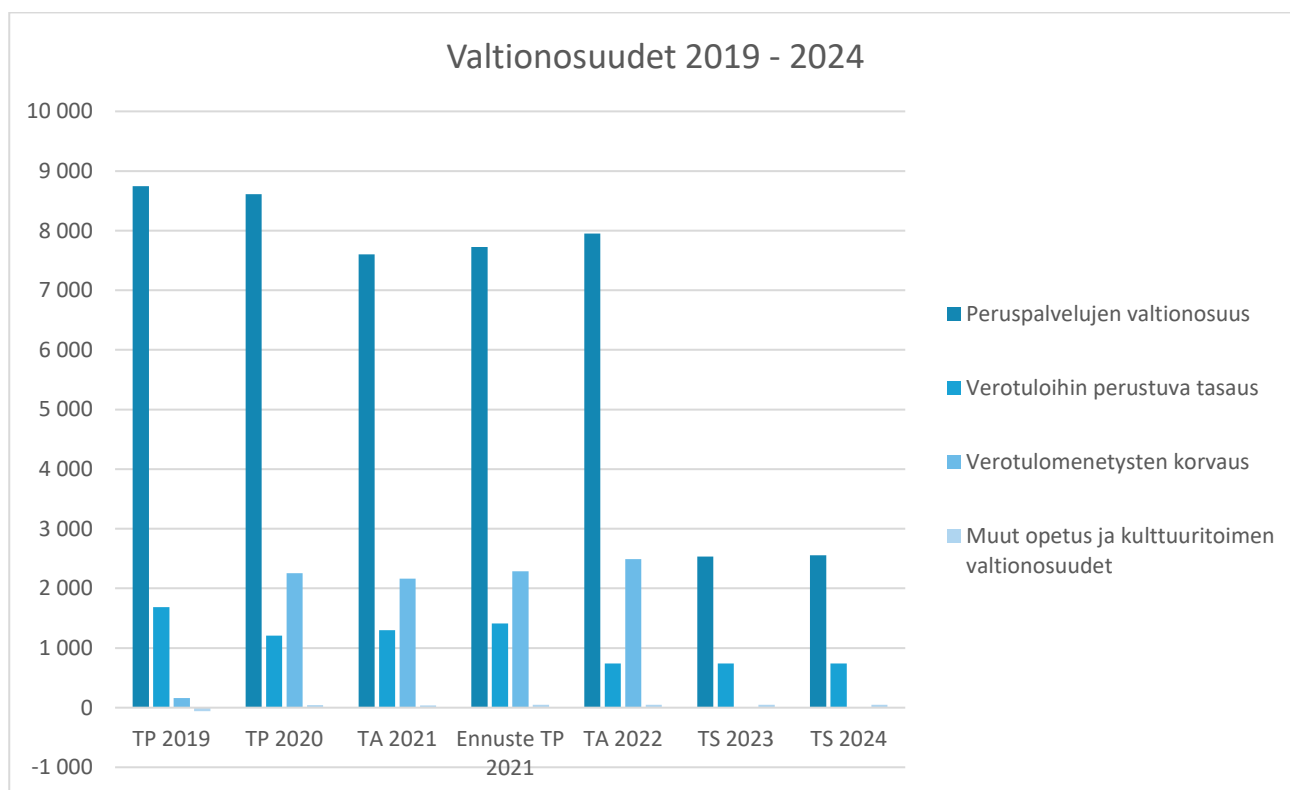
Kaavio: Verotulot vuosina 2019–2024. Vuodet 2019–2020 tilinpäätöstietoja, vuodet 2021–2024 arvioita.

2.8 Käyttötalouden valtionosuudet

Kuntaliiton ennusteiden mukaan Vieremän valtionosuudet vuonna 2022 ovat 11 271 223 euroa, mutta talousarvioon kirjataan 11 230 000 euroa. Vuosien 2023–2024 valtionosuudet on arvioitu valtionvarainministeriön ennusteen mukaan.

1 000 €	TP 2019	TP 2020	TA 2021	Ennuste TP 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Peruspalvelujen valtionosuus	8 745	8 609	7 600	7 724	7 950	2 532	2 556
Verotuloihin perustuva tasaus	1 686	1 209	1 300	1 412	740	740	740
Verotulomenetyksen korvaus	159	2 254	2 162	2 287	2 490	0	0
Muut opetus ja kulttuuritoimen valtionosuudet	-61	45	37	51	50	50	50
Yhteensä	10 529	12 117	11 100	11 474	11 230	3 322	3 346
Muutos, %	-9,22	-9,22	-8,39	-5,31	-2,13	-70,42	0,72
Muutos, 1000 €	-1 069	1 588	-1 017	-643	-244	-7 908	24

Taulukko: Vieremän kunnan valtionosuuden vuosina 2019–2020 ja arvio v. 2021–2024

Kaavio: Valtionosuudet vuosina 2019–2024. Vuodet 2019–2020 tilinpäätöstietoja, vuodet 2021–2024 arvioita

2.9 Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot ja -kulut muodostuvat korkotuotoista, muista rahoitustuotoista, korkokuluista ja muista rahoituskuluista. Kokonaisuutena rahoitustuottoihin ja -kuluihin on arvioitu ensi vuodelle noin 260 000 euroa. Korkotuottoja tulee antolainoista liikelaitoksille, arvio ensi vuodelle 9 000 euroa. Muita rahoitustuottoja ovat osinkotuotot ja osuuspääomien korot, korvaus peruspääomasta liikelaitoksilta sekä muut rahoitustuotot. Edellä mainittujen arvio tulevalle vuodelle on yhteensä noin 342 500 euroa. Korkokulut muodostuvat lainoista maksettavista korkokuluista, joihin arvioidaan ensi vuodelle 80 300 euroa. Muihin rahoituskuluihin on arvioitu yhteensä 11 200 euroa.

2.10 Poistot

Poistoina ilmoitetaan poistot käyttöomaisuudesta ja muista pitkävaikutteisista menoista. Poistosuunnitelma on liiteosassa.

Kunnan suunnitelman mukaiset poistot arvioidaan vuonna 2022 olevan yhteensä 1 041 434 euroa. Suunnitelman mukaiset poistot on arvioitu jakaantuvan poistokohteisiin seuraavasti:

Muut pitkävaikutteiset menot	17 895 €
Rakennukset	689 834 €
Kiinteät rakenteet ja laitteet	225 337 €
Koneet ja kalusto	99 867 €
Aineettomista oikeuksista	8 500 €

Poistosuunnitelman pienhankintaraja on 10 000 euroa. Siten yksittäiselle hankkeelle, jonka kustannusarvio on 10 000 euroa tai alle, esitetään määräraha talousarvion käyttötalousosassa.

2.11 Investoinnit

Investointimenoihin on vuonna 2022 varattu yhteensä nettona 2 030 000 euroa (3 030 000 euroa TA21). Investoinnit jakautuvat siten, että kunnanhallituksen osuus on 105 000 euroa, teknisen lautakunnan osuus on 1 830 000 euroa ja sivistyslautakunnan osuus 95 000 euroa.

Merkittävimmät investointikohteet v. 2022:

- Sotkanhelmen Luhtitalo 370 000 euroa
- Liikuntahallin lattia 300 000 euroa
- Ritoläntie 200 000 euroa
- Puistorinteen alueen katusaneeraukset 150 000 euroa
- Kevyen liikenteen väylä Malilantie -Ponssentie 190 000 euroa
- Biokaasuhankkeen infra 120 000 euroa

Investoinneista on yhteenveto investointiosassa, jossa osoitetaan hankekohtaiset määrärahat.

2.12 Kunnan rahoitustarpeet ja lainanotto

Antolainauksen muutokset

Kunnan antolainat vähenevät nettomääräisesti 45 000 euroa.

Lainakannan muutokset

Vuonna 2022 kunta varautuu ottamaan uutta pitkäaikaista talousarviolainaa 2 000 000 euroa ja maksaa takaisin talousarviolainoja noin 500 000 euroa. Lisäksi kunta turvaa maksuvalmiuttaan ottamalla lyhytaikaista lainaa siten, että lyhytaikaisen lainan maksimimäärä on 5 000 000 euroa. Lyhytaikaisen lainan nostovaltuutus on 5 000 000 euroa.

Pitkäaikaisia lainoja arvioidaan olevan vuoden 2022 lopussa noin 9,86 milj. euroa, mikäli pitkäaikaista lainaa nostetaan 2 milj. euroa. Vuonna 2021 pitkäaikaista lainaa ei ole nostettu. (ks. rahoitusosa ja sen tunnusluvut).

2.13 Vieremän kunnan taloudellinen tilanne

Kunnan taseessa on 31.12.2020 tilanteessa ylijäämää 7 742 867,94 euroa. Vuodelle 2021 alkuperäinen talousarvio on 576 695 euroa ylijäämäinen.

Kunnanhallitus käsittelee kokouksessaan 7.12.2021 talousarviomuutoksia, joita esittää valtuustolle. Valtuusto päättää talousarviomuutoksista 13.12.2021 kokouksessaan. Talousarviomuutosten jälkeen tilinpäätösennusteen vuosikate on noin 3 122 306 euroa. Poistojen määrä on talousarviossa ennustetun mukainen (1 102 853 euroa) ja tämän myötä tilikauden tulos olisi noin 2 019 453 euroa ja tilikauden ylijäämä noin 2 085 453 euroa.

Kunnan omavaraisuusaste v. 2020 oli 73,8 % (v. 2019 69,3 %), kunnan suhteellinen velkaantuneisuus 30 % (31,4 %). Lainakanta asukasta kohti oli vuoden 2020 lopussa 1 972 euroa (2 127 euroa).

Koko maassa kuntien omavaraisuusaste oli vuonna 2020 keskimäärin 58,0 %, suhteellinen velkaantuneisuus 59,9 % ja lainakanta 3 448 euroa/asukas. Kertynyttä ylijäämää oli keskimäärin 2 293 euroa/asukas.

3. ARVIO VIEREMÄN KUNNAN MERKITTÄVIMMISTÄ RISKEISTÄ JA EPÄVARMUUSTEKIJÖISTÄ SEKÄ MUISTA TOIMINNAN KEHITTÄMISEEN VAIKUTTAVISTA SEIKOISTA

Riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa toteutetaan osana kunnan tavanomaista johtamis-, suunnittelu- ja ohjauk käytäntöjä. Kunnanhallitus on velvollinen huolehtimaan Kuntalain mukaan kaupungin sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukainen järjestäminen koskee koko kuntakonsernia, siihen kuuluvia toimielimiä ja tilivelvollista johtoa sekä esimiehiä.

Valtuusto on hyväksynyt (28.8.2017 § 79) Vieremän kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet, joiden tavoitteena on vahvistaa ja yhdenmukaistaa kunnan hyvää hallintoa ja johtamista. Lisäksi valtuusto on hyväksynyt (6.11.2017 § 98) Vieremän kunnan sisäisen valvonnan yleisohjeen. Ohjeessa kuvataan kunnan valvontajärjestelmä ja kerrotaan, mitä sisäinen valvonta on, miten se liittyy viranhaltijoiden, työntekijöiden ja luottamushenkilöiden tehtäviin sekä mitkä ovat heidän vastuunsa sisäisen valvonnan järjestämisessä ja toteuttamisessa. Riskienhallinta vuorostaan tarkoittaa niitä järjestelmällisiä menettelytapoja, joilla tunnistetaan kunnan toimintaan liittyviä riskejä sekä pyritään varautumaan niihin. Riskienhallinta on sisäisen valvonnan erottamaton osa.

Tärkeimmät riskit ja niihin liittyvät nykyiset ja uudet riskienhallintatehtävät otetaan huomioon myös talousarvion ja merkittävien päätösten valmistelun yhteydessä. Kunnan eri toimielinten ja konserniyhteisöjen tulee talousarvion laadinnan yhteydessä analysoida toimintaympäristön muutoksia, tunnistaa tavoitteita uhkaavia riskejä, arvioida niiden vaikutuksia ja toteutumisen todennäköisyyttä sekä laatia tarvittavat suunnitelmat ja toimenpiteet riskien hallitsemiseksi.

Vieremän kunnan riskit jaetaan neljään riskialueeseen:

- Strategiset riskit, jotka liittyvät usein ulkoisten tapahtumien muutoksiin, pitkän aikavälin suunnitelmiin, strategisiin tavoitteisiin tai sidosryhmäyhteistyöhön
- Toiminnalliset riskit, jotka liittyvät päivittäiseen toimintaan
- Taloudelliset riskit, jotka liittyvät taloudellisiin ja rahoituskellisiin tekijöihin
- Henkilö/vahinkoriskit, jotka aiheutuvat odottamattomista ja äkillisistä tapahtumista

Vieremän kunnan riskeistä voidaan todeta seuraavaa:

Strategiset riskit

Strategiset riskit uhkaavat kuntastrategiassa asetettujen tavoitteiden toteutumista. Strategisia riskejä ovat väestö- ja työpaikkamuutokset, toimintaympäristön muutoksista aiheutuvat riskit, palvelujen järjestämistapoihin liittyvät riskit, lainsäädäntömuutokset sekä laajavaikutteiset ilmasto- ja ympäristömuutokset.

Tämän hetken merkittävin kansallinen ja maailmanlaajuinen riski on vallitseva koronapandemia, minkä lopullista kestoa ja vaikutuksia on mahdotonta arvioida. Covid-19 virusepidemia on aiheuttanut ja aiheuttaa jatkossakin monia riskejä, joilla on vaikutusta koko yhteiskunnan sekä kuntien toimintaympäristöön, talouteen ja palveluihin. Koronapandemian voidaankin katsoa aiheuttavan sekä strategisia, toiminnallisia, taloudellisia että henkilöriskejä. Riskeihin voidaan vaikuttaa ja niihin varautua nostamalla valmiustasoa ja harjoittelemalla poikkeusolojen tilanteita jo ennakkoon.

Yksi merkittävä strateginen riski on 1.1.2023 tapahtuva sote-uudistus, missä koko julkinen sosiaali- ja terveydenhuolto uudistetaan. Samalla uudistetaan pelastustoimen palvelut. Nykyisin sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä vastaavat kunnat ja sairaanhoitopiirit. Tulevaisuudessa hyvinvointialueet ovat vastuussa siitä, että saat tarvitsemasi sosiaali- ja terveyspalvelut sekä pelastustoimen palvelut. Kuntien vastuulla säilyy asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen.

Sote-uudistus vaikuttaa merkittävästi kuntien toimintaan ja talouteen. Se vaikuttaa muun muassa kuntien tehtäviin ja niitä koskevaan rahoitukseen, verotusoikeuteen ja valtionosuusjärjestelmään, omaisuuteen, velkoihin ja sopimuksiin sekä henkilöstöön. Riskin hallintakeinona nähdään kunnan aktiivinen ote ja vaikuttaminen sote-uudistuksessa, yhteistyö eri tahojen kanssa, organisaation toimintaprosessien tunnistaminen ja mahdollinen uudistaminen sekä tehokas viestintä.

Toimintaympäristöön ja palveluihin liittyvä merkittävä riski on TE palveluiden uudistus, missä vastuu TE-palveluista siirtyisi paikallistasolle eli kunnille. TE-palvelujen siirtoa koskeva hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle syyskuussa 2022. Kunnille palveluiden järjestämisvastuu siirtyisi vuoden 2024 aikana. Linjaus liittyy hallitusohjelman työllisyystavoitteeseen ja kuntien vastuun vahvistamiseen työllisyyspalveluissa. Tämä uudistus vaikuttaa toteutuessaan kunnan toimintaan, palveluihin sekä talouteen. Riskiin voidaan vaikuttaa olemalla aktiivisesti mukana työllisyyden kuntakokeilussa ja tiivistämällä yhteistyötä TE-palveluiden ja alueen muiden sidosryhmien kanssa. Henkilöstön kouluttaminen ja eri tahojen mutkaton yhteistyö on uudistuksessa keskiössä.

Toimintaympäristöön liittyen elinkeinoelämän ja yritysten toimintaedellytysten muutokset sekä niihin kytkeytyvä työttömyyden kasvu ovat merkittäviä riskejä kuntataloudessa. Tulo- ja yhteisöverotuottojen väheneminen ja työttömyyden lisääntymisestä seuraavat välittömät ja välilliset kustannukset aiheuttavat merkittäviä paineita kuntatalouteen.

Muutosten lisäksi kunnan haasteita tulevaisuudessa ovat väestön väheneminen ja vanheneminen, huoltosuhteen heikkeneminen sekä vanhusväestön palvelutarpeen lisääntyminen.

Strategisiin riskeihin voidaan vaikuttaa hyvällä edunvalvonnalla ja yhteistoiminnalla eri sidosryhmien kanssa. Kaikkien toimien tulee olla kuntastrategiaa tukevia ja elinvoimaisuuden ylläpitoon on satsattava riittävät resurssit.

Toiminnalliset riskit

Toiminnallisilla riskeillä tarkoitetaan kunnan päivittäistä toimintaa, johtamista, prosesseja ja järjestelmiä uhkaavia riskejä. Kuten aiemmassa kappaleessa todettiin, tämän hetken merkittävin riski on koronapandemia, mikä aiheuttaa myös lukuisia päivittäiseen toimintaan liittyviä riskejä.

Toiminnallisista riskeistä yksi merkittävimmistä on kiinteistöjen sisäilmaongelmiin sekä vanheneviin toimitiloihin liittyvät riskit. Muutokset kiinteistöjen käytettävyydessä aiheuttavat suuria toiminnallisia ja taloudellisia ongelmia toimintojen järjestämiselle. Riskeihin varaudutaan vakuuttamalla kiinteistöt täysarvovakuutuksella sekä keskeytysvakuutuksella (korvaa toiminnan järjestämisestä aiheutuvat kulut esim. koulun tulipalotilanteessa). Lisäksi kehitetään kiinteistöjen huoltotoimintaa sisäilmaongelmien ehkäisemiseksi sekä laaditaan suunnitelmia mahdollisten ongelmatilanteiden ratkaisemiseksi. Sähkökatkoksiin varaudutaan varustamalla merkittävimmät kiinteistöt varavoimayhteydellä, jolla voidaan turvata kiinteistöjen lämmönsyöttö. Varautumiseen ja poikkeusoloihin on kiinnitetty entistä enemmän huomiota ja investointiohjelmassa (2022) oleva keskuskeittiön sekoittava pata on hyvä esimerkki tästä. Poikkeustilanteissa ruuantuotanto varavoimalla voidaan toteuttaa tämän hankinnan avulla.

Toiminnallisia riskejä ovat myös tietoturvariskit, joilla tarkoitetaan sekä teknisten, tietojen käsittelyyn liittyvien riskien, että henkilöistä aiheutuvien riskien hallintaa. Tietoturvan riskit ovat operatiivisia riskejä ja ne jaetaan ihmisistä johtuviin, tahallisiin riskeihin eli yleensä ICT-rikoksiin, käytössä tehtäviin tahattomiin virheisiin ja välineistön aiheuttamiin ongelmiin. Tietoturvallisuutta koskevien riskien hallinta on osa organisaation riskienhallintaa. Tietoturvallisuudella tarkoitetaan tietojen, palvelujen, järjestelmien ja tietoliikenteen suojaamista ja varmistamista niihin kohdistuvien riskien hallitsemiseksi sekä normaali että poikkeusoloissa hallinnollisilla, teknisillä ja muilla toimenpiteillä. Tietoturvallisuuden tavoitteena on tietojen luottamuksellisuuden, eheyden ja käytettävyyden turvaaminen laitteisto- ja ohjelmistovikojen, luonnontapahtumien sekä tahallisten, tuottamuksellisten tai tapaturmaisten tekojen aiheuttamilta uhilta ja vahingoilta.

Kunnan ICT-palvelut tuottaa Savon ICT-Palvelut Oy, jonka kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä tietoturvallisuuteen liittyvissä asioissa. Kuntaan on nimetty tietohallintovastaava, tietoturvavastaava ja tietosuojavastaava (palvelusihteri). Kunnan tietohallinto-ohjelma hyväksyttiin valtuustossa 18.9.2017 (§ 86).

Toiminnallisiin riskeihin varaudutaan myös osallistumalla erilaisiin valtakunnallisiin poikkeustila/valmiusharjoituksiin, joita tarjotaan mm. tietosuoja-asioihin liittyen lähes vuosittain.

Taloudelliset riskit

Taloudellisella riskillä tarkoitetaan makrotaloudellisia tekijöitä, jotka vaikuttavat merkittävästi kunnan toimintaan. Taloudelliset riskit koostuvat rahoitus-, maksuvalmius- ja korkoriskistä. Rahoitusriskien hallinnan tavoitteena on varmistaa, että kunnalla on mahdollisimman tehokkaasti käytettävissään riittävä rahoitus. Maksuvalmiusriski liittyy kassanhallintaan ja korkoriskit korkotason vaihteluun. Taloudelliset riskit liittyvät myös kunnan antamiin takauksiin ja osakeomistuksiin. Talouden suunnittelussa on otettava huomioon yleisen taloudellisen tilanteen epävakaus, tulevaisuuden investointipaineet sekä sosiaali- ja terveydenhuollon menojen kasvu sekä kuntakonsernin kokonaistaloudellinen hallinta. Taloudellisten riskien hallinnassa keskeinen keino on talouden pitkän aikavälin suunnittelu, tehokas talouden seuranta sekä kustannuskehityksen ja investointitason pitäminen maltillisena.

Sote-uudistuksella on merkittävät vaikutukset kunnan taloudelliseen asemaan v. 2023 alusta alkaen. Kunnan budjetista yli puolet siirtyy hyvinvointialueelle. Taloudellinen riski muodostuu siitä, poistuuko menoja ja tuloja saman verran vai vaikuttaako muutos negatiivisesti kunnan taloustilanteeseen. Kustannusvaikutuksia pyritään tasaamaan valtion toimilla useamman vuoden ajan, mutta lopullista muutosvaikutusta on vielä mahdotonta arvioida ja riski on todellinen.

Valtionosuudet ovat vaihdelleet viime vuosina ja kyseiset muutokset tulopohjassa ovat pienelle kunnalle merkittäviä. Vieremän kunnan osalta esim. valtionosuuden suuri määrä kunnan tulorahoituksesta muodostaa valtionosuusriskin, joka realisoituessaan saattaa huonontaa ratkaisevasti kunnan taloudellista tilannetta. Myös elinkeinoelämän suhdanteisiin linkittyvä yhteisövero, jonka osuus kunnan verotuloista on merkittävä (noin viidennes), aiheuttaa riskin, mikäli teknologiateollisuuden suhdanteet vaihtuvat nopeasti. Tämä vaikuttaa luonnollisesti myös tuloverotukseen.

Tulorahoituksen riittävyden lisäksi riskit liittyvät menojen hallintaan. Sote-menojen vaikea ennustettavuus on vuosittain suurin yksittäinen taloudellinen riskitekijä menojen hallinnan osalta. Menokehityksen hallinta on keskeistä talouden tasapainon saavuttamisessa. Tulopuolelta riski on myös osinkotuottojen toteutuminen talousarvion mukaisesti. Talouden hallintaan liittyviä riskienhallintakeinoja ovat mm. koko konsernin omistajaohjauksen vahvistaminen ja kustannustietoisuuden lisääminen.

Viime vuosien mittavien investointien myötä velkamäärä on kasvanut. Koko kuntakonsernin lainakanta oli vuoden 2020 lopussa yli 28 milj. euroa (yli 8 100 euroa/ per asukas). Velkaantumisasteen noustessa korkojen nousu on merkittävä riski ja toteutuessaan sen vaikutukset ovat vakavat. Korkojen nousuun on pyritty varautumaan korkosuojauspolitiikan avulla eli lainasalkun suojausasteen pitämällä riittävällä tasolla. Tämä tarkoittaa sitä, että tietty osuus kaupungin lainasalkusta on sidottu pitkiin korkoihin, jolloin korkotason muutoksia voidaan hallita paremmin. Kunnan merkittävät investoinnit (terveyskeskus ja koulukeskus) ovat valmiina, mutta investointipaineita on toki tulevaisuudessakin ja on tärkeää huolehtia kunnan taloudellisista tunnusluvuista ja siitä, että vuosikate kattaa poistot. Kuntalain mukaiset kriisikuntakriteerit ja kyseiset tunnusluvut Vieremän kunnan osalta käydään valtuutettujen kanssa läpi vuosittain.

Kuntakonsernin lainoista ja takauksista johtuen kunnan on myös säännöllisesti tarkkailtava kunnan tunnuslukuja suhteessa kuntalain kriisikuntakriteereihin ja punnittava investointeja ja lainanottoa jatkossa entistä tarkemmin.

Henkilö / vahinkoriskit

Ajankohtaisista riskeistä merkittävin on koronapandemia. Taudin leviäminen kunnan henkilöstöön aiheuttaa merkittävän riskin, mikäli suuri osa henkilöstöstä sairastuu tai joutuu karanteeniin yhtä aikaa. Tähän riskiin voidaan varautua etätyömahdollisuuksien kehittämisellä, sijaisjärjestelyillä sekä yhteistyöllä naapurikuntien kanssa.

Keskeinen tunnistettu henkilöriski liittyy kunnan avainhenkilöihin. Pienessä yksikössä on vaikea varahenkilöjärjestelmällä täysin korvata avainhenkilöiden erikoisosaamista ja varmistaa kaikissa tilanteissa toiminnan häiriötön jatkuvuus. Pienessä organisaatiossa kaikki toimihenkilöt ja viranhaltijat ovat avainhenkilöitä omalla toimialueellaan.

Kunnan henkilöstön ikärakenne huomioon ottaen avainhenkilöiden tunnistamiseen sekä osaamisen ja tehtävien jakamiseen, kouluttamiseen sekä perehdyttämiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Henkilöstön ikääntyminen ja työssä jaksaminen ovat myös keskeisiä haasteita suunnitelmakaudella.

Aggressiiviset tai uhkaavat asiakastilanteet ovat myös henkilöriskejä. Näihin riskeihin varaudutaan erilaisilla fyysisillä järjestelyillä (huoneiden ovet auki, työkaveri kuulolla), poistumisreiteillä ja koulutuksella. Työturvallisuusasioihin pyritään kiinnittämään huomiota jokapäiväisessä työskentelyssä.

Merkittävimmät vahinkoriskit liittyvät tietoverkon tai -liikenteen katkeamiseen. Vahinkoriskien hallinta on hyvällä tasolla ja vakuutusturva on ajan tasalla. Riskien hallinnaksi vakuutustapaamisia pidetään säännöllisesti.

Toimialakohtaiset riskit

Vieremän kunnan toimialat sekä konserniyhteisöt ovat tunnistaneet oman toimintansa osalta keskeisimmät riskit. Seuraavassa on esitetty toimialakohtaisesti merkittävimmiksi ja keskeisimmiksi tunnistetut riskit:

Vaalit

- Vaaliviranomaisten virheellisen toiminnan vuoksi vaalit kumotaan ja määrätään toimitettavaksi uudet vaalit.
- Vaaliviranomainen laiminlyö velvollisuutensa. Vaalilain 185 §:n mukaan häntä rangaistaan niin kuin virkamiestä virkarikoksesta.
- Esteellinen henkilö osallistuu asian käsittelyyn, jolloin käsittelyn puolueettomuus vaarantuu. Vaalilain muutoksen myötä hallintolain esteellisyyssäätelyä sovelletaan keskusvaalilautakunnan jäseniin ja varajäseniin.
- Vaalien tulokseen voidaan yrittää vaikuttaa epärehellisin keinoin (vaalivilppi). Äänestäjä voi esimerkiksi äänestää toisen äänestäjän sijasta tai monta kertaa. Ääniä voidaan yrittää peukaloida: lippuäänestyksessä uurnasta voidaan varastaa tai siihen lisätä äänestyslippuja, tai kokonaisia uurnia voidaan varastaa. Postitettuja äänestyslippuja voidaan hukata. Myös äänten laskentaan voi yrittää vaikuttaa esimerkiksi siten, että yksittäisiä äänestyslippuja voidaan tarkoituksellisesti hylätä tai laskea väärin, äänestysalueiden tulokset voidaan ilmoittaa tai laskea yhteen väärin, tai koko vaalitulos voidaan väärentää.

- Virhekirjaus sähköisessä ennakkoäänestyksessä voi aiheuttaa äänestys-oikeuden menettämisen.
- Tekniset ongelmat voivat estää vaalitietojärjestelmän käytön.

Virheellistä toimintaa ehkäistään vaaliviranomaisten kouluttamisella, tiedottamisella ja valvonnalla sekä vaaliviranomaisten huolellisella toiminnalla ja asioiden hyvällä valmistelulla. Keskusvaalilautakunta vastaa kunnan muiden vaaliviranomaisten kouluttamisesta. Viranomaisille jaetaan Oikeusministeriön vaaliohjeet ja opastetaan oikeaan äänestysmenettelyyn. Keskusvaalilautakunnan sihteeri on koko vaalien ajan tavoitettavissa kysymyksiä varten.

Vaalilain 9 a §:n mukaan vaaliviranomaisen on toimittava tehtävässään puolueettomasti. Vaalilaissa on rajoitettu, kuka on kelpoinen toimimaan vaaliviranomaisena ja mainittu, sovelletaanko vaaliviranomaisen toimintaan hallintolain esteellisyyssäätelyä. Esteellisen henkilön on itse ilmoitettava esteellisyydestään, joten kelpoisuusehdoista tiedotetaan ja muistutetaan mahdollisuuksien mukaan jo ennen vaaliviranomaisten nimeämisiä.

Äänestäjien henkilöllisyys tarkastetaan huolellisesti ennen kuin hän pääsee käyttämään äänioikeuttaan. Ennakkoäänestyksessä käytetään sähköistä äänioikeusrekisteriä. Vaalipäivän vaaliluettelon ennakkoäänestäneiden merkinnät tarkastetaan manuaalisesti lähetekirjeiden perusteella. Äänestyslippuja on aina käsittelemässä vähintään kaksi henkilöä. Äänestysliput luovutetaan sinetöidyissä pakkauksissa, ja luovutukset kuitataan allekirjoituksilla. Keskusvaalilautakunta valvoo muiden vaaliviranomaisten toimintaa ja mm. tarkastaa ennakkoäänestysasiakirjat. Myös vaalilautakunnan laskemasta vaalipäivän tuloksesta suoritetaan tarkastuslaskenta. Tulokset täsmäytetään vaalitietojärjestelmästä saataviin raportteihin ja vaaliluettelon merkintöihin.

Teknisiin ongelmiin varaudutaan hankkimalla varalaitteet ja käyttäjille vähintään kaksi kirjautumismenetelmää sekä testaamalla tekniikka huolellisesti etukäteen. Savon ICT-Palvelut Oy järjestää vaalien aikaan päivystyksen.

Tilintarkastus

- Tilintarkastusyhteisöä ei saada valittua aikataulussa markkinaoikeuden valitusten takia, mikä aiheuttaa ongelmia tarkastustoimintaan.
- Tilintarkastusyhteisöksi tulee valituksi tarjouskilpailussa jokin pienempi yhteisö, missä asiantuntemus erikoisosaamista vaativissa tarkastuksissa on kapea-alaista.
- Vastuullinen tilintarkastaja on sama monessa kunnassa/konsernissa, jolloin tähän liittyy henkilöriski, esim. sairaus- tai muissa poissaolotapauksissa.
- Tilintarkastusyhteisön ja tarkastuslautakunnan yhteistyössä on ongelmia esim. tarkastusten yhteensovittamisessa tai lautakunnalle raportoinnissa.
- Tarkastuslautakunnan jäsenet eivät ole sitoutuneita työhönsä, koulutuksessa on puutteita ja/tai resurssit eivät ole riittävät.

Hallinnon toimiala

- Sosiaali- ja terveydenhuollon menojen vuosittainen vaihtelu, erityisesti erikoissairaanhoidon kulujen osalta. Sote-määrärahan ylitys on vuosittainen riski, johon peruskunta ei pysty käytännössä vaikuttamaan, koska kyse on inhimillisistä asioista. Riskienhallinta on lisämäärärahaan varautuminen vuosittain ja ihmisten hyvinvoinnin lisääminen ja terveydenhuollon ennaltaehkäisy.
- Henkilö- /vahinkoriskien osalta hallintoa koskee samat asiat kuin koko kuntaa. Varahenkilöstöä ei ole ja poissaolotapauksissa riskinä on osaamisen puute tietyissä toiminnoissa. On varauduttava palvelujen ostoon ja yhteistyöhön naapurikuntien kanssa poikkeustilanteissa sekä koulutettava/perehdytettävä henkilöstöä mahdollisiin sijaisuuksiin poikkeustilanteissa.
- Kunnan tehtävät ovat jatkuvassa muutoksessa ja esim. mahdollinen TE-palvelu-uudistus tuo lisää tehtäviä ja vastuita. Henkilöstöresurssit ovat aika ajoin tiukalla, mikä vaikuttaa henkilöstön jaksamiseen. Henkilöstön kokonaiskuormitusta, henkilöstön työhyvinvointikyselyn tuloksia ja työterveyshuollon raportteja tulee seurata ja analysoida.

- Asioiden valmistelussa tapahtuu virheitä tai asian käsittely viivästyy, josta aiheutuu vahinkoa kolmannelle/kolmansille osapuolille tai alkaa valitusprosessi. Henkilöstön osaamisen ylläpito (koulutukset) on tärkeää sekä asioiden huolellinen valmistelu ja työkuormituksen tasainen jakautuminen.
- Mikäli poikkeusolosuhteisiin varautuminen ei ole kunnossa ja tositilanteessa ei osata toimia oikein ja syntyy vahinkoa kuntalaisille. Valmius- ja varautumissuunnitelmien pitäminen ajan tasalla, valmiusharjoituksiin osallistuminen säännöllisesti ja tilanteiden ennakointi on tärkeää. Tästä on saatu paljon harjoitusta vuosien 2020–2021 koronapandemian aikana.
- Tietoturvapoikkeamien havaitsemis- ja käsittelykyvykkyys ei ole tarvittavalla tasolla kunnan toiminta ja siihen kohdistuvat riskit ja vaatimukset huomioiden.
- Operatiivisen toiminnan tietosuojaan riskejä ei ole tunnistettu, jolloin tietoturva ja varautumistoimenpiteet voivat olla puutteellista
- Tietovuodot: salassa pidettävää tietoa pääsee sivullisten tietoon
- Tietomurrot: Rikoslain mukaan tietomurtoon syyllistyy se, joka käyttämällä hänelle kuulumatonta käyttäjätunnusta taikka turvajärjestelyn muutoin murtamalla oikeudettomasti tunkeutuu tietojärjestelmään.
- Tietosuoja rikokset: Rikoslain mukaan tietosuoja rikokseen syyllistyy se, joka toimii vastoin henkilötietojen käsittelyä ohjaavaa lainsäädäntöä ja siten loukkaa rekisteröidyn yksityisyyden suojaa tai aiheuttaa hänelle muuta vahinkoa tai olennaista haittaa.
- Käyttäjänhallintakyvykkyuden kypsymättömyys ja puutteet prosessissa voivat johtaa perusteettomiin käyttöoikeuksiin.
- Organisaation keskeisten tietojärjestelmien ylläpidossa tapahtuvat virheet voivat johtaa kriittisiin tietoturvapoikkeamiin ja lamauttaa organisaation toimintakyvyn.
- Riittämättömien resurssien vuoksi organisaation tietohallinnon koordinointi ei ole tarvittavalla tasolla.
- Laiminlyödään tietoriskejä ehkäisevien hallinnollisten keinojen toteuttaminen organisaatiossa (seurannat, ohjeet, opastus, koulutus ja jatkuvuuden hallinta).

Sivistys toimiala

- Strategiset riskit

Varhaiskasvatuksessa on vaikeaa ennustaa varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten määrää ja asiakasmaksuista saatavia tuloja. Ennustettavuuden hankaluuteen vaikuttavat syntyvien lasten määrä sekä kotihoidon tuen tarve (mm. sosiaaliset syyt, työttömyys). Ikäluokkien suhteellisen suuri vaihtelu heijastuu varhaiskasvatuksen lisäksi myös esi- ja perusopetukseen. Yläkouluun 2020-luvulla tulevat ikäluokat vaihtelevat 28:sta viiteenkymmeneen. Lukuvuotena 2025–2026 Vieremän kunnassa aloittaa koulutaipaleensa 10 esikoululaista. Väestön ikääntymisen myötä kunnan ikärakenne tuo haasteita elinvoimaisille ja taloudellisesti kestäville liikuntapalveluiden järjestämiselle, kun työikäinen väestö vähenee ja vanhusväestö kasvaa.

- Toiminnalliset riskit

Suurimpana toiminnallisena riskinä on tietotekniikkaan liittyvät riskit. Sivistystoimessa kaikki oppilas- ja opiskelijatiedot ovat sähköisessä muodossa. Varmuuskopiointi tapahtuu Savon ICTPalvelut Oy:n toimesta. Pitkät sähkökatkot muodostavat riskin. Vieremän lukion pedagogiikka perustuu laajalti verkkopohjaisiin ratkaisuihin (sähköiset oppimisympäristöt, opiskelijoiden henkilökohtaiset tietokoneet). Myös perusopetuksessa tietotekniikalla on merkittävä rooli opetuksessa. Opetustoimi huomioi näihin liittyvät tietoturvariskit oppilaiden toimintojen ohjaamisena opiskeluaikana (perehdyttäminen oman tietokoneen käyttöön, kaikille opiskelijoille suunnatut tietotekniikkakurssit, opettajien tietotekniikkatiimit ja tietotekniikan yhteyshenkilö). Säännöllinen tietoturvakoulutus henkilöstölle minimoi tietoturvariskit.

Äkillisen epidemian leviäminen sivistystoimeen voi aiheuttaa toiminnallista riskiä, mikäli suuri osa henkilöstöstä sairastuu tai joutuu karanteeniin yhtä aikaa.

- Taloudelliset riskit

Varhaiskasvatuksen taloudellista riskiä lisää ennustettavuuden vaikeus; syntyvyys pienenee, mutta kuinka moni ikäluokasta käyttää palveluja. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen tulojen nouseminen, jonka on ennustettu alentavan jopa 30 % hoitopäivä maksutuloja.

- Henkilö ja vahinkoriskit

Henkilö- /vahinkoriskien osalta sivistystoimea koskee samat asiat kuin koko kuntaa. Sivistyksen toimialalla monet tehtävät vaativat erityisosaamista ja varahenkilöstöä ei ole. Hallinto on ohut. Pätevien henkilöiden rekrytointi tulee olemaan todella iso haaste. Tämä näkyy jo nyt varhaiskasvatuksen ja opetuksen rekrytoinneissa. COVID 19- pandemia vaikutti työssä jaksamiseen ja lisäsi sivistystoimen henkilöstön henkistä kuormittavuutta. Riskinä onkin henkilöstön työssä jaksaminen.

Toinen henkilöriski liittyy lapsi- ja oppilasainekseen. Oirehtivia, ennalta arvaamattomasti käyttäytyviä lapsia ja nuoria on entistä enemmän ja he tarvitsevat laaja-alaista erityistä tukea/moniammatillista yhteistyötä. Lausunnoissa yhä useammin lapselle suositellaan henkilökohtaista avustajaa, jotta hän suoriutuisi päivittäisestä toiminnasta varhaiskasvatuksessa tai perusopetuksessa.

Tekninen toimiala

Teknisellä toimialalla on tiedostettu seuraavat riskit:

- Kiinteistöt tai toimitilat eivät ole käytettävissä (mm. tulipalo, iso vesivahinko tai laaja sisäilmaongelma)
- Pitkään jatkuvat poikkeukselliset sääolosuhteet (mm. myrskyt katkovat sähköt ja kaatavat metsät)
- Kapea organisaatio esimerkiksi henkilöstön poissaolojen aikana (tekninen toimi tuottaa myös Kt Oy Vieremän Hakatalojen, Vieremän Toimitilojen ja Vieremän Lämmön ja Veden hallintopalvelut)
- Urakoitsijoiden ja ostopalveluiden saatavuus
- Resurssien riittävyys
- Ruuan laatupoikkeama

Riskeihin varaudutaan vakuuttamalla kiinteistöt täysarvovakuutuksella sekä keskeytysvakuutuksella (korvaa toiminnan järjestämisestä aiheutuvat kulut esim. koulun tulipalotilanteessa).

Lisäksi kehitetään kiinteistöjen huoltotoimintaa sisäilmaongelmien ehkäisemiseksi sekä laaditaan suunnitelmia mahdollisten ongelmatilanteiden ratkaisemiseksi. Pitkiin sähkökatkoksiin varaudutaan varustamalla merkittävimmät kiinteistöt varavoimayhteydellä, jolla voidaan turvata kiinteistöjen lämmönsyöttö.

4. TALOUSSUUNNITTELU

4.1 Taloussuunnittelua koskevat säännökset

Uusi kuntalaki (410/2015) tuli kokonaisuudessaan voimaan 1.6.2017. Kuntalain 13 luvun 110 §:n mukaan:

”Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

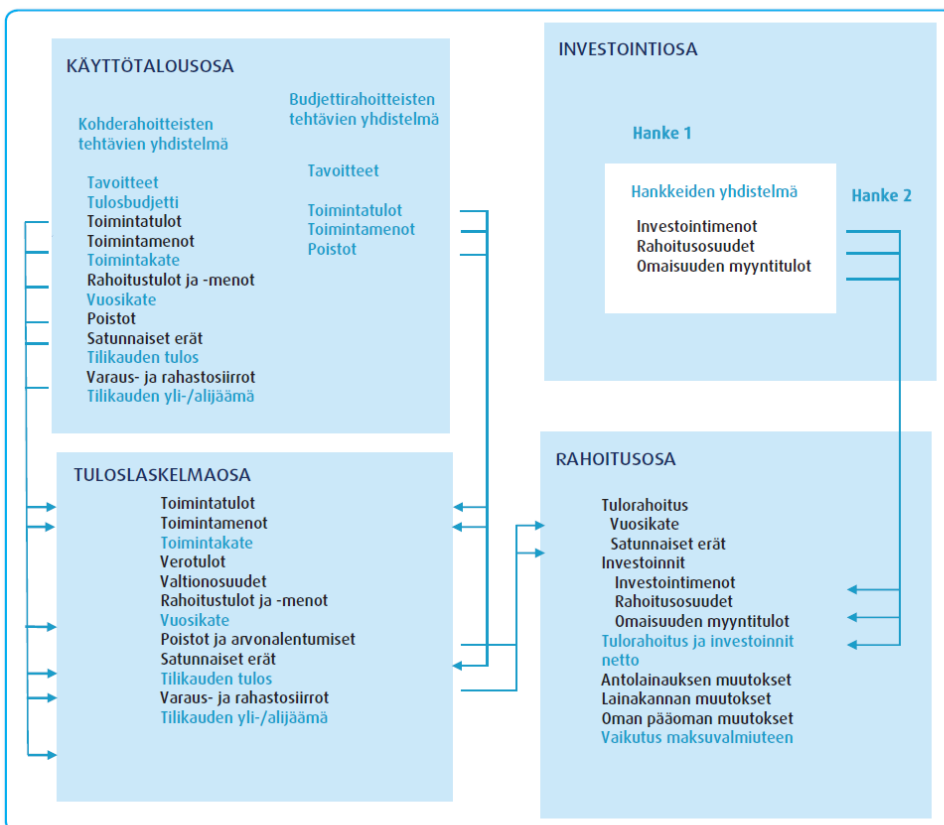
Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Kunnan toiminnassa on noudatettava talousarviota.”

4.2 Talousarvion ja -suunnitelman rakenne ja sisältö

Talousarvioasetelma muodostuu käyttötalous- ja tuloslaskelmaosasta sekä *investointi- ja rahoitusosasta*. Samaa rakennetta noudatetaan taloussuunnitelmassa ja tilinpäätökseen sisältyvässä talousarvion toteutumisvertailussa. Talousarvion ja -suunnitelman eri osien keskinäistä yhteyttä kuvaa seuraavana oleva kaavio. Toimintaa ja taloutta suunnitellaan ja seurataan käyttötalouden, investointien, tuloslaskennan ja rahoituksen näkökulmista. Käyttötalousosassa asetetaan palvelutavoitteet ja budjetoidaan niiden järjestämisen vaatimat menot ja tulot. Investointiosassa budjetoidaan pitkävaikutteisten tuotantovälineiden kuten rakennusten, kiinteiden rakenteiden ja kaluston hankinta, rahoitusosuudet ja omaisuuden myynti. Tuloslaskelmaosassa osoitetaan tulo-rahoituksen riittävyys käyttömenoihin ja poistoihin. Rahoitusosassa osoitetaan yhteenvetona rahan lähteet ja käyttö.

Kaavio. Kunnan talousarvio- ja suunnitelmarakenne

4.3 Taloussuunnittelun laadintaperiaatteet

Tasapainoperiaate tarkoittaa, että tulojen on suunnitelmakaudella katettava menot ja maksuvalmiuden tulee olla riittävä, eikä sitoumukset ja riskit saa ylittää voimavaroja.

Bruttoperiaate tarkoittaa, että menot ja tulot päätetään talousarviossa ja -suunnitelmassa bruttomääräisinä eli menoja ei vähennetä tuloista.

Nettoperiaatteella tarkoitetaan, että valtuusto voi päättää tulojen ja menojen erotuksen (toimintakatteen) määrärahana tai tuloarviona. Näin voidaan menetellä esimerkiksi liikatoiminnassa ja toiminnassa, jossa myyntitulojen osuus on merkittävä sekä sisäisiä palveluja tuottavien yksiköiden toiminnassa.

Suorite- ja realisointiperiaate tarkoittaa, että talousarvioon ja -suunnitelmaan otetaan varainhoitovuoden aikana vastaanotetuista tuotannontekijöistä aiheutuvat menot ja muut sellaiset menot, joiden suorittamiseen kunta on varainhoitovuoden aikana sitoutunut, sekä suoritteiden luovuttamisesta aiheutuvat ja muut lopullisesti kunnalle kuuluvat tulot.

Täydellisyyisperiaatteen mukaan talousarvioon on otettava kunnan rahan käyttö ja rahan lähteet kokonaisuudessaan. Tiedossa olevia menoja tai tuloja ei voi jättää talousarviosta pois.

Kehysbudjetointiperiaatteen mukaan valtuustolla on laaja harkintavalta päättää talousarvion määrärahakokonaisuuksista. Pääsääntöisesti määräraha asetetaan tehtäväkohtaisena siten, että toiminnan tavoitteet ja niiden saavuttamiseen varatut varat on yhdistettävissä talousarviossa.

Julkisuusperiaatteen mukaan talousarvio on julkinen asiakirja, johon kenellä tahansa on oikeus tutustua.

4.4 Talousarvion sitovuus

Talousarvio on sitova ohje kunnan talouden hoitamista varten. Sitovuus ilmenee erityisesti siinä, että varoja ei saa käyttää muihin kuin talousarviossa osoitettuihin tarkoituksiin, eikä enempää kuin talousarviossa on osoitettu. Käyttötarkoitus ilmenee määrärahojen nimikkeistä ja määrärahojen sitovista perusteluista.

Mikäli talousarviovuoden aikana havaitaan määrärahojen riittämättömyys, tulee toiminta sopeuttaa määrärahoihin ensisijaisesti toimintoja supistamalla tai tehostamalla. Määrärahojen muutokset saatetaan valtuuston päätettäväksi viipymättä.

Käyttötalouden talousarvio on sitova **toimielintasolla**. Kuntaorganisaatio koostuu toimielimistä, tulosalueista, vastuualueista, tulosyksiköistä ja kustannuspaikoista. Kustannuspaikat voidaan vielä eritellä toimintoihin ja kohteisiin.

Talousarviositovuus koskee valtuuston hyväksymiä toiminnallisia tavoitteita sekä määrärahoja ja tuloarvioita. Käyttötalouden tavoitesuoritteet sitovat samalla tavoin kuin määräraha eli muutokset tavoitteissa tilivuoden aikana aiheuttavat muutoksia määrärahoissa ja päinvastoin.

Virkojen ja toimien palkkausmäärärahat ja niistä johtuvat henkilösivukulumäärärahat sitovat toimielimiä valtuustoon nähden eli kyseisiä määrärahoja ei voi käyttää muihin tarkoituksiin ilman valtuuston päätöstä. Toisaalta muita menomäärärahoja ei saa käyttää palkkauskustannusten kattamiseen.

Talousarvioon merkitystä sitovasta perustelusta ei kunnanhallitus/lautakunta voi poiketa ilman kunnanvaltuuston päätöstä. Sen sijaan ohjeellinen perustelu ei sido hallitusta/lautakuntaa, vaan antaa tietoa toimintojen painopisteistä, muutoksista sekä kehittämiskohteista. Poikkeaminen ohjeellisesta perustelusta ei edellytä valtuuston päätöstä.

Investointiosan määrärahojen käytöstä vastaa ao. hallitus/lautakunta ja ne sitovat hallitusta/lautakuntaa valtuustoon nähden hankkeittain. Talousarviossa teknisen lautakunnan alaisuuteen on merkitty muiden lautakuntien investointimäärärahoja. Tällaisten hankkeiden toteutuksesta ja määrärahojen käytöstä vastaa tekninen lautakunta. Talousarvion investointiosan hankerahat ilmenevät investointiosasta ja investointisuunnitelmayhteenvedosta.

Tuloslaskelmaosassa toimintakatteen jälkeen esitetyt määrärahat ja tuloarviot sitovat valtuustoon nähden. Näitä ovat verotulot, valtionosuudet, rahoitustuotot ja -kulut, satunnaiset tuotot ja kulut, poistot ja arvonalentumiset sekä varausten ja rahastojen muutos.

Rahoituslaskelmaosan määrärahat sitovat valtuustoon nähden seuraavilta osin: antolainasaamisten lisäys, pitkäaikaisten lainojen vähennys, pitkäaikaisten lainojen lisäys ja lyhytaikaisten lainojen muutos. Pitkäaikaisten lainojen lisäys merkitsee sinällään talousarviovuoden lainanottovaltuutta ja lyhytaikaisten lainojen muutos talousarviovuonna sallittua lyhytaikaisten lainojen muutosta.

Talousarviomäärärahojen ulkopuolella on käsitelty sisäiset ja kustannuslaskennalliset erät. Ne eivät määrärahan tavoin sido hallitusta/lautakuntia, vaan ovat talousarviossa suoritekustannusten ja tunnuslukujen laskemista varten.

Suunnitelmavuosien 2023–2024 määrärahat, tuloarviot ja tavoitteet ovat ohjeellisia. Vaikka talousarvion sitovuus on vahvempi kuin taloussuunnitelman, on myös taloussuunnitelma kunnan viranomaisia ja viranhaltijoita velvoittava asiakirja. Talousarviossa ja -suunnitelmassa turvataan edellytykset tehtävien hoitamiseen. Toiminta suhteutetaan aina resursseihin.

4.5 Tilivelvollisuus

Tilivelvollisten asemaa käsitellään Kuntalain 125 §:ssä. Tilivelvollisia ovat toimielinten jäsenet ja asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat. Tilivelvollisuus merkitsee sitä, että toiminta tulee valtuuston arvioitavaksi, viranhaltijaan voidaan kohdistaa muistutus tilintarkastajan antamassa tilintarkastuskertomuksessa ja viranhaltijalle voidaan myöntää tai olla myöntämättä vastuuvapaus. Tilivelvollinen vastaa toiminnan ja talouden osalta sekä omasta että alaistensa tekemisestä ja siitä mitä jää hoitamatta.

Tilivelvollisella on henkilökohtainen vastuu sisäisen valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja jatkuvasta ylläpidosta johtamansa toiminnan osalta. Tilintarkastuskertomukseen on sisällytettävä lausunto sisäisen valvonnan ja konsernivalvonnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä esitys vastuuvapauden myöntämisestä ja mahdollisesta muistutuksesta, joka voidaan kohdistaa vain tilivelvolliseen. Muistutuksen edellytyksenä on, että tilivelvollinen on toiminut vastoin lakia tai valtuuston päätöksiä eikä virhe tai aiheutunut vahinko ole vähäinen.

Tilivelvollisuuden puuttuminen ei vapauta esimiestä valvontavastuusta.

Tilivelvolliset toimielinten jäsenet:

- keskusvaalilautakunta
- tarkastuslautakunta (määrärahojen käytön osalta)
- kunnanhallitus
- sivistyslautakunta
- tekninen lautakunta

Vieremän kunnan talousohjeen (Valtuusto 6.11.2017 § 99 Liite 5) mukaisesti tilivelvolliset viranhaltijat määritellään talousarvion yhteydessä vuosittain.

Tilivelvolliset viranhaltijat ovat vuonna 2022:

TULOSALUE / TULOSYKSIKKÖ	TILIVELVOLLINEN
Yleishallinto	Hallintojohtaja
Talous- ja henkilöstöhallinto	Hallintojohtaja
Elinkeinojen kehittäminen	Kunnanjohtaja
Työllisyyspalvelut	Hallintojohtaja
Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen	Hallintojohtaja
Maaseutupalvelut	Hallintojohtaja
Sivistystoimen hallinto	Sivistysjohtaja
Varhaiskasvatus	Varhaiskasvatuksen johtaja
Esiopetus	Sivistysjohtaja
Perusopetus	Sivistysjohtaja
Aamu- ja iltapäivätoiminta	Vapaa-ajan ohjaaja
Lukiokoulutus	Lukion rehtori
Vapaa-aikapalvelut	Sivistysjohtaja
Kansalaisopisto	Kansalaisopiston rehtori
Kirjasto	Kirjaston johtaja
Kulttuuri	Kansalaisopiston rehtori
Liikuntapalvelut	Liikuntas sihteeri
Nuorisopalvelut	Vapaa-ajan ohjaaja
Teknisen hallinto	Tekninen johtaja
Yhdyskuntasuunnittelu	Tekninen johtaja
Kiinteistötoimi	Tekninen johtaja
Puistot ja yleiset alueet	Kiinteistöpäällikkö
Kunnallistekniikka	Kiinteistöpäällikkö
Tilapalvelut	Kiinteistöpäällikkö
Ruoka- ja siivouspalvelut	Ruokapalvelupäällikkö
Ruokapalvelut	Ruokapalvelupäällikkö
Siivouspalvelut	Siivoustyönohjaaja
Muu toiminta	Tekninen johtaja
Rakennusvalvonta	Rakennustarkastaja

4.6 Talouden tasapainottamista koskeva säätely

Kuntalain 110 §:n mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Uuden kuntalain voimaantulon myötä alijäämän kattamisvelvollisuus koskee myös kuntayhtymiä, jolloin kuntien ja kuntayhtymien alijäämiä koskevat samat velvoitteet. Kuntayhtymät voivat jatkossa olla kuntien tapaan arviointimenettelyn kohteena. Alijäämän kattamisvelvollisuus koskee vain kunnan tai kuntayhtymän taseeseen kertynyttä alijäämää, ei konsernitaseen alijäämää.

Alijäämän kattamisvelvollisuutta koskevaa säätelyä on tiukennettu niin, että alijäämä tulee kattaa määräajassa eikä kattamista voida enää siirtää erillisellä toimenpideohjelmalla katettavaksi taloussuunnitelmavuosien yli. Samalla erillisestä toimenpideohjelmasta on luovuttu ja yksilöidyt tasapainottamistoimenpiteet hyväksytään jatkossa taloussuunnitelmassa.

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä selkoa tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä taloussuunnitelman riittävydestä talouden tasapainottamisessa. Tarkastuslautakunnan tulee arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä.

Kuntalain määräyksillä on pyritty lisäämään talouden suunnitelmallisuutta sekä selkeyttämään ja täsmentämään kunnan talouden tasapainosäätelyä erityisesti tilanteessa, jossa kunnan kertynyt alijäämä on määrältään merkittävä. Kunnalla on ehdoton tasapainovaatimus taloussuunnittelussa alijäämätilanteessa: taloudeltaan alijäämäisen kunnan tulee katkaista alijäämän lisääntyminen enintään neljässä vuodessa laatimalla tasapainossa oleva tai ylijäämäinen taloussuunnitelma.

5. VIEREMÄN KUNNAN KONSERNI JA KONSERNIYHTIÖT

5.1 Kunnan organisaatio

Vieremän kunnan organisaatorakennetta päivitettiin 1.6.2017 alkaen uuden kuntalain ja Vieremän kunnan uuden hallintosäännön astuttua voimaan.

Vieremän kunnan luottamushenkilöorganisaatio koostuu kunnanvaltuustosta, kunnanhallituksesta, keskusvaalilautakunnasta, tarkastuslautakunnasta, sivistyslautakunnasta, teknisestä lautakunnasta, tiejaostosta, henkilöstöjaostosta sekä kaavoitus- ja maankäyttötoimikunnasta.

Kunnan palvelutoiminta muodostuu hallinnon, sivistyksen ja teknisen toimialoista. Päävastuualueet on jaettu tulosalueisiin.

Kunnan organisaatorakenne on liitteenä.

5.2 Kuntakonserni

Konserniin kuuluvat yhteisöt toimivat osaltaan valtuuston asettamien tavoitteiden toteuttajina. Kuntakonsernin taloutta suunnitellaan ja hoidetaan kokonaisvaltaisesti.

Kuntakonserniin kuuluvien kuntayhtymien osalta kunnan konsernille asettamista tavoitteista sovitaan kuntayhtymien osalta erikseen ja tavoitteet ilmaistaan talousarvion tulosalueiden tavoitteiden yhteydessä.

Kunnan konsernirakenne on liitteenä.

5.3 Tärkeimpien konserniyhtiöiden tavoitteet

5.3.1 Vieremän Lämpö ja Vesi Oy

Toiminta-ajatus

Vuoden 2007 alusta perustetun Vieremän Lämpö ja Vesi Oy:n tavoitteena on Vieremän kunnan keskustaajaman kaukolämpö- ja vesihuoltotoimintojen (talous- ja jätevesi) hoitaminen. Toimialana on lämmön tuotanto sekä myynti; jätevesien vastaanottaminen sekä niiden johtaminen puhdistettavaksi, pääosin kunnanvaltuuston määrittelemältä kunnan keskustaajaman vesihuoltolaitoksen toimialueelta; talousveden hankkiminen ja johtaminen em. alueella. Lisäksi yhtiö vastaa kunnan alueen vesihuoltolaitoksille (vesiosuuskunnat) talousveden toimittamisesta sekä osallistuu haja-asutusalueen jätevesiverkoston kehittämiseen, kunnan puolesta Ylä-Savon Vesi Oy:n osakassopimuksen mukaan.

Yhtiö on perustettu hoitamaan ja ylläpitämään lämpöenergia-, talousvesi- ja jätevesihuoltoa sekä rakentamaan ja hankkimaan tarvittavia laitteistoja, putkistoja, tiloja, koneita ja kiinteistöjä. Vuoden 2014 alusta yhtiö on aloittanut hoitamaan Vieremän Hakatalojen kiinteistöhuollon. Yhtiön tavoittelee jatkossa entistä enemmän kuntalaisille suunnattujen palveluiden myyntiä, lähinnä luvanvaraisten putki- ja sähkötöiden toteuttajana.

Ennuste liikevaihdon kehittymiselle on seuraava:

vuosi 2021 2,05 milj. euroa

vuosi 2022 2,0 milj. euroa

Yhtiön kassavirran tulee olla positiivista, alueellisesti kilpailukykyisillä kuluttajahinnoilla. Lisäksi yhtiön tulee pystyä maksamaan suunnitellusti lämpölaitoksen laajennuksen johdosta otetut lainat, sekä kunnalle yhtiön perustamisvaiheessa syntynyt velka.

Vuodelle 2020 toteutettiin savukaasupesurihanke, joka parantaa lämpölaitoksen pitkän aikavälin kilpailukykyä sekä nostaa lämpölaitoksen huipputehoa.

Kaukolämmön myynnin odotetaan hieman lisääntyvän uusien kohteiden myötä. Veden ja jäteveden kulutuksen arvioidaan pysyvän nykyisellä tasolla. Jätevesien käsittelyyn johdettavien hulevesien vähentämiseksi on panostettava betoniputkiverkostoa vaihtamalla muoviputkiksi. Viemäriverkoston saneerausta on jatkettava tulevinakin vuosina.

Kaukolämpökeskuksen 2008 vuoden lopulla valmistuneen laajennuksen myötä yhtiö tuottaa kaiken lämmön bioenergialla. Lisäksi vuonna 2020 on otettu käyttöön lämpöpumpulla varustettu savukaasupesuri. Bioenergiatavoite on saavutettu, koska öljyllä on tuotettu ainoastaan koko energiasta alle 1 %. Öljyä käytetään vain häiriö- ja huoltotilanteissa. Yhtiö panostaa voimakkaasti Vieremältä hankitun metsähakkeen käyttöön sekä kehittää edelleen kierrätyspuun polttoa. Kierrätyspuun osuus on lisääntynyt merkittävästi ja on jo noin 15 % hakekäytöstä. Kaukolämpö-, vesi- ja jätevesilinjoja rakennetaan ja saneerataan vuosittain.

Yhtiön vakituisen henkilökunnan määrä on 1 + 5. Kirjanpito- ja asiakaslaskutus ostetaan Tilitoimisto Rönkkö Oy:ltä.

Tavoitteena yhtiöllä on tuottaa palvelut tehokkaasti ja toimintavarmasti niin kaukolämmön kuin vesihuollon osalta.

Vuonna 2022 aloitetaan kehitysprojekti, jolla korvataan varavoimakäytössä oleva raskas polttoöljy biokaasulla. Samassa yhteydessä toteutetaan ajoneuvojen kaasutankkausasema ja mahdollistetaan raakakaasu käyttö.

Jatketaan alueellista vesihuoltoselvitystä.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

- Kaukolämpölaitoksen suuri häiriö ongelmia polttoaineen saatavuudessa tai kaukolämpörunkoverkon suuri vuoto.
- Vesihuollon toimintahäiriö
- Kapea organisaatio, joka voi vaikeuttaa toimintaa henkilöstön poissaolojen aikana.

Kunnan asettamat tavoitteet

- Huoltovarmuus - reagointi ja ylläpito
- Bioenergia-kokonaisuuden kehittäminen (lähellä tapahtuva toiminta ja sen kehittäminen). Projektin rahoituksen turvaamiseksi osinkotavoitetta ei aseteta toistaiseksi.

5.3.2. Vieremän Toimitilat Oy**Toiminta-ajatus, toiminnan painopistealueet**

Vieremän Toimitilat Oy rakennuttaa, vuokraa/myy teollisuuskiinteistöjä yritysten tarpeisiin Vieremän kunnassa kunnan elinkeinojen kehittämiseen liittyen. Yhtiöllä oli omistuksessaan 1.1.2021 useita teollisuushalleja, joiden pinta-ala yhteensä oli n. 23 289,5 k-m². Kaikki tilat ovat käytössä pitkäaikaisilla vuokra- tai lunastussopimuksilla viidelle eri yritykselle.

Yhtiö on pystynyt hoitamaan taloudelliset velvoitteensa hyvin sekä merkittävän vieraan pääoman lyhentämisen ajallaan ja suunnitelman mukaan. Osuuspankkien (Pohjois-Savon Op, Ylä-Savon Op ja Op yritys pankki Oyj) myöntämät lainat ovat pääosin korkosuojattuja. Kuntarahoituksen ja Finnveran lainat ovat sidottu pitkäaikaisiin kiinteisiin korkoihin.

Yhtiön rakennukset ovat vakuutettu Pohjola-yhtiössä. Yritykset ovat hoitaneet vastuunsa yhtiöön nähden sopimuksiensa mukaisesti.

Koronaepidemia ei ole vaikuttanut yhtiön liikevaihtoon.

Vieremän toimitilat Oy ja PP Maalaus Oy ovat allekirjoittaneet maaliskuussa 2021 konsulttisopimuksen KSE 2013 mukaisesti, maalaamon rakentamisen työvalvonnasta.

Maksuliikenteen sekä kirjanpidon hoitaa Tilitoimisto Rönkkö Oy.

Talouden keskeiset luvut

Yhtiön liikevaihdon suunnitelma-ajan vuositasolla n. 1,25 miljoonassa eurossa, alv 0 %. Yhtiön omavaraisuusaste on vähintään 15 %. Yhtiön merkittävän vieraan pääoman pienentäminen laaditun suunnitelman mukaan. Yhtiön omavaraisuuden vahvistaminen yhtiön talouden kannalta on erittäin tärkeää.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

- Mahdollisista markkinatilannevaihteluista johtuva asiakasyritysten maksukyvyyn yllättävä heikkeneminen.
- Kumppanuusyrittäjäskylässä harjoitettavan liiketoimintasektorin kohdentuminen yhdellä teollisuuden alalle.
- Yhtiön omavaraisuusaste
- Globaalin turvallisuus- ja taloustilanteen mahdolliset vaikutukset korkoihin ja kumppanuusyrittäjien markkinoihin.
- Kumppanuusyrittäjäskylän alihankintaverkosto ei pysty vastaamaan kysynnän kasvuun, mikä voi aiheuttaa tuotannon siirtymistä pois Vieremältä.
- Yhtiön toimintakyvyn laskeminen – kapea organisaatio (henkilöriski)

Kunnan asettamat tavoitteet

- Teollisuuden toimintaedellytysten kehittäminen (logistiikka, huolto, koulutus, tutkimus & kehittäminen)
- Projektin johtamispalvelut/rakentaminen
- Yhtiön omavaraisuuden vahvistaminen
- Osinkotavoite on 50 000 €/vuosi

5.3.3 Kiinteistö Oy Vieremän Hakatalot

Toiminta-ajatus

Kiinteistö Oy Vieremän Hakatalot on kokonaan Vieremän kunnan omistama vuokrataloyhtiö, jonka toimialana on omistaa, hallita ja ylläpitää kiinteistöjä Vieremän kunnan alueella sekä rakennuttaa taloja omiin tarpeisiinsa. Kiinteistö Oy Vieremän Hakatalojen palveluksessa ei ole omaa henkilökuntaa.

Vuoden 2021 lopussa yhtiöllä on 227 vuokrahuoneistoa, jotka sijaitsevat 23 eri osoitteessa. Lisäksi yhtiö omistaa kokonaan Asunto Oy Linran (5/5 asuntoa) osakekannan, As Oy Vieremän Lampitien (3/9 asuntoa) osakekannasta sekä yhden osakehuoneiston As Oy Harjupolku Vieremästä. Vuokrattavaa pinta-alaa oli yhteensä 12 917,00 m², joka koostuu 12 yksiöstä, 187 kaksioista, 32 kolmiosta ja neljästä neliöstä.

Toiminnan painopistealueet ja tavoitteet

Kiinteistö Oy Vieremän Hakatalojen tavoitteena on tarjota monipuolisesti hyväkuntoisia ja sijainniltaan viihtyisiä vuokra-asuntoja siten, että kysynnän ja tarjonnan tasapaino säilyy. Lisäksi Hakataloilla on seuraavia toiminnallisia tavoitteita.

- Vuokra-asuntojen uustuotanto ja peruskorjaukset toteutetaan siten, että talouden tasapaino säilyy
- Talouden tasapainosta huolehditaan minimoimalla vuokratappiot
- Vuokrataso pidetään kohtuullisena
- Perusparantaminen on suunnitelmallista
- Asukasvalinnoissa otetaan huomioon asukkaan tarve

Kiinteistö Oy Vieremän Hakatalojen ja Vieremän kunnan teknisen lautakunnan välisen sopimuksen mukaisesti kiinteistöjen isännöinti siirtyi teknisen toimen hoidettavaksi 1.11.2010. Kiinteistöhoito siirtyi vastaavasti Vieremän Lämpö ja Vesi Oy:n hoidettavaksi 1.1.2014.

Talouden keskeiset luvut

Yhtiön pitkäaikaisen vieraan pääoman määrä on noin 4,43 miljoonaa euroa ja keskivuokra vuonna 2022 tulee olemaan 8,88 euroa/m²/kk. Osassa vuokrasopimuksissa vuokraan sisältyy myös vesimaksu, jonka vaikutus on keskimäärin 0,73 euroa/m²/kk. Uusissa vuokrasopimuksissa olemme kuitenkin ottaneet käyttöön kulutukseen perustuvaa vesilaskutusta.

Kiinteistön tuottojen arvioidaan olevan vuonna 2022 1 336 248,00 euroa, jolla tavoitellaan 0 euron tulosta. Poistot ovat 210 000 euroa, asuintalovaraus 233 688,00 euroa ja lainanlyhennykset 440 676,59 euroa.

Vuokraa ei koroteta.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Kiinteistö Oy Vieremän Hakatalojen merkittävimmiksi riskeiksi on arvioitu:

- Teollisuuden työtilanteen nopea heikkeneminen, joka heijastuu nopeasti Hakatalojen käyttöasteeseen.
- Kunnan laskeva asukasmäärä, joka voi myös vaikuttaa Hakatalojen käyttöasteeseen.
- Rakennuskannassa ilmenevät ongelmat (sisäilmaongelmat, vesivahingot tms.), jotka aiheuttavat kustannuksia ja vähentävät tarjolla olevaa asuntokantaa.
- Kapea organisaatio, joka voi vaikeuttaa toimintaa henkilöstön poissaolojen aikana.

Riskeihin varaudutaan toteuttamalla vuokra-asuntojen uustuotanto ja peruskorjaukset siten, että talouden tasapaino säilyy. Lisäksi kiinteistöt ovat kattavasti vakuutetut.

Kapeaan organisaatioon varaudutaan sovituilla sijaisjärjestelyillä.

Kunnan asettamat tavoitteet

- Uuden rivitalo kohteen toteuttaminen vuonna 2022 sekä saneerauksen valmistelu
- Olemassa olevan asuntokannan tilannekuvan ylläpitäminen ja kehittäminen

6. KÄYTTÖTALOUSOSA

11 Keskusvaalilautakunta

12 Tarkastuslautakunta

13 Kunnanhallitus

30 Sivistyslautakunta

50 Tekninen lautakunta

Toimintakate/käyttötalous netto €

		TP 2020	TA 2021	KH 2022	Muutos %
Keskusvaaliltk	110 Vaalit	0	-19 990	-23 862	19,37
Tarkastusltk	120 Tilintarkastus	-15 105	-15 004	-22 090	47,23
Kunnanhallitus	130 Yleishallinto	-731 423	-951 219	-1 081 126	13,66
	140 Talous- ja henk.hallinto	-208 713	-289 680	-324 240	11,93
	150 Elinkeinojen kehittäminen	-62 978	-129 251	-147 904	14,43
	170 Työllisyyspalvelut	-352 764	-548 960	-558 280	2,61
	180 Terv. ja hyvinvoinnin edistäminen	-13 814 303	-14 227 178	-14 619 000	2,75
	190 Maaseutupalvelut	-110 255	-115 800	-115 800	0,00
	Yhteensä	-15 280 436	-16 262 088	-16 846 350	3,59
Sivistysltk	300 Sivistystoimen hallinto	-71 262	-88 312	-93 095	5,42
	310 Varhaiskasvatus	-1 119 335	-1 362 040	-1 357 833	-0,31
	320 Esiopetus	-188 223	-224 489	-255 729	13,92
	330 Perusopetus	-2 738 010	-2 873 752	-3 008 595	4,69
	340 Aamu- ja iltapäivätoiminta	-71 469	-83 610	-91 320	9,22
	350 Lukiokoulutus	-501 609	-524 532	-565 446	7,80
	360 Vapaa-aikapalvelut	-550 974	-668 240	-643 982	-3,63
	Yhteensä	-5 240 883	-5 824 975	-6 016 000	3,28
Tekninen Itk	500 Teknisen hallintopalvelut	-604 001	-624 400	-676 710	8,38
	510 Yhdyskuntasuunnittelu	-4 364	0	-6 100	100,00
	520 Kiinteistötoimi	107 276	97 200	57 700	-40,64
	530 Puistot ja yleiset alueet	-54 327	-106 960	-72 920	-31,82
	540 Kunnallistekniikka	-181 532	-223 500	-224 770	0,57
	550 Tilapalvelu	-395 065	-618 430	-612 990	-0,88
	560 Ruoka- ja siivouspalvelut	-613 229	-660 885	-669 860	1,36
	600 Rakennusvalvonta	-63 624	-57 020	-67 350	18,12
	Yhteensä	-1 808 865	-2 193 995	-2 273 000	3,60
Toimintakate yhteensä		-22 345 289	-24 316 052	-25 181 302	3,56

Toimielin: Keskusvaalilautakunta
Tulosalue: Vaalit
Tilivelvollinen: Hallintojohtaja
Tilitunnus: 110

Palveluajatus/Toiminta-ajatus:

Eduskuntavaalien, tasavallan presidentin vaalien, kuntavaalien, aluevaalien ja Suomesta valittavien Euroopan parlamentin jäsenten vaalien toimittamisesta kunnassa huolehtii valtuuston vaalilain (714/1998 13 §) nojalla toimikaudekseen asettama kunnan keskusvaalilautakunta.

Toimintastrategia:

Keskusvaalilautakunta hoitaa vaalien valmistelutoimenpiteet, vaaliluetteloihin liittyvät tehtävät, ennakkoäänestysasiakirjojen käsittelyn, alustavan ääntenlaskennan tiedotukseen liittyvät tehtävät sekä vaalien jälkitoimenpiteet. Kuntavaaleissa keskusvaalilautakunta huolehtii lisäksi ehdokasasettelusta sekä ääntenlaskentaan ja vaalien tuloksen vahvistamiseen liittyvistä tehtävistä.

Toimintaympäristön muutos:

Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistusta koskeva hallituksen esitys (HE 241/2020) on hyväksytty eduskunnassa ja sitä koskeva lainsäädäntö tuli osittain voimaan 1.7.2021. Uudistuksessa maahan perustetaan 21 hyvinvointialuetta, joista jokaisella on aluevaltuusto, joka valitaan yleisillä vaaleilla.

Hyvinvointialueet luetellaan sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustointia koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja lainsäädännön voimaantulusta annetun lain (616/2021) 7 §:ssä. Kuhunkin hyvinvointialueeseen kuuluvat kunnat käyvät ilmi saman lain 6 ja 7 §:stä.

Aluevaltuustoista säädetään hyvinvointialuelain (611/2021) 23 §:ssä. Aluevaltuuston vaalikausi on neljä vuotta ja vaalikauden aloitusajankohta kesäkuun alku. Aluevaalit ovat välittömät, salaiset ja suhteelliset ja niissä on yhtäläinen äänioikeus. Lain 24 §:ssä säädetään aluevaltuuston koosta ja sen määräytymisestä, 25 §:ssä varavaltuutetuista, 28 §:ssä äänioikeudesta aluevaaleissa sekä 76 ja 77 §:ssä vaalikelpoisuudesta.

Aluevaaleja koskevat säännökset on lisätty vaalilakiin (714/1998) vaalilain muutoksella (649/2021).

Vaalilain 143 a §:n mukaan aluevaalit toimitetaan samanaikaisesti kuntavaalien kanssa ja näin toimitaan vuodesta 2025 lukien. Edellä mainitun sote-uudistuksen toimeenpano- ja voimaantulolain 16 §:ssä kuitenkin säädetään, että **ensimmäiset aluevaalit toimitetaan omina erillisinä vaaleinaan sunnuntaina 23.1.2022**. Näissä vaaleissa valitun aluevaltuuston toimikausi alkaa 1.3.2022 ja jatkuu toukokuun 2025 loppuun.

Tavoitteen kohde	Mittari	TP 2020	TA 2021	Taloussuunnitelma		
				2022	2023	2024
Vilkas äänestysaktiivisuus	Äänestyspros./kuntav. 2021 Äänestyspros./aluev. 2022 Äänestyspros./edusk. 2023 Äänestyspros./presidentinv. 2024		65	65	68	68

Kysyntä- ja laajuustiedot:		TP 2020	TA 2021	Taloussuunnitelma		
				2022	2023	2024
Äänioikeutettuja	kuntavaaleissa 2021 aluevaaleissa 2022 eduskuntavaaleissa 2023 presidentinvaaleissa 2024		3000	2900	2900	2900
Äänestysalueita		1	1	1	1	1

110 VAALIT	TP 2020	TA 2021	KH 2022	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintamenot	0	-19 990	-23 862	-24 327	-24 819
Toimintakate (Netto)	0	-19 990	-23 862	-24 327	-24 819
Laskennalliset kustannukset					
Muut laskennalliset kustannukset	0	0	-1 711	-1 711	-1 711
Tehtävän kokonaiskustannukset	0	-19 990	-25 573	-26 038	-26 530

Perustelut: Suomessa toimitettavat vaalit: v. 2022 aluevaalit, v. 2023 eduskuntavaalit, v. 2024 presidentinvaalit. Jatkossa aluevaalit ovat yhtä aikaa kuntavaalien kanssa.

Toimielin: Tarkastuslautakunta
Tulosalue: Tilintarkastus
Tilitunnus 120

Palveluajatus/Toiminta-ajatus:

Tarkastuslautakunnan tehtävistä säädetään kuntalaissa ja kunnan hallintosäännössä. Tarkastuslautakunta valmistelee valtuuston päätettäväksi hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat. Lautakunta seuraa ja arvioi valtuuston sekä kuntakonsernin asettamien taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumista, sekä arvioi talouden tasapainotuksen, taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyttä ja toteutumista, mikäli kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää. Tarkastuslautakunta laatii vuosittain arviointikertomuksen, joka käsitellään kunnanvaltuustossa ja arvioi siinä kunnanhallituksen hyväksymää tilinpäätöstä, toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista, arvion toiminnan tuloksellisuudesta sekä palvelujen tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä. Lautakunta seuraa tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista ja se voi pyytää tilintarkastajalta selvityksiä sekä antaa tilintarkastajalle erityisiä ohjeita.

Mikäli tilintarkastuskertomus sisältää muistutuksen, tarkastuslautakunnan tehtävänä on hankkia asianomaisen selitykset ja kunnanhallituksen lausunto sekä seurata, mitä toimenpiteitä ilmoitukset epäkohdista koskevista asioista aiheuttavat. Tarkastuslautakunnan tehtävät ovat luonteeltaan sellaisia, että ne edellyttävät koko lautakunnan ratkaisuja. Tarkastuslautakunta voi esittää tarkastukseen vuosittain painopistealueita, joita se pitää tarpeellisina tarkastuksen tehostamiseksi.

Toiminnan painopisteet ja tavoitteet:

Tarkastuslautakunnan tehtävistä säädetään kuntalaissa ja kunnan hallintosäännössä. Tarkastuslautakunta valmistelee valtuuston päätettäväksi hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat. Lautakunta seuraa ja arvioi valtuuston sekä kuntakonsernin asettamien taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumista, sekä arvioi talouden tasapainotuksen, taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyttä ja toteutumista, mikäli kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää.

Tarkastuslautakunta laatii vuosittain arviointikertomuksen, joka käsitellään kunnanvaltuustossa ja arvioi siinä kunnanhallituksen hyväksymää tilinpäätöstä, toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista, arvion toiminnan tuloksellisuudesta sekä palvelujen tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä. Lautakunta seuraa tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista ja se voi pyytää tilintarkastajalta selvityksiä sekä antaa tilintarkastajalle erityisiä ohjeita.

Kunnan ja kuntakonsernin hallinnon ja talouden valvonta ja tarkastus järjestetään kuntalain ja valtuuston hyväksymän hallintosäännön mukaan. Tilintarkastus suoritetaan hyvän tilintarkastustavan mukaan. Tarkastuslautakunta käynnistää tarkastusyhteisön kilpailutuksen vuosille 2022-2025 + mahdollinen optiovuosi 2026. Nykyinen tilintarkastus yhteisö jatkaa siihen saakka, kunnes valtuusto on valinnut uuden.

Tavoitteen kohde	Mittari	TP	TA	Taloussuunnitelma		
		2020	2021	2022	2023	2024
Toiminnan laillisuuden turvaaminen ja julkinen luotettavuus	Vastuullisen tilintarkastajan tarkastuspäiviä/vuosi	8	8	8	8	8
Kirjanpidon oikeellisuuden varmistaminen	Ltk:n kokoukset/vuosi	6	6	6	6	6

120 TILINTARKASTUS	TP 2020	TA 2021	KH 2022	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintamenot	-15 105	-15 004	-22 090	-22 530	-22 978
Toimintakate (Netto)	-15 105	-15 004	-22 090	-22 530	-22 978
Laskennalliset kustannukset					
Muut laskennalliset kustannukset	-791	-963	-782	0	0
Laskennalliset tuotot	15 105	15 004	0	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	-791	-963	-22 872	-23 312	-23 760

Toimielin: Kunnanhallitus
Tulosalue:
Tilivelvollinen: Hallintojohtaja
Tilitunnus: 13

Palvelu/toiminta-ajatus:

- Luoda luottamushenkilö- ja virkamiesjohdolle edellytykset tehokkaaseen ja tulokselliseen toimintaan tuottamalla taloudellisesti tarpeen mukaiset hallinto- ja toimistopalvelut.
- Luoda käytännön toimintaedellytykset valtuuston ja kunnanhallituksen sekä sen alaisten toimielinten toiminnalle.
- Vastata tukipalveluiden tuottamisesta kunnan muille palveluille, jotta ne voivat suoriutua peruspalvelutehtävästään.
- Vieremän kunnan taloussuunnittelu ja taloushallinnon koordinointi.
- Vieremän kunnan henkilöstöhallinnon suunnittelu, ohjaus ja kehittäminen.
- ICT-asioista vastaaminen ja niiden kehittäminen.
- Tietosuoja- ja tietoturva-asioiden koordinointi.
- Elinkeino-ohjelman painopisteiden seuranta, koordinointi ja toteuttaminen.
- Työllisyyden edistäminen.

Toimintastrategia:

- Toiminnan peruseriaatteena on asiakaslähtöinen ajattelutapa, ammattitaidon ylläpitäminen ja tietotaidon lisääminen koulutuksen ja työssä oppimisen kautta.
- Palvelutarpeet täytetään käyttämällä resursseja kustannustehokkaasti ja laadukkaasti.
- Yhteistyön toteuttaminen seudullisesti ja maakunnallisesti muiden kuntien ja eri sidosryhmien kanssa.
- Henkilöstön hyvinvoinnista huolehtiminen ja työssä jaksamisen tukeminen sekä esimiestyöskentelyn kehittäminen.

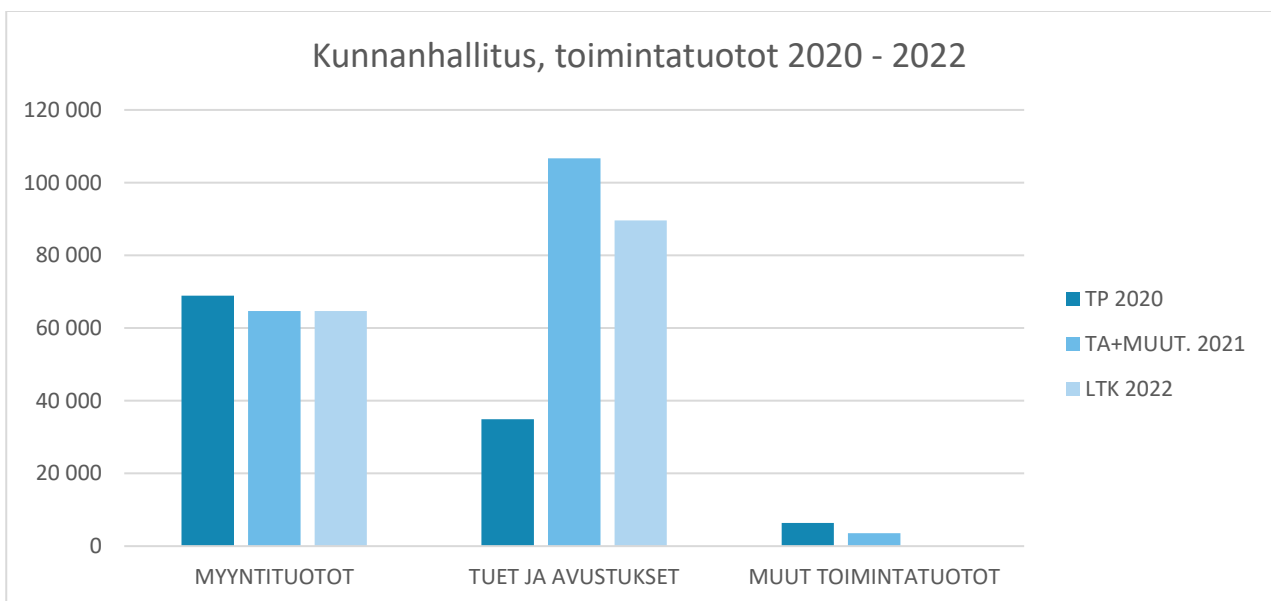
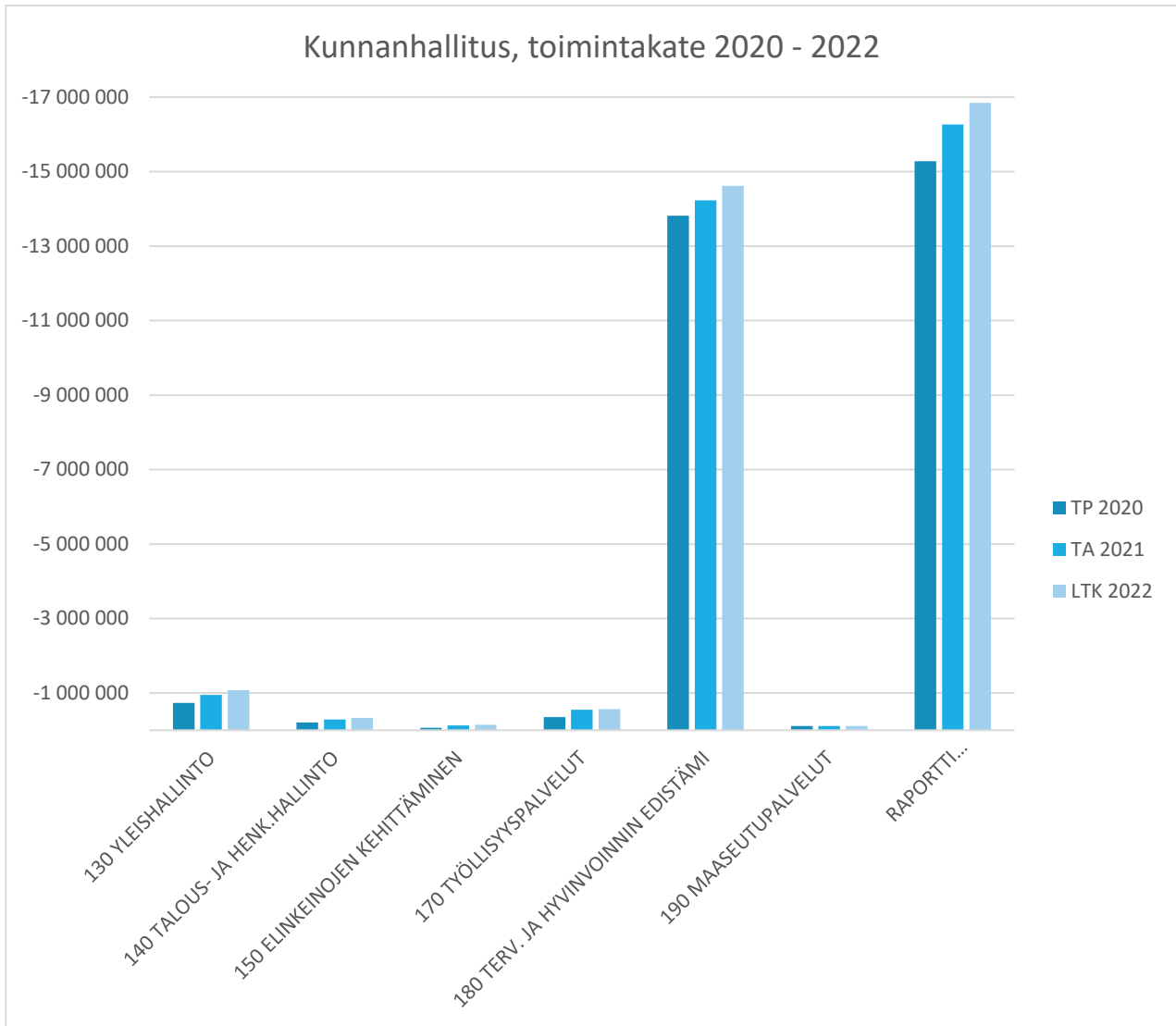
Toiminnan painopistealueet:

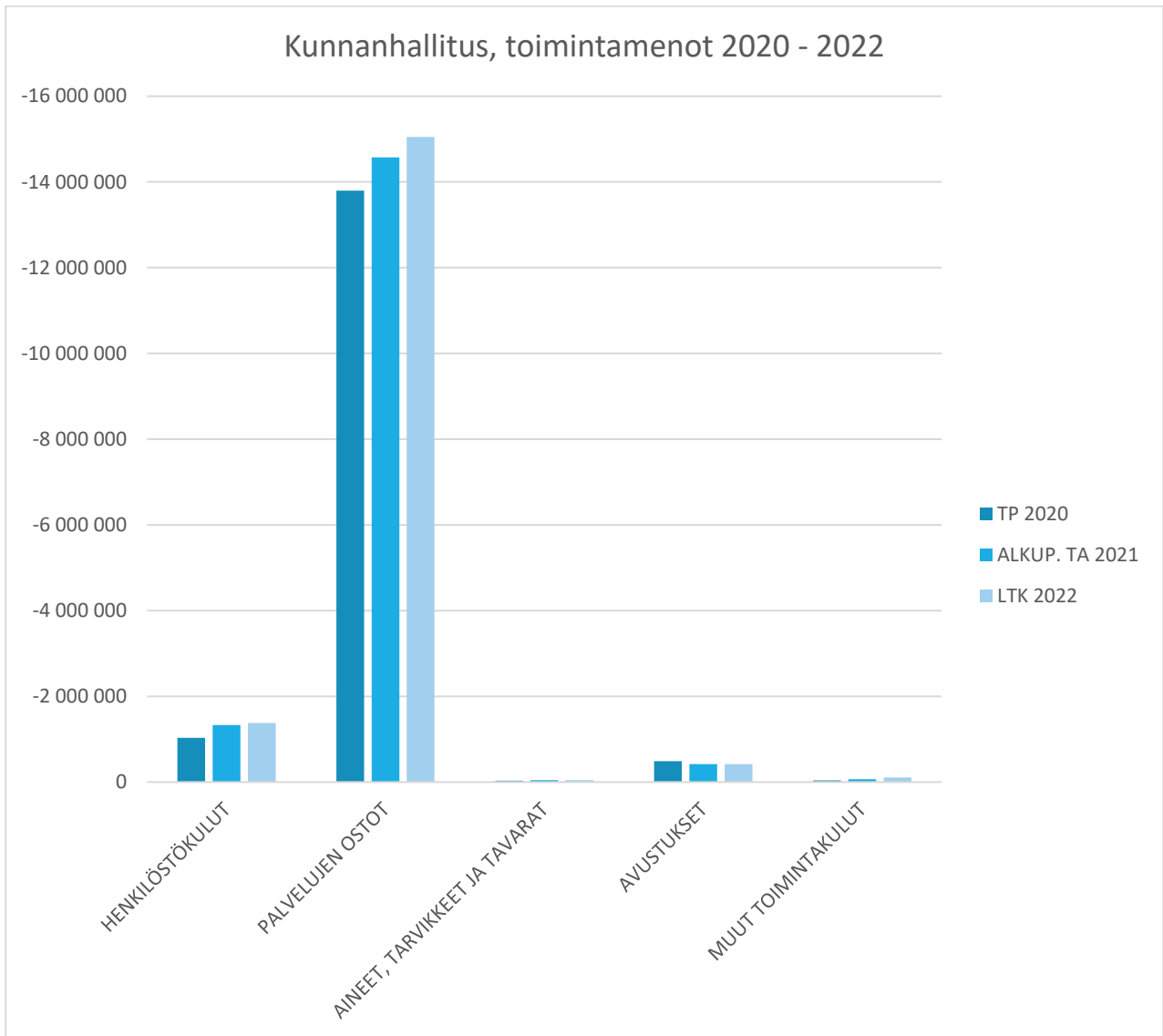
- Kuntatalouden pitäminen tasapainossa suunnitelmakaudella.
- Henkilöstön toimintakyvyn ja työhyvinvoinnin tukeminen ja kehittäminen.
- Tiedonhallinnan sekä digitaalisten palveluiden kehittäminen.
- Työllisyyden edistäminen eri keinoin yhdessä muiden toimijoiden kanssa.

Toimintaympäristön muutos:

- Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistus 1.1.2023 alkaen
- Työllisyys- ja elinkeinoministeriön alainen työllisyyden kuntakokeilu vuosina 2021–2023 ja TE-palveluiden siirto kunnille v. 2024

13 KUNNANHALLITUS	TP 2020	TA 2021	KH 2022	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	110 213	174 933	154 273	154 273	154 273
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0
Toimintamenot	-15 390 649	-16 437 021	-17 000 623	-2 537 635	-2 588 372
Toimintakate (Netto)	-15 280 436	-16 262 088	-16 846 350	-2 383 362	-2 434 099
Sisäiset menot	-50 232	-41 476	-38 050	-38 810	-39 587
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-97 508	-114 552	-23 841	-27 551	-29 016
Muut laskennalliset kustannukset	-70 258	-98 019	-83 039	-83 039	-83 039
Laskennalliset tuotot	426 728	554 710	681 941	681 941	681 941
Tehtävän kokonaiskustannukset	-15 181 919	-16 136 358	-16 463 612	-2 005 094	-2 058 073

Toimielin: Kunnanhallitus
Tulosalue Yleishallinto
Tilivelvollinen: Hallintojohtaja
Tilitunnus: 130

Toiminta-ajatus:

Yleishallinnon toiminnan tavoitteena on luoda luottamushenkilö- ja virkamiesjohdolle sekä muille organisaation yksiköille edellytykset tehokkaaseen ja tulokselliseen toimintaan tuottamalla taloudellisesti tarpeen mukaiset tukipalvelut. Tukipalvelut sisältävät asianhallinta- ja arkistotoimen palvelut, monistuspalvelut, tietohallinnon koordinoinnin ja kehittämisen sekä postituksen. Lisäksi yleishallinto vastaa valtuuston ja kunnanhallituksen sekä sen alaisten toimielinten päätösten valmistelusta ja toimeenpanosta.

Tavoitteiden kohde	Mittari	TP 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024
Kunnan konserniyhteisöjen toiminnan taloudellisuus- ja tuloksellisuus; valvonnan ja raportoinnin säällisyys Päätettävien asioiden valmistelu tehokasta, tuloksellista sekä annettujen säädösten mukaista.	Osavuosisikatsaukset kunnanhallitukselle ja kunnanvaltuustolle	4	4	4	4	4
	Valtuuston päätökset (kp/v): oikaisut/valitukset	0	0	0	0	0
	Kunnanhallituksen päätökset (kpl/v): hyv. oikaisut/valitukset	0	<5	<5	<5	<5
Valtuusto	Kokouksia/v	6	6	6	6	6
	Käsiteltyjä asioita/v	70	70	70	70	70
	Seminaareja/v	2	2	4	2	2
	Osallistumisprosentti	90,48	99	99	99	99
Kunnanhallitus	Kokouksia/v	17	18	18	18	18
	Käsiteltyjä asioita/v	290	300	300	300	300

Tavoitteiden kohde	Suunnitelma tavoitteen toteutumiseksi
Asiahallinnan kehittäminen	<p>2022 Valmu-kokoushallinnan käyttöönotto</p> <p>2022 Sähköisen allekirjoituksen (Visma sign) käyttöönotto ja tämän myötä sähköisen kokouksen mahdollinen käyttöönotto</p>
Tietohallinnon kehittäminen	<p>2022 Kunta osallistuu aktiivisesti ICT-asioihin liittyvään kehittämistyöhön yhdessä muiden Ylä-Savon kuntien kanssa.</p> <p>2022 Modernien tietotyön tapojen kehittäminen</p> <p>2022 Sähköisten palveluiden ja digitalisaation kehittäminen eri asiakasryhmät huomioon ottaen (esim. palvelutietovaranto, suomi.fi), huomioiden digipalvelulain vaatimukset</p> <p>2022 EU:n tietosuoja-asetuksen ja tietosuojalain aiheuttamat toimenpiteet</p> <p>2022–2023 Tiedonhallintalain aiheuttamat toimenpiteet</p> <p>2022 Verkkopalveluiden saavutettavuuden kehittäminen (saavutettavuusdirektiivi ja laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta)</p>
Tilaisuudet ja tapahtumat	Vieremä 100 v. -juhlavuoden tapahtumat
Viestintä ja tiedottaminen	Kunnan kotisivujen ja intranetin uudistaminen. Graafisen ilmeen päivittäminen kaikkiin kunnan materiaaleihin.
Kuntalaisten sitouttaminen ja osallistaminen	Osallistava budjetointi (30 000 euron määräraha)

Tuotantotekijät/suoritteet	TP 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024
Valtuusto					
– jäseniä	21	21	21	21	21
Yleishallinto					
– henkilöstö	4	4	4	4	4
Opetuskäytössä olevat työasemat, kpl	280	330	380	400	400
Hallinnon käytössä olevat työasemat, kpl	73	79	77	77	77
Luottamushenkilöiden käytössä olevat työasemat ja tabletit, kpl	33	34	34	34	34

130 YLEISHALLINTO	TP 2020	TA 2021	KH 2022	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	43 778	35 900	35 200	35 200	35 200
Toimintamenot	-775 201	-987 119	-1 116 326	-1 138 666	-1 161 412
Toimintakate (Netto)	-731 423	-951 219	-1 081 126	-1 103 466	-1 126 212
Sisäiset menot	-31 227	-24 873	-22 637	-23 089	-23 552
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-87 388	-104 352	-23 841	-27 551	-29 016
Muut laskennalliset kustannukset	-37 633	-49 480	-21 523	-21 523	-21 523
Laskennalliset tuotot	219 999	297 930	342 288	342 288	342 288
Tehtävän kokonaiskustannukset	-711 450	-867 894	-842 039	-868 541	-893 215

Toimintakate kustannuspaikoittain v. 2022:

1311 Kunnanvaltuusto	58 090 €
1313 Kunnanhallitus	211 580 €
1314 Kunnanjohtaja	117 565 €
1315 Hallintopalvelut	319 651 €
1321 Avustukset	133 400 €
1322 Jäsenmaksut ja maksuosuudet	107 000 €
1324 Muu yleishallinto	123 100 €
– sis. verotuskustannukset 80 000 €	
1325 Toimikunnat, kansalaisvaikuttaminen	10 740 €

1321 Avustukset:

– Veteraanien kuntoutukseen	3 000 €
– Yhteisö + järjestöavustukset	90 900 €
– Avustukset kylätoimikunnille	4 500 €
– Avustus kyläkaupan kuljetustukeen	1 500 €
– Työpaikkaruokailun tukemiseen	1 500 €
– Avustukset järjestöille kh:n erillispäätöksellä	2 000 €
– Vauvaraha	30 000 €

yhteensä 133 400 €

1322 Jäsenmaksut ja maksuosuudet:

– Pohjois-Savon liitto, jäsenmaksuosuus ja kehittämisrahasto-osuus	35 500 €
– Suomen Kuntaliiton jäsenmaksuosuus	15 000 €
– Veturi-raha, 3 €/asukas	11 622 €
– Erillisellä kunnanhallituksen päätöksellä kuntastrategian ja elinkeino-ohjelman mukaisen kehittämiseen	28 378 €
– muut jäsenmaksut ja maksuosuudet	16 500 €

yhteensä 107 000 €

1325 Toimikunnat, kansalaisvaikuttaminen:

– Ikäihmisten- ja vammaisneuvosto	6 250 €
– Muut toimikunnat	4 490 €

yhteensä 10 740 €

Yleishallinnolle on kohdennettu myös toimintayksiköttömien Kuel-eläkemenoperusteinen maksu 23 200 euroa, sekä lomalautakunnan Kuel-eläkemenoperusteista 25 000 euroa. Lomalautakunnalle on kirjattu vastaavasti tuloja eläkkeiden osalta 25 000 euroa.

Toimielin: Kunnanhallitus
Tulosalue: Talous- ja henkilöstöhallinto
Tilivelvollinen: Hallintojohtaja
Tilitunnus: 140

Toiminta-ajatus:

Talous- ja henkilöstöhallinto vastaa koko kunnan talous- ja henkilöstöhallinnon palveluista. Taloushallinnon palvelut kattavat talouden koordinoinnin eli talouden suunnittelun, seurannan ja tilinpäätöksen.

Henkilöstöhallinnon palveluilla tarkoitetaan palvelussuhdeasioita, palkanlaskentaa sekä henkilöstöasioiden suunnittelua, ohjeistusta ja kehittämistä.

Tavoitteen kohde	Mittari	TP 2020	TA 2021	Taloussuunnitelma		
				2022	2023	2024
Kiinnitetään erityistä huomiota henkilöstön toimintakykyyn mm. työkykyä ylläpitävän toiminnan vuosiohjelman toimenpiteiden toteuttaminen	-henkilöstön sairauspoissaolopäivät/hlö/vuosi -työhyvinvointikysely	18,1 0	14,0 1	12,0 1	10,0 1	10,0 1
Sisäisen valvonnan ja raportoinnin säännöllisyys ja ajantasaisuus	- osavuosikatsaukset valt.	4	4	4	4	4
	- kuukausiraportit/khall	12	12	12	12	12

Tavoitteen kohde	Suunnitelma tavoitteen toteutumiseksi
Taloushallinnon kehittäminen	Uusien taloushallinnon järjestelmien käyttöönotto: <ul style="list-style-type: none"> - RD ostoreskontraportaali - taloushallinnon järjestelmien tehostaminen - ostolaskujen automaattitiliöinti - sähköiset myyntilaskut
Talousraportoinnin kehittäminen	Uuden talousraportointityökalun hankkiminen; monipuolisemmat ja selkeämmät osavuosikatsaukset ja talousraportit
Henkilöstöhallinnon kehittäminen	<ul style="list-style-type: none"> - Kunta-alan uudet työmarkkinasopimukset (kevät 2022) - Palkka- ja arviointijärjestelmien kehittäminen - Säännölliset kehityskeskustelut - Puuttuvien ohjeistusten laatiminen, päivittäminen ja niistä tiedottaminen
Työhyvinvoinnin kehittäminen	<ul style="list-style-type: none"> - Henkilöstön vakuutusehtojen parantaminen (terveysturva), nopeampi pääsy leikkausta vaativiin toimenpiteisiin ja työkuuntoiseksi - Yhteistyön syventäminen työterveyshuollon kanssa; ennaltaehkäisevä työ, raportointien kehittäminen ja hyödyntäminen (uusi järjestelmä) <ul style="list-style-type: none"> - Henkilöstön työhyvinvointikyselyn toteuttaminen vuosittain ja siitä seuraavat toimenpiteet yksiköittäin - Yhteistyöryhmän hyväksymän työhyvinvointiohjelman uudistaminen ja kehittäminen (mahdolliset sähköiset tyky-edut)

Tuotannontekijät/suoritteet:		TP	TA	Taloussuunnitelma		
		2020	2021	2022	2023	2024
Talous- ja henkilöstö						
– henkilöstö		3	4	4	4	4
Ostolaskut	sähköiset/kaikki laskut	73 %	75 %	77 %	79 %	80 %
Myyntilaskut	sähköiset/kaikki laskut	21 %	25 %	35 %	50 %	55 %

140 TALOUS- JA HENK.HALLINTO	TP 2020	TA 2021	KH 2022	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	4 368	1 500	0	0	0
Toimintamenot	-213 080	-291 180	-324 240	-330 745	-337 363
Toimintakate (Netto)	-208 713	-289 680	-324 240	-330 745	-337 363
Sisäiset menot	-19 005	-16 603	-15 413	-15 721	-16 035
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-10 120	-10 200	0	0	0
Muut laskennalliset kustannukset	-10 962	-15 363	-7 472	-7 472	-7 472
Laskennalliset tuotot	206 440	256 780	339 653	339 653	339 653
Tehtävän kokonaiskustannukset	-46 728	-76 566	-7 472	-14 285	-21 217

Toimielin: Kunnanhallitus
Tulosalue: Elinkeinojen kehittäminen
Tilivelvollinen: Kunnanjohtaja
Tilitunnus: 150

Palveluajatus/Toiminta-ajatus:

Kuntastrategian ja talousarvion tavoitteiden toteuttaminen.

Tavoitteen kohde	Mittari	TP	TA	Taloussuunnitelma		
		2020	2021	2022	2023	2024
Yrittäjyyden edistäminen	Yritysten määrä	196	196	196	196	196

Tavoitteen kohde	Suunnitelma tavoitteen toteutumiseksi
Metalli- ja teknologia-teollisuuden toimintaedellytykset	Vieremän kumppanuusyrittäskylän toimitiloja, turvallisuutta ja logistiikkaa kehitetään kustannustehokkaasti. Tutkimus- ja kehitystoiminnan sekä koulutuksen edellytyksiä vahvistetaan yhteistyössä yritysten kanssa. Osallistutaan seutukunnallisen osaamisen kehittämismallin tekemiseen.
Maatalous-elinkeinojen tunnettavuuden ylläpito ja toimintaedellytysten tukeminen.	Maatalouselinkeinot tuodaan esille peruskoulun opetuksessa. Luonnonvara-alan ammatillisen koulutuksen kehittymistä edistetään Ylä-Savossa. Laadukkaiden maaseutu- ja lomituspalveluiden saatavuus turvataan maakuntaudistuksen yhteydessä. Maatiloille tarjotaan mahdollisuus kuntavetoiseen johtamis- ja kehittämiskoulutukseen. Osallistutaan biokaasukumppanuusmallin rakentamiseen Vieremälle.
Edistetään yrittäjien osaamista, verkostoitumista ja yrittäjähengen vahvistumista Vieremällä	Järjestetään yksi kaikille yrittäjille suunnattu yhteistyötilaisuus, jonka yhteydessä on mahdollisuus keskustella myös vapaamuotoisesti ja tuoda esille yhteistyömahdollisuuksia sekä kehittämideoita. Tarjotaan yrittäjille neuvontaa ja hankeapua sekä osallistutaan seutukunnalliseen yhteistyöhön aikaisempien vuosien tapaan. Vuonna 2021 toteutetun <i>koronakriisistä nousevien yritysten kehittämishankeen</i> tuloksena perustetun Vieremän palvelu- ja markkinointiryhmän toimintaa jatketaan. Työurien pidentämiseen ja työhyvinvointiin tähtäävä <i>HYVÄ-hanke</i> jatkuu suunnitelman mukaisesti. Valmistellaan yhdessä yrittäjien kanssa Vieremällä vuonna 2022 järjestettävä maakunnallinen yrittäjäjuhla.

150 ELINKEINOJEN KEHITTÄMINEN	TP 2020	TA 2021	KH 2022	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	30 826	102 573	84 113	84 113	84 113
Toimintamenot	-93 804	-231 824	-232 017	-236 633	-241 373
Toimintakate (Netto)	-62 978	-129 251	-147 904	-152 520	-157 260
Laskennalliset kustannukset					
Muut laskennalliset kustannukset	-2 890	-5 506	-8 906	-8 906	-8 906
Tehtävän kokonaiskustannukset	-96 694	-237 330	-240 923	-245 539	-250 279

Perustelut: Toimintakatteen muutos verrattuna vuoteen 2020 perustuu hankerahoitukseen (ESR). Maakunnallisen yrittäjäjuhlan järjestelyihin on varattu 5000 euroa, matkailun kehittämiseen 5000 euroa ja yhteismarkkinointiin 5000 euroa. Muuten vuoden 2022 toiminta ja kustannukset ovat vuoden 2021 tasolla. Olemassa olevien ja syntyvien yritysten toimintaedellytyksiä sekä toimintaympäristön kehittämistä valmistaudutaan strategian mukaisesti tukemaan tarvittaessa hankittavilla asiantuntijapalveluilla. Joukkoliikenteen osalta tehdään yhteistyötä sujuvien liikenneyhteyksien takaamiseksi kuntien välillä. Lisäksi varaudutaan koulujen loma-aikojen palveluliikenteen hankintaan sekä palveluliikenteen kehittämiseen (13 000 eur). Rautainen Savo yhteistyö ja Seuturaha ja muu seudullinen yhteistyö (25 000 eur), konsernisihteerin kustannukset sekä kunnan ilmoitukset sekä markkinointi.

Toimielin: Kunnanhallitus
Tulosalue: Työllisyyspalvelut
Tilivelvollinen: Hallintojohtaja
Tilitunnus: 170

Palveluajatus/Toiminta-ajatus:

Työllistämisen palveluilla pyritään yhdessä eri yhteistyötahojen - TE-palvelut, TYP-palvelut, Kela, työllisyshankkeet, Vieremän yritykset, sosiaali- ja terveyspalvelut, terveydenhuolto ja muut mahdolliset tahot – kanssa verkostoitumalla saamaan asiakasta ja hänen tilannettaan hyödyttäviä tuloksia. Asiakkaan kannalta pyritään löytämään juuri hänen tilanteeseensa sopiva ratkaisu esim. työllistyminen, koulutus tai kuntoutus. Työllisyyspalveluiden tavoitteena on saada asiakas löytämään oma työllistymisen polkunsä ja ammatilliset vahvuutensa. Työllistämispalveluilla ehkäistään myös syrjäytymistä. Työllisyyspalveluiden tavoitteena on ensisijaisesti auttaa asiakasta työllistymään pidempiaikaisesti. Tähän tarvitaan yritys- ja yhteistyön ylläpitämistä ja uusien kontaktien luomista Vieremän ja Ylä-Savon alueella.

Toimintaympäristön muutos:

Pääministeri Sanna Marinin hallituksen tavoitteena on nostaa työllisyysaste 75 prosenttiin ja vahvistaa työllisten määrää vähintään 60 000 henkilöllä vuoden 2023 loppuun mennessä. Hallitusohjelman mukaisesti kuntien roolia työllisyyspalveluiden järjestäjänä vahvistetaan. Maaliskuussa 2021 käynnistyivät työllisyyskuntakokeilut, joissa kunta vastaa työnhakijoiden palveluprosessista ja työllisyyttä edistävien palvelujen tarjoamisesta. Työllisyyskokeilujen tavoitteena on nykyistä tehokkaammin edistää työttömien työnhakijoiden työllistymistä ja koulutukseen ohjautumista ja tuoda uusia ratkaisuja osaavan työvoiman saatavuuteen. Kokeilun tarkoituksena on parantaa erityisesti pidempään työttömänä olleiden ja heikossa työmarkkina-asemassa olevien pääsyä työmarkkinoille. Kuntakokeilujen oli tarkoitus päättyä 30.6.2023, mutta koska hallitus päätti puoliväliriihessä 29.4.2021 jatkaa valmistelua TE-palvelujen siirtämiseksi kunnille vuoden 2024 aikana, on hallitun toimeenpanon varmistamiseksi tarkoitus säätää jatko kuntakokeiluille siihen asti. Vieremän kunta on mukana työllisyyskuntakokeilussa yhdessä muiden Ylä-Savon kuntien kanssa, osana Pohjois-Savon yhteistä toiminta-alueita.

Pohjoismainen työvoimapalvelumalli on yksi toimista, joilla hallitus uudistaa työnhakijoiden palvelua. Mallin mukaisesti työnhakija hakisi töitä omatoimisesti sekä saisi TE-toimistoilta ja kuntakokeiluilta tukea työnhakuunsa nykyistä tiiviimmin ja nopeammin. Työnhakijan ja TE-toimiston tai kuntakokeilun asiantuntijan ensimmäinen kohtaaminen tapahtuisi jo viiden arkipäivän kuluessa työnhaun alkamisesta. Tämän jälkeen, työnhaun alkuvaiheessa, työnhakija tapaisi TE-toimiston tai kuntakokeilun asiantuntijan kahden viikon välein. Tarkoituksena on arvioida nykyistä yksilöllisemmin jokaisen työnhakijan palveluntarve, osaaminen ja mahdollisuudet hakea työtä. Pohjoismaisen työvoimapalvelumallin on tarkoitus astua voimaan toukokuussa 2022.

Työllisyyskoordinaattorin työajasta työllisyyden kuntakokeiluun on resursoitu 50 %, mutta pohjoismaisen työvoimapalvelumallin käynnistämisen ja kuntakokeilun toiminnan sujumuuden vuoksi kuntakokeiluun osoitettua työaikaa on syytä lisätä.

Työllisyyspalvelujen henkilöstöön kuuluvat työllisyyskoordinaattori ja työnhajaaja. Työllisyyskoordinaattori kartoittaa työttömien tilanteet sekä toimii yhteistyössä eri yhteistyötahojen kanssa. Yritysten kanssa tehtävä yhteistyö on tärkeässä roolissa. Samalla tehdään tunnetuksi esimerkiksi Vieremä-lisän mahdollisuutta työnantajille yrityksissä, järjestöissä ja yhteisöissä. Työnhajaaja toimii vastuuhenkilönä teknisen toimen työllistetyille ja kuntouttavassa työtoiminnassa oleville. Nuorisotakuu (yhteiskuntatakuu) toimintaa kehitetään entisestään. Työmarkkinatuen kuntaosuutta varten määrärahavaraus (225 000 euroa) on kirjattu työllisyydenhoitoon.

Kysyntä- ja laajuustiedot:		TP	TA	Taloussuunnitelma		
		2020	2021	2022	2023	2024
Työllisyysyksikön henkilöstö		2	2	2	2	2
Työllistettävät	yleishallinto	1	0	0	0	0
	sivistystoimi	1	1	1	1	1
	tekninen toimi	5	2	2	2	2
	Nuorisotakuu	1	5	5	5	5
	ruokapalvelut ja siivouspalvelut	1	2	2	2	2
	Vieremän Lämpö ja Vesi Oy	1				
	Velvoitetyöllistetyt / muualle työllistetyt	3	6	5	5	5
Työllistetyt henkilöt yhteensä, joista		13	16	15	15	15
-pitkäaikaistyöttömät		7				
-velvoitetyöllistetyt		5				

Tuotannontekijät/suoritteet:	TP	TA	Taloussuunnitelma		
	2020	2021	2022	2023	2024
Henkilöstö: kesätyöntekijät	0	45	45	45	45
Työmarkkinatuen kuntaosuus €	202 928	230 000	225 000	225 000	220 000

Pitkäaikaistyöttömyyden vähentäminen:

Jokaiselle vieremäläiselle työttömälle työnhakijalle etsitään hänelle sopivaa ratkaisua, jossa huomioidaan asiakkaan kokonaistilanne ja taustatekijät yhteistyössä mahdollisesti tarvittavien yhteistyötahojen kanssa. Asiakkaan kannalta se voi merkitä esimerkiksi työtä, koulutusta, kuntouttavaa työtoimintaa, sairauslomaa, eläkettä tai muuta ratkaisua. Pitkäaikaistyöttömyyden vähentämisen kannalta olennaista on nähdä työllistämisen polun kokonaiskehitys asiakkaan näkökulmasta toivottuun lopputulokseen. Pitkäaikaistyöttömien kohdalla se voi tarkoittaa kuntouttava työtoiminta- työkokeilu-palkkatukityö-avoimet työmarkkinat-poluttamista.

Pitkäaikaistyöttömyyden ennaltaehkäisy:

Työllisyyspalveluilla pyritään vaikuttamaan työttömyyden kestoon jo nykyistä aikaisemmassa vaiheessa. Ennaltaehkäisevä työote kohdennetaan pitkäaikaistyöttömien lisäksi myös mahdollisuutena työllistää työtön työnhakija jo siinä vaiheessa, kun työnhakija siirtyy peruspäivärahalta Kelan työmarkkinatuella.

Vieremä-lisän ehtoja tarkennetaan tarvittaessa joustavampaan suuntaan ja sitä kautta työttömiä työnhakijoita paremmin palvelevaksi, sekä edistetään lisän käyttöä ja tunnettavuutta. Pääsääntöisesti Vieremä-lisä kohdistuu edelleen pitkäaikaistyöttömiin, mutta sitä voidaan käyttää harkinnanvaraisesti tilanteissa, jossa se perustellusti työllistymisen näkökulmasta edistää asiakkaan kokonaistilannetta.

Työllisyyspalveluiden vahvistaminen:

Kunnan työllisyyspalvelujen tunnettavuutta kehitetään ja näkyvyyttä lisätään. Tietoa olemassa olevasta palvelusta saadaan itse työllistämisen työn ja edelleen ohjauksen lisäksi varaamalla asiakasaikoja, osallistumalla mahdollisuuksien mukaan eri tapahtumiin ja järjestämällä tilaisuuksia Vieremällä. Tämän lisäksi tehdään tiivistä yhteistyötä eri yhteistyötahojen kanssa. Kuntouttavan työtoiminnan paikkoja tarjotaan mahdollisuuksien mukaan kunnan eri yksiköissä. Työelämään suuntaava kuntouttava työtoiminta tulee olla sisällöllisesti laadukasta siten, että se mahdollistaa työllistymisen.

Nuorisotakuun toteuttaminen:

Jatketaan vahvaa panostusta nuorisotakuun toteuttamiseen. Nuorisotakuun avulla pyritään tukemaan nuoren sijoittumista joko kouluun tai työelämään. Nuorisotakuu koskettaa 25-vuotiaiden ja nuorempien, sekä alle 30-vuotiaiden vastavalmistuneiden työllistämistä. Nuorten osalta myös Vieremä-lisää voidaan harkinnanvaraisesti myöntää Nuorisotakuun tavoitteiden mukaisesti. Tällöin työttömyyden kestolla ei ole Vieremä-lisän myöntämisen kannalta reunaehtoja.

Työllisyshankkeiden hyödyntäminen:

Kunta osallistuu ja kehittää yhteistyötään työllisyshankkeiden kanssa. Hankkeiden kanssa tulee hyödyntää hankkeen resursseja osana kunnan työllistämistoimintaa. Työllisyshankkeiden aikana syntyneiden asiakkuuksien eteenpäin ohjaaminen siten, että työllistämisen työ kantaa vielä hankkeiden päätyttyä ja asiakkailla on tieto kunnan omista työllistämispalveluista.

170 TYÖLLISYYSPALVELUT	TP 2020	TA 2021	KH 2022	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	31 241	34 960	34 960	34 960	34 960
Toimintamenot	-384 005	-583 920	-593 240	-605 120	-617 224
Toimintakate (Netto)	-352 764	-548 960	-558 280	-570 160	-582 264
Laskennalliset kustannukset					
Muut laskennalliset kustannukset	-18 773	-27 670	-22 700	-22 700	-22 700
Laskennalliset tuotot	290	0	0	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	-402 488	-611 590	-615 940	-627 820	-639 924

Perustelut: Työmarkkinatuen maksatus on siirtynyt kunnille vuoden 2016 alusta, määrärahavaraus työmarkkinatuen kuntaosuutta varten (225 000 euroa) tehty työllistämisen vastuualueelle. Määrärahavaraus työllistettyjen palkkakustannuksiin on 179 654 euroa, sisältäen myös Nuorisotakuu-työllistämisen (47 908 euroa). Kesätyöntekijöiden henkilöstökuluihin kuntaan varataan 35 139 euroa, kesätyötukea yrityksiin 8 000 euroa ja Vieremä-lisään 12 000 euroa.

Toimielin:	Kunnanhallitus
Tulosalue:	Terveyden- ja hyvinvoinnin edistäminen
Tilivelvollinen:	Hallintojohtaja
Tilitunnus:	180

Palveluajatus / toiminta-ajatus:

Edistää väestön terveyttä ja sosiaalista hyvinvointia. Ylä-Savon sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä järjestää kunnan puolesta lakisääteiset sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut (lukuun ottamatta lasten päivähoitoa) sekä ympäristöterveydenhuollon ja ympäristösuojelun palvelut.

SOTE kuntayhtymä vastaa yhteistoiminnassa palvelujen tuottajien kanssa väestön erityistason sairaanhoidosta sekä kehitysvammaisten erityishuollosta.

SOTE kuntayhtymä turvaa jäsenkunnan määrittelemät lähipalvelut, joista päätetään kuntakohtaisissa palvelusopimuksissa. Jäsenkuntien asukkailla on oikeus käyttää kuntayhtymän palveluja kuntarajoista riippumatta. Lähipalvelujen lisäksi palveluja järjestetään myös seudullisesti.

Toimintaympäristön muutos:

Hyvinvointialueet on perustettu ja toiminta alkanut 1.7.2021. Hyvinvointialueen toimeenpanosta vastaa väliaikainen toimielin 1.3.2022 saakka, jolloin aluevaltuustot aloittavat toimintansa. Pohjois-Savon kuntien sosiaali- ja terveystoimen, pelastustoimen ja sairaanhoitopiirin palvelut siirtyvät hyvinvointialueen vastuulle 1.1.2023 alkaen. Pohjois-Savossa on sen jälkeen yksi järjestäjä, joka on vastuussa sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palveluista.

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä lakkaa 31.12.2022 ja palvelujen järjestämisvastuu siirtyy hyvinvointialueelle. Kuntayhtymän vakituinen henkilöstö siirtyy liikkeenluovutuksella hyvinvointialueelle vanhoina työntekijöinä.

Ylä-Savon Sote kuntayhtymän perustamisen taustalla on ollut pyrkimys päästä hallittuun kustannuskehitykseen. Myös vuoden 2022 talousarvion laadinnan lähtökohtana on ollut kuntayhtymän toiminnan tehostaminen esimerkiksi etäpalveluita hyödyntämällä. Talousarvio pitää sisällään muun muassa seuraavat keskeiset oletukset:

- Kuntayhtymä tarjoaa pääsääntöisesti nykyisenlaajuisia ja -tasoisia palveluita
- Terveyskampus-hankkeessa lisälmen sairaalan peruskorjausosa valmistuu vuoden 2022 aikana
- Digitalisaation hyödyntämisellä palvelutuotannossa pyritään hillitsemään kustannuskehitystä
- Uuden työehtosopimuksen kustannusvaikutus vastaa 1,1 prosentin keskimääräistä palkankorotustasoa 1.7.2022 alkaen
- Talousarvion laadinnassa on hyödynnetty vuoden 2020 tilinpäätöstä, kuluvan vuoden talousarvion toteumatietoja, Maisemallista saatuja raportteja sekä järjestämissuunnitelman ja kuntayhtymän strategian mukaisia tavoitteita. Talousarvion laadintaa on hankaloittanut covid19-pandemian aiheuttamat muutokset palveluiden käytössä.
- Mahdollisia covid-19 epidemian aiheuttamia ylimääräisiä kustannuksia ei ole huomioitu talousarviossa. Valtion vuoden 2022 talousarvioesitys ei sisällä tukitoimia kunnille, mutta oletuksena on, että valtio rahoittaa hybridistrategian toteuttamisen vuoden 2021, mikäli epidemian hallinta yhä aiheuttaa merkittäviä kustannuksia kunnille.

SOTE kuntayhtymän talousarvio 2022:**Toimintatuotot ja –kulut:**

Talousarvion 2022 toimintatuottojen määrä on 175,2 m€ ja kasvu vuoden 2021 talousarvioon verrattuna on 5,1 m€/3,0 %. Toimintatuotoista jäsenkuntien maksuosuuksien määrä on 154,7 m€, jossa kasvua vuoden 2021 talousarvioon on 5,6 m€/3,8 %. Asiakasmaksulain muutoksista johtuen maksutuottojen määrän arvioidaan alentuvat 880 tuhatta euroa/6,5 %.

Talousarvion toimintakulujen määrä on 172,7 m€ ja kasvu vuoden 2021 talousarvioon verrattuna on 5,1 m€/3,0 %. Henkilöstökulujen määrä on 70,3 m€ ja kasvu vuoden 2021 talousarvioon 3,1 m€/4,6 %. Talousarviossa on varauduttu keskimäärin 1,1 prosentin palkankorotuksiin 1.7.2022 alkaen. Henkilösivukuluissa kasvu on 8,1 prosenttia, jossa merkittävin muutos on työnantajan palkkaperusteisen eläkemaksun nouseminen 16,84 prosentista 17,61 prosenttiin, jossa taas merkittävin muutos on työkyvyttömyyseläkemaksun kasvu. Kokonaisuudessaan palkankorotusten ja sivukulujen nousun vaikutus henkilöstökuluihin on noin 1,1 m€. Muilta osin merkittävimmät henkilöstökulujen kasvuun vaikuttavat tekijät ovat:

- Hyvinvointipalvelut +1,4 m€
 - Ahjolan palvelukeskus +0,6 m€ (uusi yksikkö)
 - Sosiaalityön henkilöstölisäykset (palvelukysynnän kasvu ja ostopalveluiden vähentäminen)
- Ikäihmisten asumispalvelut +0,6 m€/6,5 % (mitoitusmuutos)

Talousarvion palvelujen ostojen määrä on 85,9 m€ ja kasvua vuoden 2021 talousarvioon verrattuna on 1,4 m€/1,7 %. Merkittävimmät muutokset palvelujen ostoissa ovat:

- Erikoissairaanhoidon +2,0 m€
- Ikäihmisten palveluasuminen +0,4 m€
 - Indeksikorotukset ja hoitajamitoitus
- Palveluiden ostot hyvinvointipalveluissa -0,6 m€

- Oman toiminnan vahvistaminen

Aineet, tarvikkeet ja tavarat tiliryhmän talousarvion määrärahat ovat yhteensä 5,1 m€ ja kasvua vuoden 2021 talousarvioon verrattuna on 195 t€ /4,0 %. Merkittävin kasvu on hoitotarvikkeissa +150 t€/7,0 %.

Avustusten tiliryhmän määrärahat ovat yhteensä 4,9 m€ ja muutos vuoden 2021 talousarvioon verrattuna on -185 t€/3,7 %. Merkittävimmät muutokset ovat sosiaalityön avustusten budjetointi arvioidun käytön mukaisesti -360 t€/16,8 % ja omaishoidontuen määrärahojen kasvu 165 t€/8,3 %.

Muiden toimintakulujen määrärahat ovat yhteensä 6,4 m€ ja muutos verrattuna vuoden 2021 talousarvioon on +600 t€/9,9 %. Merkittävin muutos on toimitilavuokrien kasvu 360 t€/7,6 prosenttia, johon vaikuttaa erityisesti Ahjolan palvelukodin perustaminen ja eläinlääkintähuollon tilaratkaisut.

Rahoitustuotot ja -kulut:

Kuntayhtymän nettorahoituskulut talousarviossa 2022 ovat 335 000, mikä on vastaavalla tasolla kuin vuoden 2021 talousarviossa. Arvio rahoituskulujen määrästä perustuu tämänhetkiseen korkotasoon, eikä siinä olla varauduttu mahdolliseen korkotason nousuun.

Poistot ja arvonalentumiset:

Talousarvion suunnitelman mukaisten poistojen määrä on 2,2 m€, mikä on samalla tasolla vuoden 2021 talousarvioon verrattuna. Poistoissa merkittävimmät muutokset ovat lisälmen sairaalan peruskorjattavan ja purettavan osan ylimääräisen poiston päättyminen -420 t€ ja Terveyskampuksen uudisrakennuksen aiheuttama rakennuspoistojen kasvu 250 t€ ja koneiden sekä kaluston poistojen kasvu +170 t€.

Investoinnit ja rahoitus:

Talousarviovuoden 2022 investointien kokonaismäärä on 11,4 miljoonaa euroa, josta Terveyskampus-hankkeen rakennusinvestoinnit muodostavat 10,3 miljoonaa euroa. Terveyskampuksen uudisrakennus on valmistunut ja otettu käyttöön lokakuussa 2021. Toisen vaiheen peruskorjaus ja purkutyöt käynnistyvät loppuvuodesta 2021 ja valmistuvat vuoden 2022 loppuun mennessä. Peruskorjauksen suunnittelun edetessä vuoden 2021 aikana havaittiin, että vuoden 2021 talousarvion yhteydessä hyväksytty kustannusarvio oli hankkeelle liian pieni. Yhtymävaltuusto hyväksyi hankkeelle uuden kustannusarvion 15.6.2021 §15.

Vieremän maksuosuus:

Palvelujen sisällöstä sovitaan jäsenkuntien kanssa vuosittaisissa palvelusopimuksissa. Kuntayhtymän kanssa käytyjen palvelusopimusneuvottelujen tuloksena Vieremän kunnan vuoden 2022 maksuosuus on 14 324 000 euroa. Tästä oman toiminnan osuus on 10 924 000 euroa ja KYS:n osuus 3 400 000 euroa. Kasvua vuoden 2021 talousarvioon on kokonaisuudessaan noin 159 000 euroa (3,2 %).

180 TERV. JA HYVINVOINNIN EDISTÄMI	TP 2020	TA 2021	KH 2022	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintamenot	-13 814 303	-14 227 178	-14 619 000	-108 355	-110 522
Toimintakate (Netto)	-13 814 303	-14 227 178	-14 619 000	-108 355	-110 522
Laskennalliset kustannukset					
Muut laskennalliset kustannukset	0	0	-17 387	-17 387	-17 387
Tehtävän kokonaiskustannukset	-13 814 303	-14 227 178	-14 636 387	-125 742	-127 909

Tulosalueelle kuuluvan muun sosiaali- ja terveydenhuollon nettokustannukset ovat noin 295 000 euroa. Kustannuksiin sisältyy Sotelle siirtyneistä työntekijöistä kunnalle jääneet eläkevastuut yhteensä noin 283 000 euroa, maahanmuuttoneuvonnan sekä tulkkaukspalvelu kustannukset 12 000 euroa.

Toimielin:	Kunnanhallitus
Tulosalue:	Maaseutupalvelut
Tilivelvollinen:	Hallintojohtaja
Tilitunnus:	190

Palveluajatus/Toiminta-ajatus:

Maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alue, Ylä-Savon maaseutupalvelut, vastaa lain 210/2010 maaseutuhallinnon järjestäminen kunnissa kunnille antamista velvoitteista, Ruokavirasto ja järjestäjäkunta (Iisalmi) ovat tehneet maksajavirastosopimuksen.

Ylä-Savon maaseutupalvelut vastaa yhteistoimintasopimuksessa sovituista viranomais-, palvelu- ja kehittämistehtävistä. Maaseutuhallintoa hoidetaan yrittäjälähtöisesti. Ylä-Savon maaseutupalvelut ovat keskeisessä asemassa maatilayrittäjien ja hallinnon kohdatessa.

Lomituspalvelut mahdollistavat maatalousyrittäjille lakisääteiset vuosilomat ja sijaisapuvapaat. Maatalousyrittäjien eläkelaitos rahoittajana ja Iisalmen kaupunki toimijana ovat tehneet toimeksiantosopimuksen lomituspalvelujen järjestämiseksi Ylä-Savon lomituspalvelujen alueella. Lisäksi lomituspalvelut tarjoavat maksullista lomitusta, jonka puitteissa Vieremän kunta tukee tuettua maksullista lomitusta maatalousyrittäjien jaksamisen ja hyvinvoinnin turvaamiseksi paremmin.

Toimintaympäristön muutos:

Ohjelmakausi 2015–2020 on loppupuolella ja elämme siirtymäaikaan uuden ohjelmakauden aloituksen siirryttyä vuoteen 2023. Maatilojen määrä vähenee normaalin rakennekehityksen tahtiin n. 2 % vuosittain. Kaikilla tiloilla ei ole yritystoiminnan jatkajaa. Tukitoimenpitein varmistetaan, että kannattavaa yritystoimintaa harjoittavien maatilayritysten toiminta jatkuu. Lopettavien maatilojen pellot siirtyvät jatkaville kokonaisuudessaan, yleensä vuokrauksella.

Maatalouden kannattavuus on heikentynyt voimakkaasti. Markkinoiden muutosten lisäksi vuosittaiset säävaihtelut ja säiden ääri-ilmiöt ovat lisääntyneet. Nämä vaikuttavat satotasoihin ja viljelyn kustannuksiin.

Maatalouden kannattavuus on ollut heikkoa ja on osaltaan esteenä maatalousyrittötoiminnan kehittämiseksi. Maitotilayritysten investointimahdollisuuksia kaventaa käyttöön otettu sopimustuotanto. Vaikka keskimäärin kannattavuus on heikkoa, on joukossa hyvin tai vähintäänkin kohtuullisesti kannattavia maatilayrityksiä.

Toimenpiteet suunnitelmakaudella:

Hallinnon tärkein tehtävä on maatilayrittäjien kannattavan toiminnan tukeminen. Kannattavan yritystoiminnan kannalta pitkän tähtäimen kehittämistoimina tärkeimpinä ovat maatilayritysten yhteistoiminta, kuten yhteisytykset ja tilusjärjestelyt. Työvoiman saatavuutta tulee myös varmistaa. Maaseudun kehittämistehtävissä yhteistyön eri toimijoiden kanssa tulee olla saumatonta. Ylä-Savon maaseutupalvelujen tärkein rooli on toimia muiden toimijoiden tukijana ja asiantuntijana sekä tiedottajana.

Ylä-Savon lomituspalvelut: Vieremän kunta tukee vuonna 2022 tuettua maksullista lomitusta 3,00 euroa tunti hinnasta 120 h kaikille yrittäjille 10 000 euron määrärahan puitteissa. Vieremän maaseututoimisto hoitaa käytännön järjestelyt sekä seuraa määrärahan käyttöä. Tuki maksetaan Vieremän kunnan maksukäsittelyn kautta. Yrittäjiä tiedotetaan haun yhteydessä mahdollisesta takaisinperinnän riskistä. Tieto ja vastuu asiasta on yrittäjällä tukea hakiessaan.

190 MAASEUTUPALVELUT	TP 2020	TA 2021	KH 2022	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintamenot	-110 255	-115 800	-115 800	-118 116	-120 478
Toimintakate (Netto)	-110 255	-115 800	-115 800	-118 116	-120 478
Laskennalliset kustannukset					
Muut laskennalliset kustannukset	0	0	-5 051	-5 051	-5 051
Tehtävän kokonaiskustannukset	-110 255	-115 800	-120 851	-123 167	-125 529

Kunnan osuus maaseutuhallinnon yhteislautakunnan menoista 104 000 euroa.

Tuetun maatalouslomituksen tukemiseen 10 000 euroa.

Kuel -eläkemenoperusteinen kunnan osuus 800 euroa.

Toimielin: **Sivistyslautakunta**
Tulosalue:
Tilivelvollinen: **Sivistysjohtaja**
Tilitunnus: **30**

Palvelu/toiminta-ajatus:

Sivistyslautakunnan tehtävänä on:

- järjestää varhaiskasvatusta alle kouluikäisille, sitä tarvitseville lapsille sekä tukea kotihoidossa olevien lasten perheitä kasvatustehtävässä
- antaa lapsille ja nuorille hyvä ja laadukas perus- ja lukio-opetus, joka antaa valmiudet ammatillisiin ja korkeakouluopintoihin järjestämällä esi-, peruskoulu-, lukio- ja erityisopetusta.
- järjestää ja ylläpitää lasten aamu- ja iltapäivätoimintaa
- edistää kuntalaisten henkistä ja fyysistä hyvinvointia, terveyden edistämistä, käytännöllisiä toimintavalmiuksia ja virkistystä järjestämällä ja ylläpitämällä kansalaisopisto-opetusta, taiteen perusopetusta, kirjastolaitosta sekä kulttuuri-, liikunta- ja nuorisotoimintaa

Toimintastrategia:

Varhaiskasvatusta toteutetaan päiväkotiryhmissä Nuppulassa ja Muksulassa kirkonkylällä sekä Vekkulassa Pohjoisella koululla. Vuorohoitoa järjestetään tarvittaessa Nuppulassa. Halutessaan perhe voi valita lasten kotihoidon tuen alle kolmevuotiaan lapsen hoidon tapahtuessa kotona.

Opetusta järjestetään kolmella maaseutukoululla sekä Kirkonkylän koululla ja lukiossa. Kirkonkylällä sijaitseva kirjasto palvelee kaikkia kuntalaisia. Maaseudulla kiertää myös kirjastoauto. Kansalaisopiston ryhmiä kokoontuu sekä taajamassa, että sivukylillä. Liikunta- ja nuorisotoiminta tapahtuvat pääasiassa keskitetysti kirkonkylällä.

Toiminnan painopistealueet:

Varhaiskasvatuksen painopistealueena on tukea huoltajia heidän kasvatustehtävässään, vahvistaa henkilöstön pedagogisia taitoja ja kehittää oppimis- ja leikkiympäristöjä.

Opetustoiminnassa huolehditaan opetussuunnitelman mukaisesta opetuksesta annettujen resurssien puitteissa. Koulupuolella painopisteenä talousarviovuonna on edelleen tunne- ja vuorovaikutustaidot. Tähän sisältyvät niin itsetuntemus, toisen huomioiminen kuin hyvät käytöstavat. Oppilaita kannustetaan myös terveellisiin elämäntapoihin, joihin kuuluvat mm. liikunta, ravinto, riittävä uni ja ehkäisevä päihdetyö (tupakka, nuuska, alkoholi ja huumeet). Tupakoimattomuuteen ja nuuskattomuuteen kannustetaan palkitsemalla luokkia yhdeksännellä luokalla yhteisellä retkellä tai muulla sovittavalla tavalla. Lasten ja nuorten tuntemiin sosiaalisiin haasteisiin (esim. yksinäisyyden tunne) puututaan yhdessä oppilashuollon henkilöstön kanssa. Perusopetuksen jälkeisiä toisen asteen opintoja seurataan VALPAS- järjestelmän kautta. Toisena painopistealueena on digitaalisten välineiden hallinta ja käyttö.

Lukion painopisteenä on laadukkaan opetuksen toteuttamisen lisäksi painottaa uuden opetussuunnitelmatyön mukaisesti tukea opiskelijoiden hyvinvointia ja antaa kattavat jatko- ja työelämävalmiudet. Vieremän lukio painottaa myös yrittäjyys- ja teknologiaopintoja sekä toteuttaa vahvaa kansainvälisyystyötä.

Kansalaisopiston painopisteenä on koulutustarjonnan toteuttaminen lähiopetuksena unohtamatta etäopetuksen kehittämistä. Toiminta on osa kylien elinvoimaisuuden säilyttämistä. Kansalaisopisto on aktiivisesti mukana Pohjois-Savon kansalaisopistojen yhteisessä Kansainvälisyyshankkeessa.

Kirjaston toiminnan painopisteitä ovat palveluiden sopeuttaminen vallitseviin toimintaedellytyksiin; koronatilanne huomioiden resurssien sallimissa rajoissa, sekä Itä-Suomen kirjastojen palvelulupauksen toteuttaminen. Lisäksi kirjasto kehittää yhteistyötä varhaiskasvatuksen ja opetustoimen kanssa.

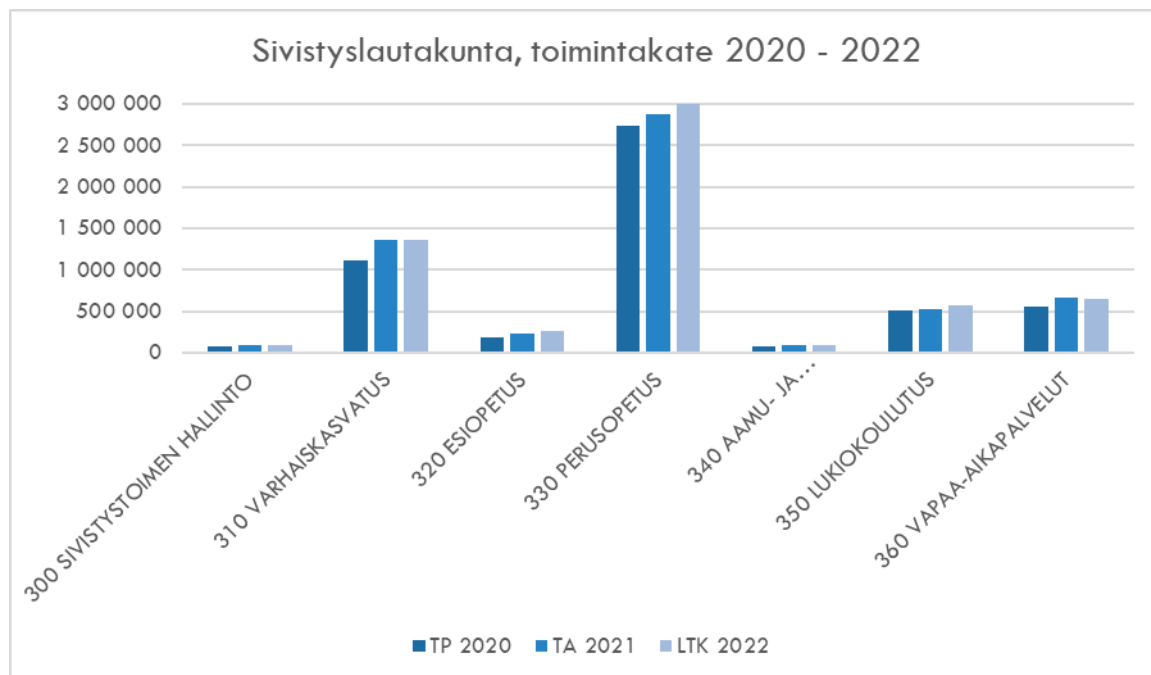
Kulttuuritoimen painopistealueina on tapahtumien järjestäminen sekä museoesineiden luetteloinnin jatkaminen sähköiseen järjestelmään. Kulttuuritoimi on aktiivisesti mukana Ylä-Savon kulttuuritoimien verkostossa ja yhteisissä hankkeissa.

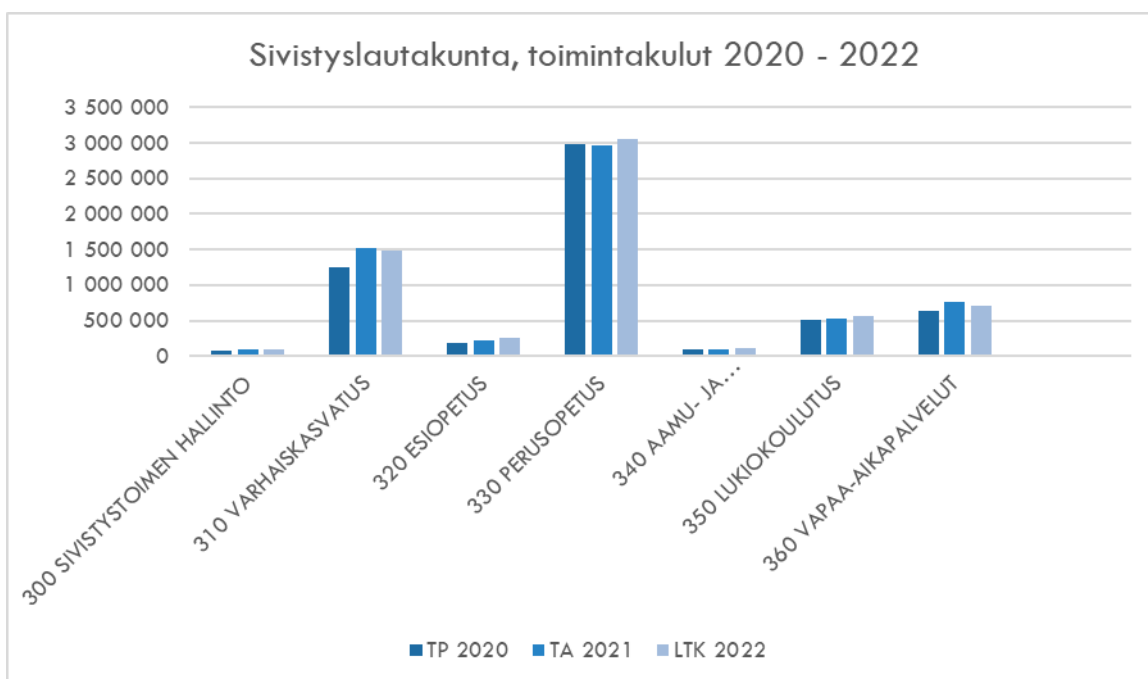
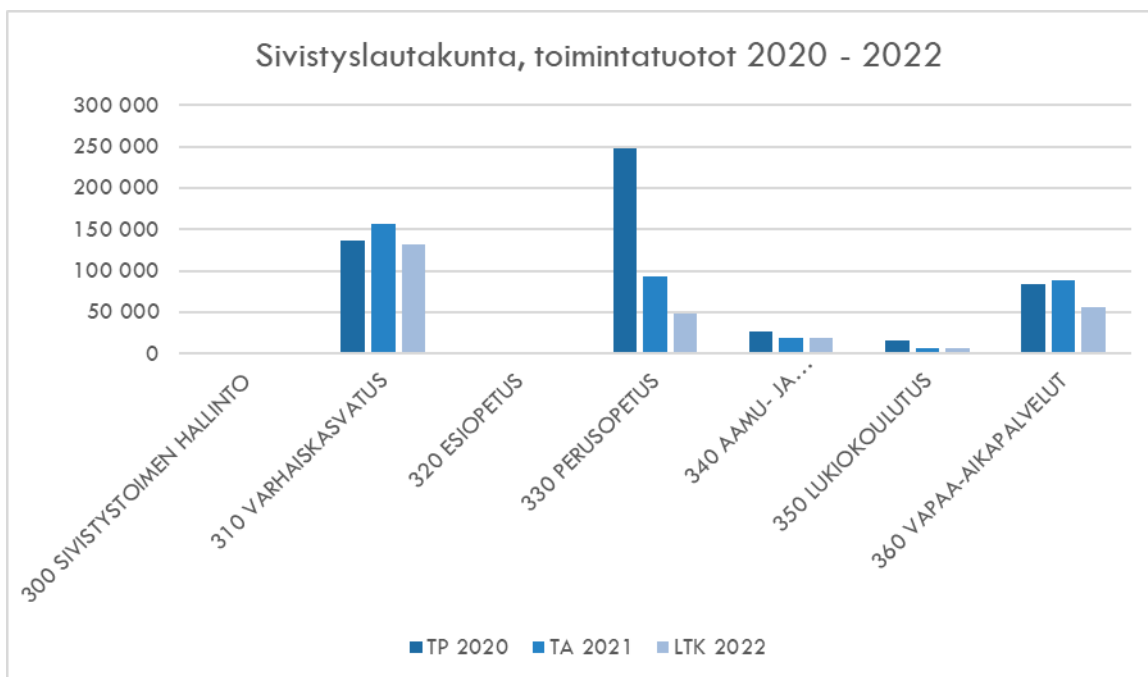
Liikuntatoimen painopisteenä on tarjota erilaisia liikuntapalveluja ottaen huomioon myös erityisryhmät.

Nuorisopalvelujen painopistealueena on nuorisovaltuuston toiminnan kehittäminen ja vetovoimatekijöiden toteutus esim. Some-kanavien avulla. Lisäksi painopistealueena on nuorten aktivointi nuorisotalo- ja vapaa-aikatoiminnassa, sekä koulunuorisotyön kehittäminen.

Toimielin: Sivistyslautakunta
Tulosalue:
Tilivelvollinen: Sivistysjohtaja
Tilitunnus: 30

30 SIVISTYSLAUTAKUNTA	TP 2020	TA 2021	KH 2022	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	511 005	364 844	261 544	261 544	261 544
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0
Toimintamenot	-5 751 888	-6 189 819	-6 277 544	-6 403 070	-6 531 134
Toimintakate (Netto)	-5 240 883	-5 824 975	-6 016 000	-6 141 526	-6 269 590
Sisäiset tulot	5 320	8 500	8 500	8 500	8 500
Sisäiset menot	-1 826 055	-1 927 046	-1 990 468	-2 030 275	-2 070 878
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-136 390	-114 662	-78 911	-91 190	-95 541
Muut laskennalliset kustannukset	-305 900	-398 146	-548 029	-548 029	-548 029
Laskennalliset tuotot	30 997	7 100	102 761	102 761	102 761
Tehtävän kokonaiskustannukset	-7 989 238	-8 622 573	-8 792 191	-8 969 803	-9 142 821

Toimielin: Sivistyslautakunta
Tulosalue: Sivistystoimen hallinto
Tilivelvollinen: Sivistysjohtaja
Tilitunnus: 300

Palveluajatus/toiminta-ajatus:

Vieremän sivistystoimi järjestää laadukkaan varhaiskasvatuksen, koulujen oppilaille hyvään yleissivistykseen tarvittavat tiedot ja taidot sekä valmiudet jatko-opintoihin ja yhteiskunnassa tapahtuviin muutoksiin tukien kotien kasvatusta, järjestämällä oppilaat yksilöinä huomioivaa sekä omavastuisuutta ja oppilaiden aktiivisuutta korostavaa opetusta. Sivistystoimi hallinnoi kunnan järjestämää monipuolista vapaa-ajan toimintaa.

Painopisteet ja tavoitteet	Toimenpide	Mittari
Kehittää koko Sivistystoimen aluetta	Kehittää osastokokouksia ja yhteistyötä sivistystoimen välillä	Osastokokousten ja yhteisten tapahtumien lukumäärä

Kysyntä- ja laajuustiedot:	TP	TA	Taloussuunnitelma		
	2020	2021	2022	2023	2024
Esiopetuksen, perusopetuksen ja lukio-opetuksen piirissä olevien oppilaiden lukumäärä (20.9.2021)	445,5	444	415	415	415

Tuotannontekijät/suoritteet:	TP	TA	Taloussuunnitelma		
	2020	2021	2022	2023	2024
Henkilöstön lukumäärä:					
Toimistonhoitaja	1	1	1	1	1
Sivistystoimenjohtaja/Kirkonkylänkoulun rehtori	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5

300 SIVISTYSTOIMEN HALLINTO	TP 2020	TA 2021	KH 2022	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	563	450	450	450	450
Toimintamenot	-71 825	-88 762	-93 545	-95 420	-97 327
Toimintakate (Netto)	-71 262	-88 312	-93 095	-94 970	-96 877
Sisäiset menot	-2 825	-666	-666	-679	-693
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-1	0	0	0	0
Muut laskennalliset kustannukset	-3 725	-5 433	-5 433	-5 433	-5 433
Laskennalliset tuotot	0	0	93 761	93 761	93 761
Tehtävän kokonaiskustannukset	-78 375	-94 861	-5 883	-7 771	-9 692

Toimielin:	Sivistyslautakunta
Tulosalue:	Varhaiskasvatus
Tilivelvollinen:	Sivistysjohtaja
Tilitunnus:	310

Palveluajatus/Toiminta-ajatus:

Vieremän varhaiskasvatussuunnitelman pohjana ovat valtakunnalliset Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Varhaiskasvatusta järjestetään alle esikouluikäisille lapsille päiväkoti Nuppulan viidessä ryhmässä. Ryhmistä kolme on Härköniemessä, jossa toimii myös vuorohoito. Kaksi päiväkotiä toimii ns. satelliittiryhminä: päiväkoti Muksula Yrjöläntiellä kirkonkylällä ja päiväkoti Vekkula Salahmilla samassa kiinteistössä Pohjoisen maaseutukoulun kanssa. Lokakuun lopusta 2021 toukokuun loppuun 2022 päiväkoti Nuppulan yhdestä ryhmästä osa toimii arkisin klo 9–15 Y-talolla sijaitsevilla kunnan tiloilla. Tällainen väliaikainen jakoryhmä on tarpeellinen, koska varhaiskasvatukseen tulee lisää pieniä lapsia ja ilman lisätiloja sekä -henkilöstöä ryhmäkoot eivät olisi lainmukaiset.

Vuorohoito on varhaiskasvatuspalvelua, joka sijoittuu normaalien aukioloaikojen (ma-pe klo 7–17) ulkopuolelle. Oikeus vuorohoitoon on lapsen molempien huoltajien samanaikaisen (tai yksinhuoltajan) päätoimisen työssä käynnin ajaksi etukäteen varattujen hoitoaikojen perusteella. Kunnan järjestämän varhaiskasvatuspalvelun vaihtoehtona voi perhe, jossa on alle 3-vuotias lapsi, valita lasten kotihoidon tuen. Marraskuusta 2019 alkaen varhaiskasvatus on tarjonnut alle kouluikäisten lasten perheille avoimen kohtaamispaikan, perhekerhon perjantaisin klo 9–12 kunnan nuorisotilassa.

Toimintaympäristön muutos:

Varhaiskasvatusympäristöjen kehittäminen: 5-vuotinen leikkiympäristöjen kehittämissuunnitelma. Päiväkoti Muksulan piha-alueen parantaminen ja päiväkoti Vekkulan tilojen järjestely toimivammiksi sekä piha-alueen uudistaminen.

Painopisteet ja tavoitteet

1. Perheiden tukeminen heidän kasvatustehtävässään sekä lasten ja huoltajien osallisuuden vahvistaminen.
2. Pedagogiikan vahvistaminen varhaiskasvatuksessa ja henkilöstön täydennyskoulutus.
3. Varhaiskasvatuksen oppimis- ja leikkiympäristöjen kehittäminen (kehittävä, oppimista edistävä, terveellinen ja turvallinen).

Kysyntä- ja laajuustiedot:	TP	TA	Taloussuunnitelma		
	2020	2021	2022	2023	2024
Varhaiskasvatusta tarvitsevien lasten lukumäärä	105	110	110	105	100
Esioppilaiden lukumäärä	0	0	0	0	0
Kotihoidontuen piirissä olevien lasten lukumäärä	47	70	50	45	45

Tuotannontekijät/suoritteet:	TP	TA	Taloussuunnitelma		
	2020	2021	2022	2023	2024
Luvut sisältävät ulkoiset menot ja tulot.					
Päivähoito: euroa/vuosi/kokopäiväpaikka	9 628	8 500	9 000	9 500	9 500
Esiopetus: euroa/vuosi/esioppilas	0	0	0	0	0
Lasten kotihoidontuki: euroa/vuosi/kotona	2 540	2 500	2 500	2 500	2 500
Henkilöstön määrä	20	28	26	25	25

310 VARHAISKASVATUS	TP 2020	TA 2021	KH 2022	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	136 533	156 300	131 400	131 400	131 400
Toimintamenot	-1 255 868	-1 518 340	-1 489 233	-1 519 007	-1 549 387
Toimintakate (Netto)	-1 119 335	-1 362 040	-1 357 833	-1 387 607	-1 417 987
Sisäiset menot	-211 236	-238 297	-247 691	-252 645	-257 697
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-10 758	-9 400	-7 529	-8 701	-9 164
Muut laskennalliset kustannukset	-66 746	-95 654	-111 442	-111 442	-111 442
Laskennalliset tuotot	8 149	7 100	9 000	9 000	9 000
Tehtävän kokonaiskustannukset	-1 536 460	-1 854 591	-1 846 895	-1 882 795	-1 918 690

Toimielin: Sivistyslautakunta
Vastuualue: Esiopetus
Tilivelvollinen: Sivistysjohtaja
Tilitunnus: 320

Palveluajatus/toiminta-ajatus:

Vieremän esiopetussuunnitelman pohjana ovat valtakunnalliset esiopetussuunnitelman perusteet. Esiopetusta annetaan 700 tuntia vuodessa ja esioppilaan työpäivä on enintään viisituntinen. Esiopetus järjestetään koulujen yhteydessä, maaseutukouluilla ryhmä voi olla yhdysluokkana.

Esiopetuksen tehtävänä on edistää lapsen kasvua ihmisyyteen ja eettisesti vastuukykyiseen yhteiskunnan jäsenyyteen. Esiopetus luo perustaa elinikäiselle oppimiselle, mutta siinä ei vielä lapselle aseteta erillisiä tiedollisia tavoitteita.

Tavoitteet:

Tavoitteen kohde	Mittari	TP 2020	TA 2021	Taloussuunnitelma		
				2022	2023	2024
Laadukas opetus Henkilöstön ammattitaito	Pätevien opettajien tuntien osuus kokonaistuntimäärästä, %	100	100	100	100	100
Opetus järjestetään taloudellisesti	Esikoulun kustannukset toimintakate euroa/oppilas	7 721	6803	9 133	9317	9504

Kysyntä- ja laajuustiedot:	TP 2020	TA 2021	Taloussuunnitelma		
			2022	2023	2024
Oppilasmäärä 20.9.2021 (koulujen esioppilaat)	38,5	33	28	28	28

Tuotannontekijät/suoritteet:	TP	TA	Taloussuunnitelma		
	2020	2021	2022	2023	2024
Opettajien lukumäärä 31.12.2021	2,79	2,79	2,38	2,38	2,38
Koulunkäynnin ohjaajien lukumäärä 31.12.2021	0,50	0,50	1,50	1,50	1,50

320 ESIOPETUS	TP 2020	TA 2021	KH 2022	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	609	1 074	1 074	1 074	1 074
Toimintamenot	-188 832	-225 563	-256 803	-261 946	-267 176
Toimintakate (Netto)	-188 223	-224 489	-255 729	-260 872	-266 102
Sisäiset menot	-109 008	-75 547	-76 012	-77 532	-79 082
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-1	0	0	0	0
Muut laskennalliset kustannukset	-10 977	-14 841	-22 385	-22 385	-22 385
Laskennalliset tuotot	1 127	0	0	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	-307 691	-315 951	-355 200	-361 863	-368 643

Toimielin: Sivistyslautakunta
Vastuualue: Perusopetus
Tilivelvollinen: Sivistysjohtaja
Tilitunnus: 330

Palveluajatus/toiminta-ajatus:

Vieremän kunnassa perusopetusta annetaan maaseutukouluilla ja koulukeskuksessa, jossa on luokat 1–9. Esiopetusta annetaan Kirkonkylän koululla sekä maaseutukoulujen yhdysluokissa kaikilla kyläkouluilla.

Painopisteet ja tavoitteet:	Toimenpide	Mittari
Digitaalisten laitteiden hallinta ja käyttöönotto	Erilaisten digitaalisten oppimisympäristöjen ja opetusohjelmien hyödyntäminen opetuksessa	
Tunne- ja vuorovaikutustaidot, terveelliset elintavat ja hyvät käytöstavat	Oppilaita kannustetaan terveellisiin elintapoihin, heitä kannustetaan hyvään käytökseen ja opetetaan vuorovaikutustaitoja. Huomaa Hyvä-oppitunti joka kuukausi.	

	Mittari	TP 2020	TA 2021	Taloussuunnitelma		
				2022	2023	2024
Laadukas opetus	Valtakunnallisissa kokeissa arvosanojen keskiarvo - 6. luokan englanti - 9. luokan äidinkieli - 9. luokan fysiikka - 9. luokan matematiikka	Vähintään keskitasoa	Vähintään keskitasoa	Vähintään keskitasoa	Vähintään keskitasoa	Vähintään keskitasoa
Henkilöstön ammattitaito	Pätevien opettajien tuntien osuus kokonaistuntimäärästä %	> 90	> 90	> 90	> 90	> 90
Opetus järjestetään taloudellisesti	Peruskoulun kustannukset toimintakate euroa/oppilas Keskim. ryhmäkoko oppilasmäärä/opettaja	10 670 12,6	7 873 n 17	8 265 n 17	8433 n 17	8604 n 17

Kysyntä- ja laajuustiedot:	TP 2020	TA 2021	Taloussuunnitelma		
			2022	2023	2024
Peruskoulujen oppilasmäärä 20.9.2021 Laskeva oppilasmäärä voi vaikuttaa tuotannontekijöiden määriin	361	365	364	364	364

Tuotannontekijät/suoritteet:	TP 2020	TA 2021	Taloussuunnitelma		
			2022	2023	2024
Peruskoulujen opettajien lkm. 31.12.2021/1.8.2022	28,61	28,61	29,03/28,03	28,03	28,03
Koulut; lukumäärä 31.12.2021	4	4	4	4	4
Opetustunnit, laskennallinen tuntikehys	881 / 826	826	826 / 812	812	812
Toimistosihteeri	1	1	1	1	1
Koulunkäynnin ohjaajien lkm. 31.12.2021/1.8.2022	11,18	12,61/11,18	12,76/11,41	11,41	11,41

330 PERUSOPETUS	TP 2020	TA 2021	KH 2022	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	247 455	93 320	48 120	48 120	48 120
Toimintamenot	-2 985 466	-2 967 072	-3 056 715	-3 117 820	-3 180 182
Toimintakate (Netto)	-2 738 010	-2 873 752	-3 008 595	-3 069 700	-3 132 062
Sisäiset menot	-1 014 329	-1 086 448	-1 105 455	-1 127 563	-1 150 114
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-99 168	-77 000	-48 000	-55 469	-58 420
Muut laskennalliset kustannukset	-162 321	-197 791	-283 679	-283 679	-283 679
Laskennalliset tuotot	18 578	0	0	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	-4 242 706	-4 328 311	-4 493 849	-4 584 531	-4 672 395

Toimielin:	Sivistyslautakunta
Tulosalue:	Aamu- ja iltapäivätoiminta
Tilivelvollinen:	Sivistysjohtaja
Tilitunnus:	340

Palveluajatus/Toiminta-ajatus:

Sivistyslautakunta järjestää aamu- ja iltapäivätoimintaa 1–2 luokan oppilaille ja esikoululaisille kaikkien alakoulujen yhteydessä koulupäivinä, lukuun ottamatta lauantaikoulupäiviä. Erityisen tuen päätöksen saaneilla oppilailla on mahdollisuus osallistua toimintaan koko peruskoulun ajan. Toiminta toteutetaan kunnan omana työnä ja ohjaajina toimivat koulunkäynnin ohjaajat. Lomakerho järjestetään yhdessä 4H-yhdistyksen kanssa. Tarvittaessa lomakerho järjestetään Kirkonkylän koululla. Sivistyslautakunta hyväksyy toimintasuunnitelman toimintakausittain.

Toiminnan painopisteet ja tavoitteet:

1. Järjestetään laadukasta aamu- ja iltapäivätoimintaa kaikkien koulujen yhteydessä.
2. Pyritään aktivoimaan mahdollisimman monet vanhemmat ja lapset osallistumaan opetushallituksen toimeenpanemaan seurantaan internetissä. Osallistutaan valtakunnallisiin kehittämiskampanjoihin.
3. Pyritään saamaan ohjaajat alueellisiin koulutuksiin tai muihin sopiviin koulutuksiin.
4. Laadukkaan aamu- ja iltapäivätoiminnan takaamiseksi ohjaajien kuormitusta pyritään vähentämään loma-aikoina tekemällä yhteistyötä kunnan muiden toimijoiden kanssa.

Kysyntä- ja laajuustiedot:	TP	TA	Taloussuunnitelma		
	2020	2021	2022	2023	2024
Oppilaat aamu- ja iltapäivätoiminnassa	64/65	55/55	56/58	50/51	48/49

340 AAMU- JA ILTAPÄIVÄTOIMINTA	TP 2020	TA 2021	KH 2022	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	26 065	19 200	19 200	19 200	19 200
Toimintamenot	-97 534	-102 810	-110 520	-112 736	-115 018
Toimintakate (Netto)	-71 469	-83 610	-91 320	-93 536	-95 818
Sisäiset menot	-55 937	-99 285	-96 530	-98 461	-100 430
Laskennalliset kustannukset					
Muut laskennalliset kustannukset	-5 210	-4 759	-13 833	-13 833	-13 833
Laskennalliset tuotot	1 470	0	0	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	-157 211	-206 854	-220 883	-225 030	-229 281

Toimielin:	Sivistyslautakunta
Tulosalue:	Lukiokoulutus
Tilivelvollinen:	Sivistysjohtaja
Tilitunnus:	350

Palveluajatus/toiminta-ajatus:

Vieremän lukio toimii lähilukiona oman kunnan ja lähialueiden oppilaiden jatkokoulutuskelpoisuuden takaavana yleislukiona, joka siirtyy uuteen opetussuunnitelmaan vuonna 2021. Opetuksessa painotetaan jo edellisen opetussuunnitelman mukaisesti monipuolisia opetusmenetelmiä. Tämän lisäksi lukio huomioi yksilöllisesti opiskelijoiden oman opintopolun, joka ohjaa heitä jatko-opintoihin ylemmälle asteelle. Vieremän lukio toimii myös läheisessä yhteistyössä sekä oman maakunnan lähilukioiden, että paikallisten yritysten kanssa (*Ponsse Oyj ja kumppanuusyrityskylä*). Lukiossa voi suorittaa erillisen Yrittäjä- ja teknologia- opintopolun mukaisen oppimiskokonaisuuden.

Lukio painottaa vahvasti myös kansainvälisyysopintoja omien kansainvälisyyskurssien avulla. Tämä näkyy myös lukion laajana kielivalikoimana (toisena vieraana kielenä voi opiskella opiskelijan oman valinnan mukaan 2–3 eri kieltä).

Lukio toiminnoissa näkyy keskeisenä sähköisen pedagogiikan toteuttaminen: Koulukeskuksessa toimii opetukseen mitoitettu langaton tietoverkko, opiskelijat saavat opintojen ajaksi käyttöönsä kannettavan tietokoneen ja koulukeskuksen auditorio on varusteltu myös sähköisten ylioppilaskokeiden tilaksi. Näiden ohella kaikille opiskelijoille tarjotaan erillisiä tietotekniikan soveltavia kursseja ja myös tämän alan yksilöllistä ohjausta.

Painopisteet ja tavoitteet:

1. Laadukas ja opiskelijakeskeinen pedagogiikka
2. Uuden opetussuunnitelmatyön käyttöönotto
3. Yhteistyö lähilukioiden ja yritystoiminnan kanssa
- 4 Lukion yrittäjyys- ja teknologiaopintokokonaisuuden kehittäminen
- 5 Laaja kansainvälisyystyö (kielivalinnat, omat kansainvälisyyskurssit)

Toimenpiteet	Mittarit	2021
Yrittäjyys- ja teknologiapainotteiset kurssit	Opiskelijoiden määrä	10
Toisen vieraan kielen uudet opetusratkaisut	Opiskelijoiden määrä	18

Tavoitteen kohde	Mittari	TP	TA	Taloussuunnitelma		
		2020	2021	2022	2023	2024
Opetus toteutuu laadullisesti ja määrällisesti hyvän tasoisena	Keskeyttäneiden osuus, %	8,3	< 5	< 5	< 5	< 5
	Tutkinnot suoritetaan tavoiteajassa, suoritaneiden osuus, %	100,0	90,0	90,0	90,0	90,0
Opetus järjestetään taloudellisesti ja toimivasti	Lukion oppilaiden kustannukset toimintakate euroa/oppilas	13 836	11 403	11 087	11311	11540
	Keskimääräinen ryhmä koko - oppilasmäärä/opettaja	n. 10	n. 15	n. 15	n. 14	n. 14
Henkilöstön ammattitaito	Pätevien opettajien tuntien osuus kokonaistuntimäärästä, %	>90	> 90	> 90	> 90	> 90

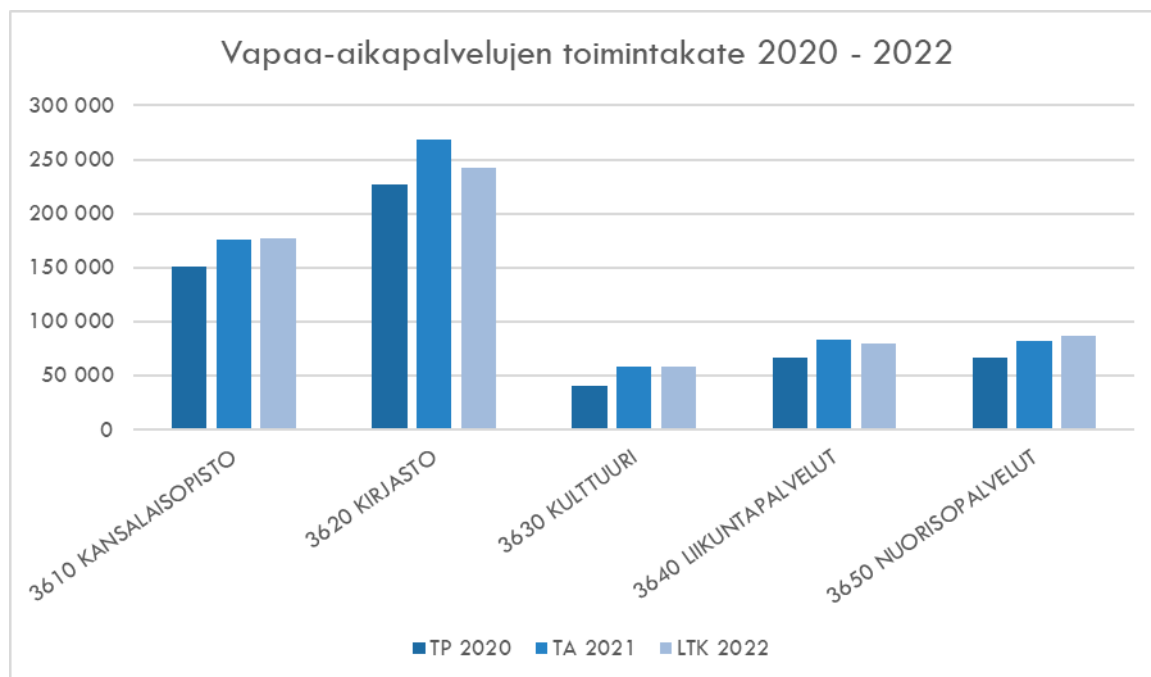
Kysyntä- ja laajuustiedot:	TP	TA	Taloussuunnitelma		
	2020	2021	2022	2023	2024
Oppilaiden lukumäärä 20.9.2021	46	46	51	51	51

Tuotannon tekijät/suoritteet:	TP	TA	Taloussuunnitelma		
	2020	2021	2022	2023	2024
Opettajien määrä 31.12.2021	6,62	7,06	6,68	6,68	6,68
Opetustunnit, laskennallinen tuntikehys	154	154	154	154	154

350 LUKIOKOULUTUS	TP 2020	TA 2021	KH 2022	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	15 681	6 000	6 000	6 000	6 000
Toimintamenot	-517 290	-530 532	-571 446	-582 883	-594 545
Toimintakate (Netto)	-501 609	-524 532	-565 446	-576 883	-588 545
Sisäiset menot	-124 702	-124 200	-134 400	-137 088	-139 830
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-11 412	-14 000	-12 000	-13 867	-14 605
Muut laskennalliset kustannukset	-27 943	-36 705	-47 905	-47 905	-47 905
Laskennalliset tuotot	1 673	0	0	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	-679 674	-705 437	-765 751	-781 743	-796 885

Toimielin: **Sivistyslautakunta**
Tulosalue: **Vapaa-aikapalvelut**
Tilivelvollinen: **Sivistysjohtaja**
Tilitunnus: **360**

360 VAPAA-AIKAPALVELUT	TP 2020	TA 2021	KH 2022	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	84 100	88 500	55 300	55 300	55 300
Toimintamenot	-635 074	-756 740	-699 282	-713 258	-727 499
Toimintakate (Netto)	-550 974	-668 240	-643 982	-657 958	-672 199
Sisäiset tulot	5 320	8 500	8 500	8 500	8 500
Sisäiset menot	-308 019	-302 603	-329 714	-336 307	-343 032
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-15 050	-14 262	-11 382	-13 153	-13 352
Muut laskennalliset kustannukset	-28 979	-42 963	-68 785	-68 785	-68 785
Tehtävän kokonaiskustannukset	-987 122	-1 116 568	-1 109 163	-1 131 503	-1 152 668

Toimielin: **Sivistyslautakunta**
Tulosalue: **Kansalaisopisto**
Tilivelvollinen: **Sivistysjohtaja**
Tilitunnus: **3610**

Palveluajatus/Toiminta-ajatus:

Kansalaisopiston tehtävänä on elinikäisen oppimisen periaatteen mukaisesti tukea yksilöiden persoonallisuuden ja kansalaisvalmiuksien monipuolista kehittymistä. Tehtävänä on myös antaa valmiuksia toimia yhteisöissä ja edistää tasa-arvon sekä moniarvoisuuden toteutumista yhteiskunnassa.

Kansalaisopisto antaa taiteen perusopetusta ja opetusta taide-, taito- ja tietoaineissa. Opetustarjonta tukee työelämän tarpeita ja harrastustoimintaa sekä täydentää pohjakoulutusta, valmentaa jatko-opintoihin, edistää yksilön psyykkisen, fyysisen sekä sosiaalisen aktiivisuuden ylläpitämistä.

Toiminnan painopisteet ja tavoitteet:

Kansalaisopisto tarjoaa mahdollisuuden eri-ikäisille kuntalaisille opiskeluun. Opetusta annetaan kunnan keskustassa ja kylillä kuntalaisten esittämien tarpeiden pohjalta. Opiston monipuolinen toiminta on tärkeää kuntalaisten aktivoimisessa elämän eri alueilla.

1. Kansalaisopiston koulutustarjonta toteutetaan lähipalveluna. Kansalaisopiston toiminta on osa kylien elinvoimaisuuden säilyttämistä.
2. Kansalaisopistossa kehitetään etäopetusta ja sen välittämistä opiskelijoille.
3. Opetusta tarjotaan yhteistyössä Jyväskylän kesäyliopiston kanssa.
4. Kansalaisopisto on aktiivisesti mukana Pohjois-Savon kansalaisopistojen yhteisessä Kansainvälisyyshankkeessa.

Tavoitteen kohde	Mittari	TP 2020	TA 2021	Taloussuunnitelma		
				2022	2023	2024
Kansalaisopiston hallinto: * tehokas ja taloudellinen hallinto	euroa / opetustunti	37,72	31,62	33,12	31,97	32,24
	euroa / toimihenkilö	60 906	79 050	86 109	83 130	84 120
Kansalaisopiston opetus: * kuntalaisille korkeatasoista opetusta itsensä kehittämiseen	euroa / opetustunti	48,76	70,26	57,80	59,18	61,30
	euroa / opettaja	2 237	4 059	3 339	3 419	3 527

Kysyntä- ja laajuustiedot:	TP 2020	TA 2021	Taloussuunnitelma		
			2022	2023	2024
Opetustunnit, valtionosuuteen oikeuttavat	1 887	2 600	2 600	2 600	2 600
Opetustunnit, liiketoiminta					
Opiskelijamäärä	504	550	550	550	550

Tuotannon tekijät/suoritteet:	TP 2020	TA 2021	Taloussuunnitelma		
			2022	2023	2024
Opettajien lukumäärä	44	45	45	45	45
Muu henkilöstö	1,25	1,04	0,75	0,75	0,75
Opetustunti euroa / opettaja	2 237	4 059	3 339	3 419	3 527
Opetustunti euroa / opiskelija	195	332	273	279	284

3611 KANSALAIHOPISTO	TP 2020	TA 2021	KH 2022	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	57 062	52 200	24 000	24 000	24 000
Toimintamenot	-208 257	-228 450	-200 941	-204 962	-209 057
Toimintakate (Netto)	-151 195	-176 250	-176 941	-180 962	-185 057
Sisäiset tulot	400	0	0	0	0
Sisäiset menot	-23 745	-24 321	-24 478	-24 967	-25 466
Laskennalliset kustannukset					
Muut laskennalliset kustannukset	-7 919	-12 130	-16 182	-16 182	-16 182
Tehtävän kokonaiskustannukset	-239 521	-264 901	-241 601	-246 111	-250 705

Toimielin: **Sivistyslautakunta**
Tulosalue: **Kirjasto**
Tilivelvollinen: **Sivistysjohtaja**
Tilitunnus: **3620**

Palveluajatus/Toiminta-ajatus:

Kirjasto palvelee kaikenikäisiä ihmisiä heidän tiedontarpeissaan ja harrastuksissaan sekä luo edellytyksiä virikkeiseen elämään tarjoamalla käyttöön aineistokokoelmat, tilat, ajanmukaiset tiedonhakumenetelmät ja -välineet sekä henkilökunnan asiantuntemuksen.

Painopisteet ja tavoitteet	Toimenpide	Mittari
Palveluiden sopeuttaminen vallitseviin toimintaedellytyksiin	Palveluiden tarjoaminen sekä tapahtumien ja yhteistyön järjestäminen vastuullisesti koronatilanne huomioiden resurssien sallimissa rajoissa. Yhteistyön lisääminen varhaiskasvatuksen ja opetustoimen kanssa.	Palvelujen käyttö- ja kävijämäärät
Itä-Suomen kirjastojen palvelulupauksen toteuttaminen	Toteutetaan etenkin ”Kaikille mahdollisuus lukea” -lupausta kehittämällä monipuoliseen lukemisen ja monilukutaidon edistämistä	Kirjaston kävijä- ja lainausmäärät

Tavoitteen kohde	Mittari	TP	TA	Taloussuunnitelma		
		2020	2021	2022	2023	2024
Monipuolisen kirjastoaineiston hankinta	* kirjat kpl / 1000 as.	566	380	560	560	560
	* muu aineisto kpl/1000 as.	97	30	85	85	85
	* sanoma- ja aikakauslehdet vsk / 1000 as.	23	20	23	23	23

Kysyntä- ja laajuustiedot	TP	TA	Taloussuunnitelma		
	2020	2021	2022	2023	2024
Lainajien lukumäärä	1099	1480	1250	1250	1250
Lainat / vuosi	42 909	52 000	52 000	52 000	52 000
euroa / laina	7,18	7,16	4,66		
euroa / asukas (3579 as.)	87,53	104,05	67,65		

Tuotannontekijät/suoritteet:	TP	TA	Taloussuunnitelma		
	2020	2021	2022	2023	2024
Henkilöstön lukumäärä	3,93	4	3,7	3,7	3,7
Aukiolotunnit	2836	5900	5400	5400	5400
Aineisto, kpl	56 732	52 000	54 000	54 000	54 000
Lainaukset / asukas	12,2	14	14,0	14,0	14,0
Kirjastokäynnit / asukas	5,9	12	10	10	10

3621 KIRJASTOPALVELUT	TP 2020	TA 2021	KH 2022	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	2 425	3 900	3 900	3 900	3 900
Toimintamenot	-228 983	-272 380	-246 022	-250 932	-255 937
Toimintakate (Netto)	-226 558	-268 480	-242 122	-247 032	-252 037
Sisäiset tulot	4 375	8 000	8 000	8 000	8 000
Sisäiset menot	-76 735	-75 340	-72 316	-73 762	-75 237
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-9 215	-8 400	-5 520	-6 379	-6 718
Muut laskennalliset kustannukset	-11 987	-16 276	-22 245	-22 245	-22 245
Tehtävän kokonaiskustannukset	-326 920	-372 396	-346 103	-353 318	-360 137

Toimielin: **Sivistyslautakunta**
Tulosalue: **Kulttuuri**
Tilivelvollinen: **Sivistysjohtaja**
Tilitunnus: **3630**

Palveluajatus/Toiminta-ajatus:

Kulttuuritoimi järjestää eri-ikäisille kuntalaisille mahdollisuuksia tutustua kulttuurin eri alueisiin ja kokea elämyksiä. Kulttuuritoiminnalla rakennetaan myönteistä kunnan imagoa myös kuntaan muuttaville uusille asukkaille.

Toiminnan painopisteet ja tavoitteet:

1. Kulttuuritoimi järjestää yksin ja/tai yhdessä eri järjestöjen, yhteisöjen ja yritysten kanssa kulttuuritapahtumia ja retkiä.
2. Museoesineiden luettelointia sähköiseen järjestelmään jatketaan.
3. Kulttuuritoimi on aktiivisesti mukana Ylä-Savon kulttuuritoimien verkostossa ja yhteisissä hankkeissa.

Tavoitteen kohde	Mittari	TP	TA	Taloussuunnitelma		
		2020	2021	2022	2023	2024
Laadukas kulttuuripalvelu	euroa / asukasmäärä (as. 3579)	14,81	22,88	23,78	23,83	23,95

Kysyntä- ja laajuustiedot:	TP	TA	Taloussuunnitelma		
	2020	2021	2022	2023	2024
Kulttuuripalvelujen käyttäjien lukumäärä (livenä ja verkossa)	3 921	800	1000	800	800

Tuotannon tekijät/suoritteet	TP	TA	Taloussuunnitelma		
	2020	2021	2022	2023	2024
Kulttuuritapahtumien lukumäärä	16	7	10	7	7
Henkilöstö	0,4	0,32	0,2	0,2	0,2

3631 KULTTUURIPALVELUT	TP 2020	TA 2021	KH 2022	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	1 176	10 300	10 300	10 300	10 300
Toimintamenot	-41 874	-68 430	-68 624	-70 008	-71 395
Toimintakate (Netto)	-40 698	-58 130	-58 324	-59 708	-61 095
Sisäiset menot	-8 543	-6 801	-6 506	-6 636	-6 769
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-2 923	-2 950	-2 950	-3 409	-3 090
Muut laskennalliset kustannukset	-2 131	-3 490	-4 298	-4 298	-4 298
Tehtävän kokonaiskustannukset	-55 471	-81 671	-82 378	-84 351	-85 552

Sitova perustelu: Yleinen kulttuuritoimi: Avustukset yhteisöille 900 euroa, stipendit peruskoulun ja lukion päättävälle oppilaille 100 euroa.

Toimielin:	Sivistyslautakunta
Vastuualue:	Liikuntapalvelut
Tilivelvollinen:	Sivistysjohtaja
Tilitunnus:	3640

Palveluajatus/Toiminta-ajatus:

Liikuntatoimen palveluilla tuetaan ennaltaehkäisevää terveydenhoitoa aktivoimalla kuntalaisia liikkumaan monipuolisesti. Liikuntatoimi luo edellytyksiä liikkumiseen tarjoamalla erilaisia liikuntapalveluja sekä tukemalla urheiluseuroja, eri järjestöjä ja liikuntatoimintaan suuntautunutta kansalaistoimintaa. 1.9.2021 alkaen kuntosalimaksuja ei peritä työttömiltä, eläkeläisiltä ja opiskelijoita

Toiminnan painopisteet ja tavoitteet:

Tavoitteena on luoda sellaiset edellytykset, että kuntalaisilla on mahdollisuus liikunnan harrastamiseen omien tavoitteidensa ja tarpeittensa mukaisesti. Tarjoamalla monipuolisia liikuntapalveluja ohjataan koko väestöä liikkumaan aktiivisesti ja kannustetaan terveellisiin elämäntapoihin.

1. Järjestetään erilaisia liikuntatapahtumia ja ohjattua liikuntatoimintaa eri kohderyhmille, ottaen huomioon erityisesti kohderyhmät, jotka jäävät yleisesti tarjolla olevien liikuntapalveluiden ulkopuolelle.
2. Toimitaan yhteistyössä liikuntaa järjestävien tahojen kanssa ja autetaan liikuntatapahtumien järjestämisessä.
3. Koulujen kanssa yhteistyössä järjestetään koululaisille erilaista liikuntatoimintaa.

Tavoitteen kohde	Mittari	TP	TA	Taloussuunnitelma		
		2020	2021	2022	2023	2024
Laadukkaat ja edulliset liikuntapalvelut	Liikuntatoiminnan euroa/asukas Liikuntapalvelujen euroa/asukas	21,09 68,12	23,26 78,58	23,26 78,58	24,27 81,95	24,32 82,13

Kysyntä- ja laajuustiedot:	TP	TA	Taloussuunnitelma		
	2020	2021	2022	2023	2024
Kilpailutapahtumien lukumäärät	3	10	10	10	10
- osanottajat	280	850	850	850	850
Kuntotapahtumien lukumäärät	7	14	14	14	14
- osanottajat	546	700	700	700	700
Ohjatut liikuntaryhmät	11	12	12	12	12
- kokoontumiskerrat	211	200	200	200	200
- osanottajat	160	200	200	200	200
Omatoimiset liikunta-aktiviteetit (mm. jumppavideot)	28				

Koronarajoitusten vuoksi vähäisempi määrä kilpailu- ja kuntotapahtumia sekä ohjattuja liikuntaryhmiä.

Tuotannontekijät/suoritteet:	TP	TA	Taloussuunnitelma		
	2020	2021	2022	2023	2024
* henkilöstön lukumäärä	1,3	1,18	1	1	1
* urheiluseurat, kpl	9	8	8	8	8
* sisäliikuntatilat, kpl	1	1	1	1	1
* ulkokentät, kpl	3	3	3	3	3
* hiihtoladut, km	30	30	30	30	30
* uimapaikat, kpl	4	4	4	4	4
* vaellusreitit, km	50	50	50	50	50

3641 LIIKUNTAPALVELUT	TP 2020	TA 2021	KH 2022	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	17 024	12 000	9 000	9 000	9 000
Toimintamenot	-83 344	-95 250	-89 138	-90 924	-92 742
Toimintakate (Netto)	-66 320	-83 250	-80 138	-81 924	-83 742
Sisäiset tulot	545	500	500	500	500
Sisäiset menot	-171 103	-178 006	-213 495	-217 765	-222 120
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-2 912	-2 912	-2 912	-3 365	-3 544
Muut laskennalliset kustannukset	-3 474	-5 060	-19 899	-19 899	-19 899
Tehtävän kokonaiskustannukset	-260 287	-280 728	-324 944	-331 453	-337 805

Sitova perustelu:

Avustukset urheiluseuroille 14 200 euroa.

Toimitila-avustus kiinteistölle liikuntaan käytettyjen tuntien perusteella.

Menestyneiden urheilijoiden palkitsemiseen 2 000 euroa.

Stipendit peruskoulun ja lukion päättävälle oppilaille 150 euroa*

*50 € Stipendi ”liikunnallisesta elämäntavasta”.

Toimielin:	Sivistyslautakunta
Vastuualue:	Nuorisopalvelut
Tilivelvollinen:	Sivistysjohtaja
Tilitunnus:	3650

Palveluajatus/Toiminta-ajatus, nuorisotyö ja ehkäisevä päihdetyö

Tarkoituksena on tukea lasten ja nuorten kasvua yhteiskunnan jäseniksi ja korostaa kaikille kuntalaisille terveitä elämäntapoja sekä valistaa eri päihteiden vaaroista. Tätä ajatusta toteutetaan yhteistyössä kunnan eri toimialojen, järjestöjen ja lasten ja nuorten vanhempien kanssa.

Toiminnan painopisteet ja tavoitteet:

1. Nuorisovaltuusto jatkaa toimintaansa, ottaen kantaa ajankohtaisiin kunnallisiin asioihin. Taataan toimintamahdollisuudet nuorisovaltuuston toiminnalle ja vaikuttamismahdollisuuksille. Nuorisovaltuusto tekee yhteistyötä Ylä-Savon muitten nuorisovaltuustojen kanssa.

2. Ylläpidetään nuorisotalon toimintaa yli 13-vuotiaille ja alle 13-vuotiaat pääsevät nuorisotalolle kaksi kertaa viikossa.

Järjestetään kerho-, retki- ja leiritoimintaa yhteistyössä järjestöjen ja seurakunnan kanssa. Nuorisotoimi koordinoi vapaa-aikatoimen ja järjestöjen yhteistä kerhohanketta, jota AVI tukee.

3. Monialainen työryhmä koordinoi etsivää nuorisotyötä ja nuorisotakuun toteutumista Vieremällä. Etsivän nuorisotyön palvelut ostetaan palveluntuottajalta.

4. Ehkäisevässä päihdetyössä tehdään yhteistyötä Ylä-Savon Soten päihde- ja mielenterveystyön kanssa.

Tavoitteen kohde	Mittari	TP	TA	Taloussuunnitelma		
		2020	2021	2022	2023	2024
Laadukkaat ja edulliset nuorisotoiminnan palvelut	euroa/asukas (3579)	26,73	32,52	32,52	33,93	34,00
Alle 29-vuotiaat (1045)	euroa/henkilö	90,04	111,36	111,36	116,20	116,45

Kysyntä- ja laajuustiedot:	TP	TA	Taloussuunnitelma		
	2020	2021	2022	2023	2024
Tapahtumien lukumäärä		300	300	300	300
Osallistujat		6 000	6 000	6 000	6 000
AVI:n tukema koululaisten kerhotoiminta	26	22	22	22	22

Nuorisotilan käyttö 2020–2024	TP	TA	Taloussuunnitelma		
	2020	2021	2022	2023	2024
Nuorten illat käyttökerrat/kävijöitä	108/ 453	140/3000	140/3000	140/3000	140/3000
Alakoululaisten illat	55/287	60/400	60/400	60/400	60/400
Kerhot/harjoitukset/ kokoukset/leirit		50/500	50/500	50/500	50/500
Järjestöjen päiväkäyttö		15/300	15/300	15/300	15/300
Järjestöjen iltakäyttö		50/400	50/400	50/400	50/400
Kansalaisopisto/Kulttuuritoimi	35/341	24/200	24/200	24/200	24/200
Soten päivä-, kesä- ja viikonloppukäyttö					
Perhekerho	23/338	30/240	39/300	39/300	39/300
Muu tilapäiskäyttö		6/100	6/100	6/100	6/100

3651 NUORISOPALVELUT JA EHK.PÄIHDET	TP 2020	TA 2021	KH 2022	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	6 413	10 100	8 100	8 100	8 100
Toimintamenot	-72 617	-92 230	-94 557	-96 432	-98 368
Toimintakate (Netto)	-66 204	-82 130	-86 457	-88 332	-90 268
Sisäiset menot	-27 893	-18 135	-12 919	-13 177	-13 440
Laskennalliset kustannukset					
Muut laskennalliset kustannukset	-3 468	-6 007	-6 161	-6 161	-6 161
Tehtävän kokonaiskustannukset	-103 977	-116 372	-113 637	-115 770	-117 969

Toimielin: Tekninen lautakunta
Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Palveluajatus/Toiminta-ajatus:

Perustehtävänä on viihtyisän ja turvallisen ympäristön kehittäminen ja ylläpito asumiseen, yrittämiseen ja vapaa-aikaan.

Asemakaava-alueen viher- ja muiden yleisten alueiden ylläpito

Kiinteistöjen ylläpidon tehtävänä on pitää kunnan omistamat rakennukset käyttötarkoituksen edellyttämässä toimintakunnossa. Riittäväällä kunnossapitotasolla voidaan varmistaa yhteisen omaisuuden säilyminen. Rakennusten huolellinen hoito ja kunnossapito lisäävät rakennuksen käyttöikää ja vähentää ennenaikaista peruskorjaustarvetta. Samalla se parantaa työskentelyolosuhteita.

Tekninen toimi ylläpitää vuokrattavat tilat taloudellisella sekä tarkoituksenmukaisella tavalla.

Kunnan metsätiloja hoidetaan metsätaloussuunnitelman mukaan.

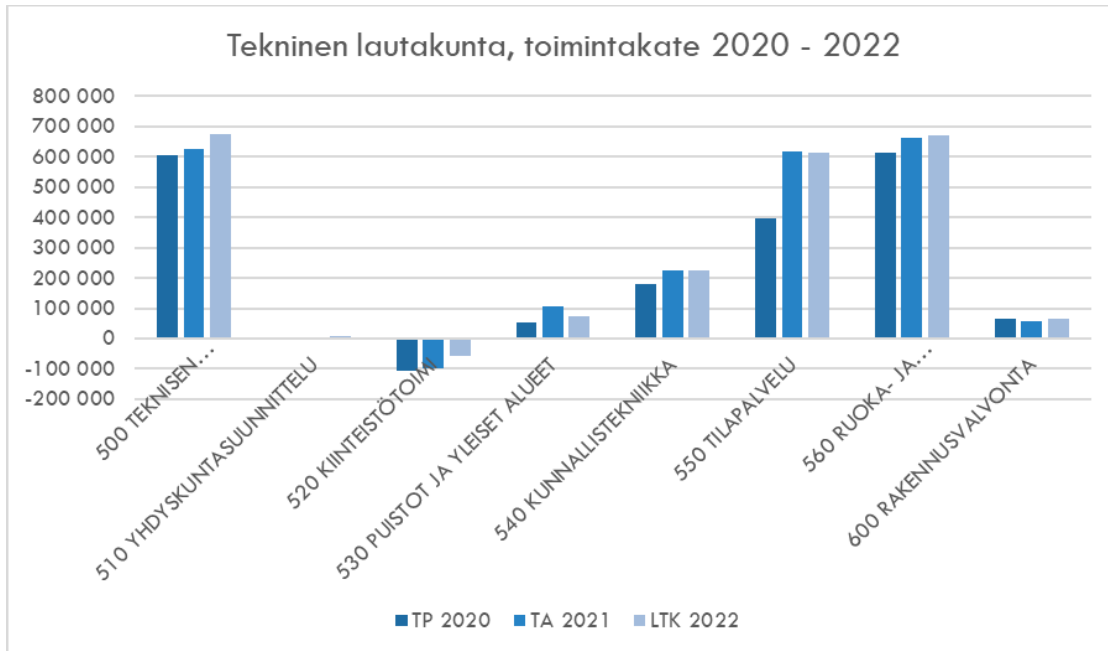
Toiminnan painopistealueet:

Painopistealueena suunnitelmakaudella 2022–2024

Katusaneerausten toteuttaminen

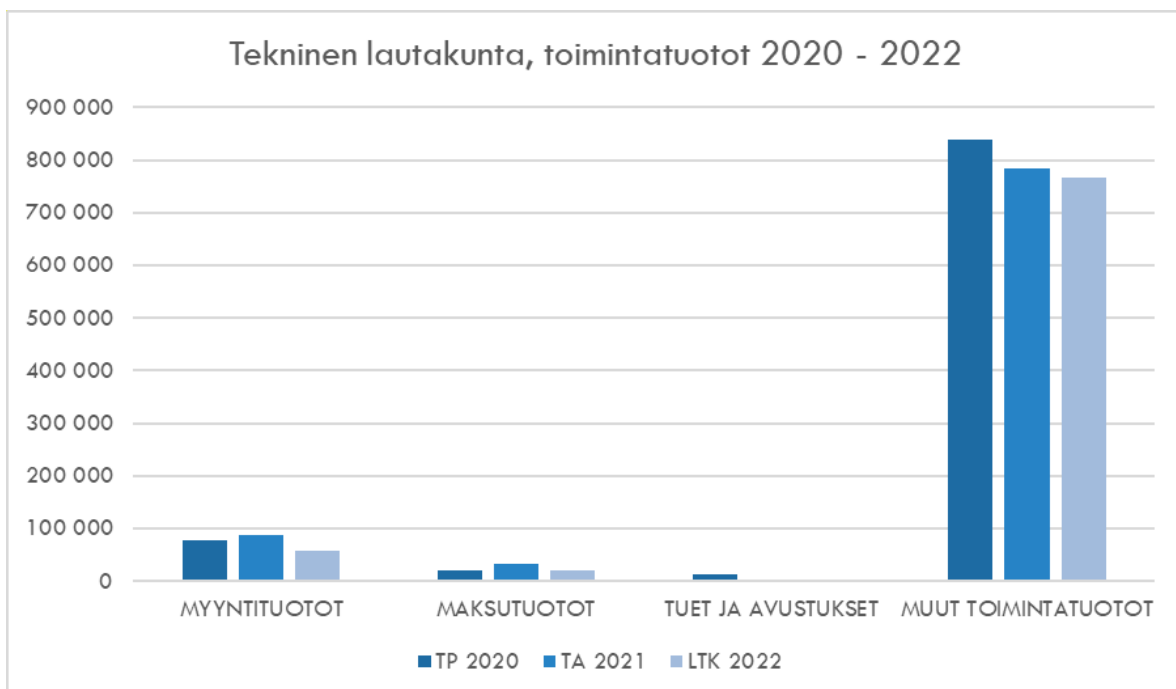
Sotkanhelmen alueen toteuttaminen

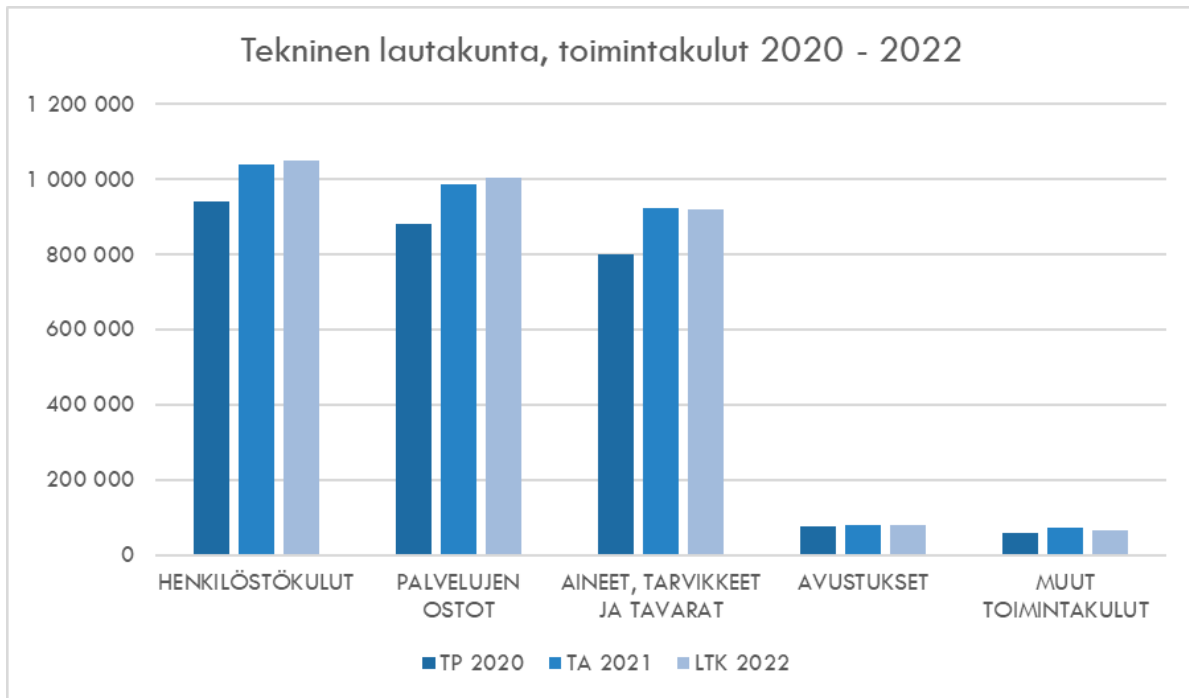
Vieremän bioprojekti

Toimielin: Tekninen lautakunta
Tulosalue:
Tilivelvollinen: Tekninen johtaja
Tilitunnus: 50

50 TEKINEN LAUTAKUNTA	TP 2020	TA 2021	KH 2022	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	950 855	907 150	847 050	847 050	847 050
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0
Toimintamenot	-2 759 720	-3 101 145	-3 120 050	-3 182 438	-3 246 039
Toimintakate (Netto)	-1 808 865	-2 193 995	-2 273 000	-2 335 388	-2 398 989
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-762 968	-873 639	-938 682	-1 083 940	-1 142 447
Muut laskennalliset kustannukset	-100 470	-79 686	-431 616	-431 616	-431 616
Laskennalliset tuotot	4 590	0	282 475	282 475	282 475
Tehtävän kokonaiskustannukset	-3 769 567	-4 201 755	-4 362 775	-4 573 518	-4 698 787

Toimielin: Tekninen lautakunta
Tulosalue: Hallintopalvelut
Tilivelvollinen: Tekninen johtaja
Tilitunnus: 500

Palveluajatus/Toiminta-ajatus:

Perustehtävänä on viihtyisän ja turvallisen ympäristön kehittäminen ja ylläpito asumiseen, yrittämiseen ja vapaa-aikaan.

Tekninen toimisto koordinoi suunnittelua. Suunnittelupalvelut ostopalveluna, ei omaa henkilöstöä.

Ylläpidetään toimivaa asiakaspalvelua.

Ylä-Savon Paikkatietojärjestelmän ylläpito sekä kehittäminen.

Tuotetaan isännöintisopimuksen mukaista palvelua Kt Oy Vieremän Hakataloille, tulot 13.000 € sekä Vieremän Toimitilat Oy:lle, tulot 10.000 €.

Pelastustoimi:

Kunnan pelastustoimen palvelut siirtyivät 1.1.2004 lukien Pohjois-Savon alueelliselle pelastustoimelle. Vuoden 2022 maksuosuus 386660 €, jonka lisäksi varaudutaan varallaolon kompensoinnin aiheuttamiin lisäkustannuksiin.

Väestönsuojelu:

Kunnan omaa toimintaa, ei määrärahavarausta.

Muu yhdyskuntasuunnittelu:

Haja-asutusalueen jätevesihuollon suunnitteluavustukset. Ei määrärahavarausta.

Tavoitteen kohde	Mittari
Teknisen hallinnon talousarvion pitävyyden seuranta	Talousarviossa pysyminen/talousarvion seuranta 4x vuodessa.
Asemakaava-alueen pohjakartan ajan tasalla pito	Tiedot tarkistetaan kerran vuoteen syksyllä, myönnettyjen rakennuslupien sekä maastotarkastelun perusteella.
Huolehditaan, että kaavoitus käynnistyy	Kama-toimikunta hyväksyy kaavoitettavan alueen ja kaavoitusaikataulun
Tuotetaan isännöintisopimuksen mukaista palvelua	Konserni-iltojen palaute isännöintisopimusten mukaisten palveluiden tuottamistasosta

Kysyntä- ja laajuustiedot:	TP	TA	Taloussuunnitelma		
	2020	2021	2022	2023	2024
Yleiskaava-aluetta, ha	13 615	13 615	13 615	13 615	13 615
Asemakaava-aluetta, ha	n. 300	n. 300	n. 300	n. 300	n. 300
Ranta-asemakaava-aluetta, ha	102	102	102	102	102

Tuotannontekijät/suoritteet:	TP	TA	Taloussuunnitelma		
	2020	2021	2021	2023	2024
Vakanssit	4	4	4	4	4

500 TEKNISEN HALLINTOPALVELUT	TP 2020	TA 2021	KH 2022	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	44 944	45 000	45 000	45 000	45 000
Toimintamenot	-648 945	-669 400	-721 710	-736 142	-750 844
Toimintakate (Netto)	-604 001	-624 400	-676 710	-691 142	-705 844
Sisäiset menot	-66 657	-61 961	-65 180	-66 483	-67 813
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-11 630	-17 000	-8 495	-9 217	-10 339
Muut laskennalliset kustannukset	-12 818	-16 336	-71 707	-71 707	-71 707
Laskennalliset tuotot	0	0	282 475	282 475	282 475
Tehtävän kokonaiskustannukset	-740 050	-764 697	-584 617	-601 074	-618 228

Toimielin: Tekninen lautakunta
Tulosalue: Yhdyskuntasuunnittelu
Tilivelvollinen: Tekninen johtaja
Tilitunnus: 510

Palveluajatus/Toiminta-ajatus:**Kaavoitus:**

Asemakaavoitus:

Ei vireillä olevia kohteita

Yleiskaavoitus:

Ei vireillä olevia kohteita

Kysyntä- ja laajuustiedot:	TP	TA	Taloussuunnitelma		
	2020	2021	2022	2023	2024
Yleiskaava-aluetta, ha	12 715	12 715	12 715	12 715	12 715
Asemakaava-aluetta, ha	n. 300	n. 300	n. 300	n. 300	n. 300
Ranta-asemakaava-aluetta, ha	102	102	102	102	102

Tuotannon tekijät/suoritteet:	TP	TA	Taloussuunnitelma		
	2020	2021	2022	2023	2024
Vakanssit	4	4	4	4	4

510 YHDYSKUNTASUUNNITTELU	TP 2020	TA 2021	KH 2022	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	5 000	0	0	0	0
Toimintamenot	-9 364	0	-6 100	-6 222	-6 346
Toimintakate (Netto)	-4 364	0	-6 100	-6 222	-6 346
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-3 258	-1 950	-5 700	-6 587	-6 937
Muut laskennalliset kustannukset	-229	-610	-167	-167	-167
Tehtävän kokonaiskustannukset	-12 850	-2 560	-11 967	-12 976	-13 450

Toimielin: Tekninen lautakunta
Tulosalue: Kiinteistötoimi / Maa- ja metsätilat
Tilivelvollinen: Tekninen johtaja
Tilitunnus: 520

Palveluajatus/Toiminta-ajatus:

Maa-omaisuuden myynti ja hoito

Kunnan metsätiloja hoidetaan metsätaloussuunnitelman mukaan.

Metsänmyyntitulot 20.000 euroa

Metsänhoitotyöt yht. 20.000 euroa

Metsän lannoitus 5.000 euroa

Tonttien vuokraus

Vuokratulot 64.000 euroa

Peltojen vuokraus

Vuokratulot 5.300 euroa

Kysyntä- ja laajuustiedot:	TP	TA	Taloussuunnitelma		
	2020	2021	2022	2023	2024
Kunnan metsätilojen laajuus, ha	597	597	611	611	611

520 KIINTEISTÖTOIMI	TP 2020	TA 2021	KH 2022	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	143 547	121 500	85 000	85 000	85 000
Toimintamenot	-36 272	-24 300	-27 300	-27 846	-28 402
Toimintakate (Netto)	107 276	97 200	57 700	57 154	56 598
Laskennalliset kustannukset					
Muut laskennalliset kustannukset	0	0	-2 126	-2 126	-2 126
Tehtävän kokonaiskustannukset	-36 272	-24 300	-29 426	-29 972	-30 528

Toimielin: Tekninen lautakunta
Tulosalue: Puistot ja yleiset alueet
Tilivelvollinen: Kiinteistöpäällikkö
Tilitunnus: 530

Palveluajatus/Toiminta-ajatus:

Asemakaava-alueen viher- ja muiden yleisten alueiden ylläpito hoitotasoluokituksen mukaisesti. Kesäaikana työllistetään koululaisia/opiskelijoita.

Hyötyjätepiste

Ylijäämämaan ja hyötyjätepisteen ylläpito ja kehittäminen.

Vastaanotetaan vaaralliset jätteet, sähkölaitteet

Paperi, kartonkipakkaukset, lasipakkaukset (purkit / pullot), pienmetalli (metallipurkit yms.)
käyttökelpoiset vaatteet

Suuret metalliromut

Painekyllästetty puujäte

Puujäte, risu- ja haravointijäte

Muut kuin pakkauslasit eli ikkunalasit, juomalasit, lasiset kahvipannut, lasiset uunivuoat, tuulilasit, peilit, tasolasit, jne.

Hyötyjätepisteellä olevan puutavaran haketus ja muiden hyötyjakeiden jatkokäsittely.

Ruohonleikkurit**Muu toiminta**

Torin ylläpito

Viheralueiden hoitosopimus Kt Oy Vieremän Hakatalot, tulot 20.000 euroa

Tavoitteen kohde	Mittari	TP	TA	Taloussuunnitelma		
		2020	2021	2022	2023	2024
Puistojen ja yleisten alueiden hoitotasoluokituksen toteuttaminen	Tekninen lautakunta seuraa puistojen hoitotasoluokituksen toteutumista					
Hyötyjätapisteen ylläpito	Alueelle kuulumattoman jätemäärän seuranta					
Toteutetaan sovitut hoitotyöt kustannustehokkaasti	KT Oy Vieremän Hakataloilta tullut palaute					

Kysyntä- ja laajuustiedot:	TP	TA	Taloussuunnitelma		
	2020	2021	2022	2023	2024
Puistoalueiden laajuus, ha	4,7	4,7	4,7	4,7	4,7

530 PUISTOT JA YLEISET ALUEET	TP 2020	TA 2021	KH 2022	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	30 404	20 000	20 000	20 000	20 000
Toimintamenot	-84 732	-126 960	-92 920	-94 786	-96 675
Toimintakate (Netto)	-54 327	-106 960	-72 920	-74 786	-76 675
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-34 406	-34 600	-28 677	-32 940	-34 903
Muut laskennalliset kustannukset	-2 845	-6 690	-15 696	-15 696	-15 696
Tehtävän kokonaiskustannukset	-121 982	-168 250	-137 293	-143 422	-147 274

Toimielin: Tekninen lautakunta
Tulosalue: Kunnallistekninen kunnossapito
Tilivelvollinen: Kiinteistöpäällikkö
Tilitunnus: 540

Palveluajatus/Toiminta-ajatus:

Liikenneväylien ylläpito:

Painopistealueet:

Asemakaava-alueen liikenneväylien ylläpidosta ja valaistuksesta huolehditaan niin, että väylien liikenneturvallisuus ja liikennöitävyys pysyy niillä pääosin hyvänä.

Yksityistiet:

Yksityisteiden tienpitoa tuetaan raha-avustuksena niin, etteivät tienpitokustannukset nouse kohtuuttomaksi yksityiselle taloudelle. Tieavustuksiin on varattu 80 000 euroa.

Haja-asutusalueen tiestön osalta ylläpidetään osoitejärjestelmää.

Tieyksikkömaksut yksityisteillä, joissa kunta on tieosakkaana.

Tielanan ylläpito.

Tiejaosto:

Vastaa kunnan yksityistieverkon suunnitelmallisesta kehittämisestä sekä avustaa yksityistiekuntia tienpidossa. Yksityistielaki uudistunut ja yksityistielain mukaiset tehtävät (yksityistietoimitukset) tiejaostolta lakkasivat 31.12.2018.

Tavoitteen kohde	Mittari	TP 2020	TA 2021	Taloussuunnitelma		
				2022	2023	2024
Yksityisteiden tienpidon kustannusten kohtuullinen taso	avustusta, €/km/vuosi	376	350	350	350	350

Tiejaosto seuraa kunnan avustuksen käyttöä	Tiejaosto tekee vuosittain 1–2 suunnattua tarkastusta yksityisteille, joilla seurataan kunnan avustuksen vaikutusta yksityistieverkkoon.
--	--

Kysyntä- ja laajuustiedot:	TP	TA	Taloussuunnitelma		
	2020	2021	2022	2023	2024
Kaava-alueen tiestön pituus, km	15	15	15	15	15
Kevyenliikenteen väyliä	5,5	6	6,5	6,5	6,5
Avustettavien yksityisteiden yhteispituus, km (avustuspituus)	211	227	227	227	227
Avustettavia yksityistiekuntia, kpl	100	132	120	120	120

540 KUNNALLISTEKNIikka	TP 2020	TA 2021	KH 2022	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	73	7 000	0	0	0
Toimintamenot	-181 604	-230 500	-224 770	-229 245	-233 839
Toimintakate (Netto)	-181 532	-223 500	-224 770	-229 245	-233 839
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-50 799	-79 583	-62 000	-71 647	-75 458
Muut laskennalliset kustannukset	-9 509	-13 630	-30 298	-30 298	-30 298
Tehtävän kokonaiskustannukset	-241 912	-323 713	-317 068	-331 190	-339 595

Toimielin: Tekninen lautakunta
Tulosityksikkö: Tilapalvelu / kiinteistöjen ylläpito
Tilivelvollinen: Kiinteistöpäällikkö
Tilitunnus: 550

Palveluajatus/Toiminta-ajatus:

Kiinteistöjen ylläpito:

Toimitilapalvelujen tehtävänä on pitää kunnan omistamat rakennukset käyttötarkoituksen edellyttämässä toimintakunnossa. Riittäväällä kunnossapitotasolla voidaan varmistaa yhteisen omaisuuden säilyminen. Rakennusten huolellinen hoito ja kunnossapito lisäävät rakennuksen käyttöikää ja vähentävät ennen aikaista peruskorjaustarvetta. Samalla se parantaa työskentelyolosuhteita.

Ilmanvaihtokanavien nuohous, mittaus ja säätö seuraaville kohteille:

Keskuskoulu, vaihe 3

Paloasemalla sijaitsevan teknisen osaston varikon ylläpito, henkilökunnan kokoontumis- sosiaali- ja varaston tilojen sekä varaston kirjoilla olevan kaluston kunnossapito.

Huoltoautojen (5 kpl) käyttö ja ylläpito.

Liikuntapaikkojen ylläpito:

Kaikkien kunnan kesä- ja talviliikuntapaikkojen ylläpito.

Tavoitteen kohde	Mittari
Talviliikuntapaikat, valaistu hiihtolatu sekä urheilukentän luistelualue on pääosin aina kuntalaisten käytettävissä.	
Koulujen liikuntapaikat pidetään tasapuolisesti käyttökunnossa.	

Kysyntä- ja laajuustiedot:	TP	TA	Taloussuunnitelma		
	2020	2021	2022	2023	2024
Hallintokuntien käytössä olevat toimitilat:					
Toimistorakennukset /					
Kunnanvirasto	1	1	1	1	1
Päivähoitorakennukset /					
Nuppula	1	1	1	1	1
Koulurakennukset / Koulukeskus, Eteläinen,					
Itäinen, Pohjoinen koulu	4	4	4	4	4
Liikuntarakennukset /					
Liikuntahalli	1	1	1	1	1
Vapaa-ajan rakennukset /Kirjasto Lyhty, Vanha					
kirjasto	3	3	2	2	2
Palo-asema-					
varikkorakennus	1	1	1	1	1
Muut rakennukset / urheilukentän huoltorakennus	1	1	2	2	2
Rakennusten kerrosala,					
m ²	14246	14246	14857	14857	14857
Rakennusten siivousala,					
m ²	10681,85	10681,85	10681,85	10681,85	10681,85

Asuntojen vuokraus:

Honkalinna, As. Oy Harjupolku

Yrjölä B -talon palveluasuntojen (6 asuntoa) vuokraus siirtynyt kunnalle v. 2015.

Sotkanhelmen luhtitalo otetaan käyttöön.

Tilojen vuokraus:

Linja-autoasema, Yrittäjätalo, Ponselle vuokrattu teollisuushalli (Tova), Huitulanharju talo A ja B, Yrjölä A, Terveyskeskus ja Nuorisotalo.

Tavoitteen kohde	Mittari
Pyritään vuokraamaan kaikki kunnan omistamat vuokratilat	Tekninen lautakunta seuraa käyttöastetta

Kysyntä- ja laajuustiedot:	TP	TA	Taloussuunnitelma		
	2020	2021	2022	2023	2024
Vuokrattavia asuntoja, kpl (Honkalinna 2, Harjupolku)	4	4	16	16	16
Vuokrattavia asuntoja, m ²	316	316	845	845	845
Vuokrattavat asunnot Yrjölä B, kpl	6	6	6	6	6
Vuokrattavat asunnot Yrjölä B, m ²	231	231	231	231	231
- kunnan määräämisvallassa olevien asunto- ja kiint. yhtiöiden (Hakatalot) omistamien asuntojen lkm 31.12./ kpl	238	238	238	243	243
- kunnan määräämisvallassa olevien asunto- ja kiint. yhtiöiden (Hakatalot) omistamien asuntojen pinta-ala, m ²	13034	13034	13644	14034	14034
Muita vuokrattavia tiloja, kpl	26	26	26	26	26
Muita vuokrattavia tiloja, m ²	4 810	4810	4810	4 810	4 810
Vuokrattavat laitosrakennukset m ² , Y-S Sote Ky:lle	5 293	2140	2140	2 140	2 140
Asuntojen vuokrausaste %	90 %	90 %	95 %	95 %	95 %
Muiden tilojen vuokrausaste %	90 %	90 %	95 %	95 %	95 %

Tuotannontekijät/suoritteet tilapalvelu:	TP	TA	Taloussuunnitelma		
	2020	2021	2022	2023	2024
Henkilöstö, kiinteistönhoitajat	2,82	2,82	2,82	2,82	2,82

550 TILAPALVELU		TP 2020	TA 2021	KH 2022	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat						
	Toimintatulot	693 617	664 000	658 650	658 650	658 650
	Toimintamenot	-1 088 682	-1 282 430	-1 271 640	-1 297 091	-1 323 005
	Toimintakate (Netto)	-395 065	-618 430	-612 990	-638 441	-664 355
	Sisäiset tulot	1 410 836	1 407 097	1 448 300	1 448 300	1 448 300
	Sisäiset menot	-46 670	-44 430	-48 500	-49 470	-50 459
Laskennalliset kustannukset						
	Poistot ja arvonalentumiset	-658 969	-736 600	-822 403	-950 368	-1 000 928
	Muut laskennalliset kustannukset	-35 280	0	-180 552	-180 552	-180 552
	Laskennalliset tuotot	329	0	0	0	0
	Tehtävän kokonaiskustannukset	-1 829 273	-2 063 460	-2 323 095	-2 477 481	-2 554 944

Toimielin: Tekninen lautakunta
Tulosityksikkö: Ruoka- ja siivouspalvelut
Tilivelvollinen: Ruokapalvelupäällikkö
Tilitunnus: 560

Palveluajatus/Toiminta-ajatus:

Siivouspalvelut

Laadukkaan ja kilpailukykyisen siivouspalvelun tuottaminen.

Toimintastrategia:

Asiakaslähtöinen ajattelutapa. Ammattitaidon ylläpitäminen ja tiedon lisääminen koulutuksen avulla. Toiminnan mukauttaminen siivottavien tilojen mukaan.

Tavoitteen kohde	Mittari	TP	TA	Taloussuunnitelma		
		2020	2021	2022	2023	2024
Siivouspalvelut tuotetaan edullisesti	Ulk. ja sis. menot / €/m ²	22,00	21,50	21,50	21,60	21,70
Siivouspalvelut tuotetaan tehokkaasti	Siivoustoimen siivottavat neliöt / työtunnit	405	411	411	411	411

Siivouskohteet ja siivottavat neliöt:		2020	2021	2022	2023	2024
Siivouskerrat / viikko:		m ²	m ²	m ²	m ²	m ²
Koulukeskus	5	5198,00	5198,00	5198,00	5198,00	5198,00
Liikuntahalli	5	1525,00	1525,00	1525,00	1525,00	1525,00
Päiväkoti Nuppula	5	673,00	673,00	673,00	673,00	673,00
Päiväkoti Muksula	2	141,00	141,00	141,00	141,00	141,00
Päiväkoti Vekkula	2	96,5	96,5	96,5	96,5	96,5
Itäinen koulu	5	969,00	969,00	969,00	969,00	969,00
Pohjoinen koulu	5	1261,5	1261,5	1261,5	1261,5	1261,5
Eteläinen koulu	5	646,0	646,00	646,00	646,00	646,00
Kunnanvirasto	2	768,00	768,00	768,00	768,00	768,00
Kirjasto Lyhty	5	680,00	680,00	680,00	680,00	680,00
Kansalaisopisto	1	386,00	386,00	386,00	386,00	386,00
Paloaseman varikko	1	377,90	377,90	377,90	377,90	377,90
Urheilukentän huoltorakennus	3	122,40	122,40	122,40	122,40	122,40
Yrittäjätalo, nuorisotila, luokat	5	236,0	236,0	236,0	236,0	236,0
Yrjölä B- talo	1	104,40	104,40	104,40	104,40	104,40
Maurin Halli, YSAO	1	63,2	63,2	63,2	63,2	63,2
YHTEENSÄ		13247,9	13247,9	13247,9	13247,9	13247,9

Tuotannon tekijät/suoritteet:	TP	TA	Taloussuunnitelma		
	2020	2021	2022	2023	2024
Henkilöstön lukumäärä 7,75 h / päivä laskettuna	5,96	5,96	5,96	5,96	5,96

5611 SIIVOUSPALVELUT	TP 2020	TA 2021	KH 2022	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	1 947	600	0	0	0
Toimintamenot	-221 788	-247 410	-246 720	-251 662	-256 663
Toimintakate (Netto)	-219 841	-246 810	-246 720	-251 662	-256 663
Laskennalliset kustannukset					
Muut laskennalliset kustannukset	-12 354	-15 593	-41 289	-41 289	-41 289
Laskennalliset tuotot	834	0	0	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	-233 388	-263 003	-288 009	-292 951	-297 952

Palveluajatus/Toiminta-ajatus:

Ruokapalvelut

Laadukkaan ruokapalvelun tuottaminen edullisesti asiakkaiden tarpeiden mukaisesti.

Ravitsemussuositusten noudattaminen palvelua suunniteltaessa ja toteutettaessa.

Asiakasryhmät:

Asiakaskunta koostuu päivähoito-, esikoulu- ja peruskouluikäisistä lapsista, lukiolaisista, työpaikkaruokailijoista sekä edustustoiminnasta.

Toimintastrategia:

Asiakaslähtöinen ajattelutapa. Ammattitaidon ylläpitäminen koulutuksen avulla.

Sansia-yhteistyön hyödyntäminen ja lähi-/luomutuotteiden hankkiminen mahdollisuuksien mukaan.

Jamix -ruokatuotanto-ohjelman ylläpito Kiuruveden ja Sonkajärven kanssa.

Ylä-Savon alueen ruokapalvelujen yhteistyö.

Tuotannon tekijät/suoritteet:	TP	TA	Taloussuunnitelma		
	2020	2021	2022	2023	2024
Henkilöstön lukumäärä 7,75 h / päivä	5,99	5,72	5,22	5,22	5,22
Valmistuskeittäitä	1	1	1	1	1
Kuumennuskeittäitä (Kyläkoulut ja päiväkotit)	4	4	4	4	4
Ruoankuljetuskertoja / vuosi	76	76	76	76	76
Suoritteita (kaikki yhteensä) / vuosi	130 000	115 000	110 000	110 000	110 000

5621 RUOKAPALVELUT	TP 2020	TA 2021	KH 2022	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	10 766	16 050	18 400	18 400	18 400
Toimintamenot	-404 153	-430 125	-441 540	-450 366	-459 390
Toimintakate (Netto)	-393 387	-414 075	-423 140	-431 966	-440 990
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-3 906	-3 906	-11 406	-13 181	-13 882
Muut laskennalliset kustannukset	-24 076	-22 928	-75 724	-75 724	-75 724
Laskennalliset tuotot	3 428	0	0	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	-460 807	-493 052	-565 518	-576 856	-587 334

Tavoitteen kohde	Mittari	TP	TA	Taloussuunnitelma		
		2020	2021	2022	2023	2024
Ruokapalvelut tuotetaan edullisesti	Keskihinta: €/ suorite	4,05	4,00	4,15	4,25	4,35
Ruokapalvelut tuotetaan tehokkaasti	Keskuskeittiön teho: tehdyt työtunnit / keskuskeittiön suoritteet:	25,50	21,00	21,00	21,00	21,00

Kysyntä- ja laajuustiedot: Asiakasryhmät:	Kysynnän laatu:	TP	TA	Taloussuunnitelma		
		2020	2021	2022	2023	2024
Päiväkotilapset, Nuppula	Aamupala, lounas, välipala	55	55	55	55	55
Päiväkoti Vekkula	Aamupala, lounas, välipala	18	15	15	15	15
Päiväkoti Muksula	Aamupala, lounas, välipala, päivällinen, iltapala	15	15	15	15	15
Vipeltäjät	Aamupala			10	10	10
Pienluokan lapset	Lounas	5	5	5	5	5
Esikoululapset	Lounas ja maksull. välipala	32	32	26	23	20
Peruskoululapset	Lounas ja maksull. välipala	387	351	339	335	330
Lukiolaiset	Lounas ja maksull. välipala	44	45	45	45	45
Sivistystoimen aamupäivätoiminta	Välipala	15	15	15	15	15
Sivistystoimen iltapäivätoiminta	Välipala	35	35	35	35	35
Työpaikkaruokailijat	Lounas	35	35	35	35	35

560 RUOKA- JA SIVOUSPALVELUT	TP 2020	TA 2021	KH 2022	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	12 713	16 650	18 400	18 400	18 400
Toimintamenot	-625 941	-677 535	-688 260	-702 028	-716 053
Toimintakate (Netto)	-613 229	-660 885	-669 860	-683 628	-697 653
Sisäiset tulot	611 131	700 210	726 620	726 620	726 620
Sisäiset menot	-32 179	-36 093	-36 848	-37 585	-38 338
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-3 906	-3 906	-11 406	-13 181	-13 882
Muut laskennalliset kustannukset	-36 430	-38 521	-117 013	-117 013	-117 013
Laskennalliset tuotot	4 262	0	0	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	-694 195	-756 055	-853 527	-869 807	-885 286

Toimielin: Tekninen lautakunta
Tulosalue: Rakennusvalvonta
Tilivelvollinen: Rakennustarkastaja
Tilitunnus: 600

Palveluajatus/Toiminta-ajatus:

Rakennusvalvonnan tehtävät perustuvat maankäyttö- ja rakennuslakiin sekä -asetukseen, vahvistettujen kaavojen sekä rakennusjärjestyksen mukaisen rakentamisen valvontaan kuten:

- rakennuslupa-asian käsittely
- valmistelut MRL:n mukaisiin asemakaava-asioihin ja poikkeamislupa-asioihin
- Ara:n ja Ely-keskuksen kautta rahoitettujen kohteiden rakentamiseen liittyvä rakentamisen neuvonta ja valvonta

Tavoitteen kohde	Mittari	TP 2020	TA 2021	Taloussuunnitelma		
				2022	2023	2024
Rakennusluvut käsitellään sujuvasti ja tehokkaasti	Käsittelyaika < 2 vko	Toteutunut	< 2 vko	< 2 vko	< 2 vko	< 2 vko

Kysyntä- ja laajuustiedot:	TP 2020	TA 2021	Taloussuunnitelma		
			2022	2023	2024
Rakennusluvut/ilmoitusluvut/toimenpideluvat kpl/v	80	105	100	100	100
Poikkeamislupahakemuksia	0	5	3	3	3
Maankäyttö- ja rakennuslain mukaisia katselmuksia/v	137	100	100	100	100
Maksujen kattavuus menoista %	31,1	38,1	30	30	30

Tuotannon tekijät/suoritteet:	TP 2020	TA 2021	Taloussuunnitelma		
			2022	2023	2024
Henkilöstö	1,1	1,0	1,0	1,0	1,0

600 RAKENNUSVALVONTA	TP 2020	TA 2021	KH 2022	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	20 557	33 000	20 000	20 000	20 000
Toimintamenot	-84 181	-90 020	-87 350	-89 078	-90 875
Toimintakate (Netto)	-63 624	-57 020	-67 350	-69 078	-70 875
Sisäiset menot	-5 493	-4 801	-4 374	-4 461	-4 550
Laskennalliset kustannukset					
Muut laskennalliset kustannukset	-3 359	-3 899	-14 057	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	-93 032	-98 720	-105 781	-93 539	-95 425

7. INVESTOINTIOSA

Investointiohjelma vuosille 2022–2024

Projekti	Hanke 1000 €	TA 2022	TS 2023	TS 2024
13	Kunnanhallitus			
2001	ICT- hankinnat	15	20	20
	Kotisivut	20		
	Talousraportointi	20		
2005	Maa-alueiden hankinta/myynti	50	50	20
13	Kunnanhallitus menot yhteensä	105	70	40
	Kunnanhallitus tulot yhteensä			
13	Kunnanhallitus netto	105	70	40

Projekti	Hanke 1000 €	TA 2022	TS 2023	TS 2024
30	Sivistyslautakunta			
3001	Perusopetuksen, kirjaston, vapaa-ajan ja varhaiskasvatuksen tietokone- ja verkkokustannukset, AV-laitteet	50	50	50
3111	Koulukalusteet ja opetusvälineet			
	Kyläkoulujen liikuntaolosuhteiden kehittäminen	10		
	Kirkonkylän koulun oppilaskalusteiden uusiminen	10		
3211	Lukion tietokone- ja verkkokustannukset	15	15	15
	Kirjaston digi-/tietoteknisten laitteiden uusinta ja lastenkirjaosaston uudistaminen	10		
30	Sivistyslautakunta menot yhteensä	95	65	65
	Sivistyslautakunnan tulot			
30	Sivistyslautakunta netto	95	65	65

Projekti	Hanke 1000 €	TA 2022	TS 2023	TS 2024
50	Tekninen lautakunta			
	Maa- ja vesialueet			
	Vieremä – Iisalmi kevyen liikenteen väylän esisuunnittelu	50		
	Rakennukset			
5546	Huitulanharjun sprinkleri ja pienet muutostyöt		120	
5547	Kiinteistöjen ja katujen ulkovalaistuksen saneeraus	10	20	20
5549	Keskuskeittiö, sekoittava pata	30		
5541	Liikuntahalli, katon korjaus	30		
5542	Liikuntahallin lattia	300		
5550	Päiväkotien leikkiympäristön kehittäminen	10	10	
5551	Sotkanhelmen Luhtitalo	370		
	Sotkanhelmen rivitalon suunnittelu			30
	Paloasema-varikon katto		50	
	Itäisen koulun katto			50
	Sotkun uimarannan pukukoppi	10		
	Torin katos	50		
	Nuppulan katon pinnoitus			50
	Kiinteistöjen viilennyslaitteet		30	
	Kiinteät rakenteet ja laitteet			
5552	Koirapuisto	30		
5411	Hulevesijärjestelyt	10	10	10
5404	Katujen peruskorjausta, kevyenliikenteen liikenneturvallisuuden	40	40	100

	parantamishankkeita- erillispäätöksellä			
5413	Kevyen liikenteen väylä Malilantie- Ponssentie	190		
	Ritiläntie	200		
5011	Puistorinteen alueen katusaneeraukset	150		
5415	Sotkanhelmen alueen katurakenteet	100		
5416	Kunnantalon P-paikan routaheitot		20	
	Biokaasuhankkeen infra	120		
	Kumppanuuskylän esirakentaminen	100		
	Kiinteistöjen polkupyöräparkit		20	
	Einarin puiston kehittäminen		30	
	Irtain käyttöomaisuus			
5701	Kalustohankinnat	15	35	
	Aineeton käyttöomaisuus			
5003	Ylä-Savon seudullinen paikkatietojärjestelmä	15	15	15
	Kiinteistöjen automaation päivitys		15	
50	Teknisen menot yhteensä	1830	415	275
	Teknisen tulot yhteensä			
50	Tekninen lautakunta netto	1830	415	275

	Kaikki menot yhteensä	2030	550	380
	Kaikki tulot yhteensä			
	Kaikki netto	2030	550	380

8. TULOSLASKELMAOSA

Tuloslaskelman välituloksina esitetään seuraavat tiedot:

Toimintakate kertoo, paljonko toimintamenoista jää katettavaksi verotuloilla, valtionosuuksilla ja rahoitustuloilla.

Vuosikate ilmoittaa paljonko tulo-rahoituksesta jää investointien, lainanlyhennysten ja muiden pitkävaikutteisten menojen kattamiseen.

Tilikauden tulos kertoo tilikauden tulojen ja menojen erotuksen. Tämän jälkeen esitetään tuloslaskelmassa poistoeron, varausten ja rahastojen muutos. Näiden jälkeen tuloslaskelma päättyy **tilikauden yli- tai alijäämään**, joka lisää tai vähentää kunnan omaa pääomaa.

**Tuloslaskelman taloussuunnitelma
2022–2024**
1000 €

	TP 2020	ALKUP. TA 2021	Ennuste TP 2021	KH 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot						
Myyntituotot	335	238	248	163	163	163
Maksutuotot	202	236	226	195	195	195
Tuet ja avustukset	187	180	255	135	135	135
Muut toimintatuotot	848	792	792	769	769	769
Toimintatuotot	1 572	1 447	1 522	1 263	1 263	1 263
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-6 370	-7 127	-7 069	-7 127	-7 077	-7 218
Palkat ja palkkiot	-4 830	-5 452	-5 394	-5 438	-5 547	-5 658
Henkilösivukulut	-1 540	-1 675	-1 675	-1 689	-1 530	-1 561
Eläkekulut	-1 374	-1 461	-1 461	-1 458	-1 294	-1 320
Muut henkilösivukulut	-166	-214	-214	-231	-236	-241
Palvelujen ostot	-15 624	-16 525	-16 601	-17 167	-2 900	-2 958
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 063	-1 239	-1 200	-1 273	-1 299	-1 325
Avustukset	-703	-674	-733	-649	-662	-675
Muut toimintakulut	-158	-199	-199	-228	-232	-237
Toimintakulut	-23 917	-25 763	-25 801	-26 444	-12 170	-12 413
Toimintakate	-22 345	-24 316	-24 279	-25 181	-10 907	-11 150
Verotulot	14 235	14 538	15 566	14 700	8 666	8 604
Valtionosuudet	12 117	11 100	11 474	11 230	3 322	3 346
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	10	10	10	9	9	9
Muut rahoitustuotot	409	383	453	343	343	343
Korkokulut	-77	-90	-90	-80	-80	-80
Muut rahoituskulut	-11	-11	-11	-11	-11	-11
Rahoitustuotot ja -kulut	332	292	362	260	260	260
Vuosikate	4 339	1 614	3 122	1 009	1 341	1 060
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-997	-1 103	-1 103	-1 041	-1 203	-1 267
Poistot ja arvonalentumiset	-997	-1 103	-1 103	-1 041	-1 203	-1 267
Tilikauden tulos	3 342	511	2 019	-33	138	-207
Poistoeron muutos	-459	-1 484	66	-1 377	211	211
Varausten muutos	-120	0	0	0	0	0
Rahastojen muutos	-1 700	1 550	0	1 550	0	0
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	1 063	577	2 085	140	349	4
Kustannuslaskennalliset erät	0	0	0	2	0	0

9. RAHOITUSOSA

Rahoituslaskelmalla osoitetaan kuinka paljon kunnan varsinaisen toiminnan ja sen investointien nettokassavirta on ylijäämäinen tai alijäämäinen. Rahoitustoiminnan kassavirralla osoitetaan, miten alijäämäinen nettokassavirta on rahoituksellisesti katettu tai miten ylijäämä on käytetty rahoitusaseman muuttamiseen.

Tulorahoituksen osatekijät eritellään yksityiskohtaisesti tuloslaskelmassa. Tästä syystä rahoituslaskelmaan otetaan vain varsinaisen toiminnan tulorahoitusjäämän osoittava vuosikate sekä satunnaiset erät.

Käyttöomaisuusinvestoinneilla tarkoitetaan rahoituslaskelmassa pysyviin vastaaviin käytettyjä varoja tilivuoden aikana. Investointimenot ja niihin saadut rahoitusosuudet (sis. myös käyttöomaisuuden myyntihintaiset myyntitulot) esitetään rahoituslaskelmassa bruttomääräisinä.

Antolainauksen muutoksissa käsitellään kunnan myöntämät lainat. Lainojen lisäykset vähentävät kassavirtaa ja lainojen takaisinmaksut lisäävät kassavirtaa.

Lainakannan muutoksissa käsitellään kunnan pitkäaikaisten lainojen lisäys ja vähennys (pitkäaikaisten lainojen lyhennykset tilivuoden aikana) sekä lyhytaikaisten lainojen lisäykset ja vähennykset nettona.

Oman pääoman lisäyksessä on kysymys jäsenkunnan maksamasta pääomasijoituksesta kuntayhtymään ja vähennyksestä pääoman palautuksesta jäsenkunnalle.

Rahoituslaskelma

	TP 2020	TA+MUUT. 2021	KH 2022	TS 2023	TS 2024
	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	4 339	1 614	1 009	1 341	1 060
Tulorahoituksen korjauserät	34	0	0	0	0
	4 373	1 613	1 008	1 341	1 059
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-968	-3 030	-2 030	-550	-380
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	5	0	0	0	0
	-964	-3 030	-2 030	-550	-380
Toiminnan ja investointien rahavirta	3 410	-1 416	-1 022	791	679
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten vähennys	45	45	45	45	45
	45	45	45	45	45
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		2 000	2 000	2 000	2 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-667	-583	-500	-500	-500
	-667	1 417	1 500	1 500	1 500
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-5	0	0	0	0
Vaihto-omaisuuden muutos	-3	0	0	0	0
Saamisten muutos	107	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutos	4	0	0	0	0
	104	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	-518	1 462	1 545	1 545	1 545
Rahavarojen muutos	2 892	46	523	2 336	2 254
TUNNUSLUVUT					
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä	-	1 994	972	1 763	2 472
Investointien tulorahoitus %	448,17	53,27	49,70	243,82	302,86
Lainanhoitokate	4,7	2,0	1,4	2,0	1,7
Lainakanta 31.12. 1000 €	6 946	8 363	9 863	11 363	12 863
Lainat/asukas €	1 972	2 405	2 874	3 354	3 844
Asukasmäärä	3522	3477	3432	3388	3346

10. LIITTEET

Henkilöstösuunnitelma

Poistosuunnitelma

Oppilasmääräennuste

Organisaatiokaavio

Konsernirakenne

Henkilöstösuunnitelma

VIEREMÄN KUNTA

Ta- tili	Virka- tai toiminimike	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
130	Kunnanjohtaja					
	Kunnanjohtaja	1	1	1	1	1
130	Yleishallinto					
	Hallintojohtaja	1	1	1	1	1
	Keskusarkistonhoitaja	1	1	1	1	1
	Palvelusihteeri	1	1	1	1	1
140	Talous- ja henkilöstöhallinto					
	Kirjanpitäjä	1	1	1	1	1
	Palkkasihteeri	2	2	2	2	2
	Toimistos sihteeri	1				
	Taloussihteeri		1	1	1	1
150	Elinkeinojen kehittäminen					
	Konsernisihteeri	1	1	1	1	1
170	Työllisyystukipalvelut					
	Työllisyys sihteeri/					
	Työllisyyskoordinaattori	1	1	1	1	1
	Työpajaohjaaja	1	1	1	1	1

Ta-tili	Virka- tai toiminimike	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
30	SIVISTYSPALVELUT					
3 000	Sivistystoimen hallinto					
	Toimistonhoitaja	1	1	1	1	1
	Sivistystoimen johtaja/rehtori	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
	Sivistystoimen hallinto yht.	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
3 300	Perusopetus					
	Rehtori	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5
	Lehtori	4,92	5,04	4,82	4,82	4,82
	Luokanopettaja	8,87	8,57	9,36	9,36	9,36
	Erityisopettaja	5	4,94	3,84	3,84	3,84
	Erityisopettaja/pt tuntiopettaja	0	0	0	0	0
	Päätoiminen tuntiopettaja	6,94	6,56	6,51	6,51	6,51
	Sivutoiminen tuntiopettaja	0	0	0	0	0
	Toimistos sihteeri	1	1	1	1	1
	Koulunkäynnin ohjaaja	15,48	11,18	11,41	10,41	10,41
	Perusopetus yhteensä	45,71	40,79	40,44	39,44	39,44
3 500	Lukiokoulutus					
	Rehtori	1	1	1	1	1
	Lehtori	5,06	4,96	5,18	5,18	5,18
	Päätoiminen tuntiopettaja	0,56	0,44	0,49	0,49	0,49
	Luokanopettaja/st.tuntiopettaja	0	0,6	0,15	0,15	0,15
	Erityisopettaja	0,00	0,06	0,06	0,06	0,06
	Lukiokoulutus yhteensä	6,62	7,06	6,88	6,88	6,88
3 200	Esiopetus					
	Luokanopettaja	4,13	2,79	2,38	2,38	2,38
	Päätoiminen tuntiopettaja	0	0	0	0	0
	Koulunkäynnin ohjaaja	0,75	0,5	1,5	1,5	1,5
	Esiopetus yhteensä	4,88	3,29	3,88	3,88	3,88
	Opetuspalvelut yhteensä	58,71	52,64	52,70	51,70	51,70
360	VAPAA-AIKAPALVELUT					
3 630	Kulttuuri					
	Toimistos sihteeri	0,2	0,12	0	0	0
	Kansalaisopiston rehtori	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
3 620	Kirjasto					
	Kirjastonjohtaja	0,5	1	1	1	1
	Kirjastovirkailija	2	2	1,21	1	1
	Kirjastoautonkuljettaja-virkailija	1	1	1	1	1
	Koulunkäynnin ohjaaja	0	0	0	0	0
	Kirjastoapulainen	0,49	0,49	0,49	0	0

3 640	Liikuntapalvelut					
	Liikuntasihteeri	1	1	1	1	1
	Toimistosihteeri	0,3	0,18	0	0	0
3 650	Nuorisopalvelut					
	Vapaa-ajanohjaaja	1	1	1	1	1
	Kerho-ohjaaja	0	0	0	0	0
	Toimistosihteeri *)					
	*) toimistosihteeri hoitaa kirjastovirkailijan avointa virkaa					
3 610	Kansalaisopisto					
	Rehtori	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75
	Toimistosihteeri	0,5	0,29	0	0	0
	Vapaa-ajanpalvelut yhteensä	7,94	8,03	6,65	5,95	5,95
310	VARHAISKASVATUS					
	Päiväkotihoido					
	Varhaiskasvatuksen johtaja	0,75	0,75	1	1	1
	Varhaiskasvatuksen erityisopettaja	0,6	0,6	0,8	0,8	0,8
	Varhaiskasvatuksen vast. opettaja	0,4	0,4	0,2	0,2	0,2
	Varhaiskasvatuksen opettaja	5	5	5,4	5	5
	Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja	11	12	12,4	12	12
	Ryhmäavustaja	3	3	3	3	3
	Päiväkotiapulainen	3	2	2	2	2
	Päiväkoti ja esiopetus yhteensä	23,75	23,75	24,8	24	24
	Muu päivähoito					
	Varhaiskasvatuksen johtaja	0,25	0,25	0	0	0
	Perhepäivähoitaja	3	3	1	0	0
	Perhepäivähoito yhteensä	3,25	3,25	1	0	0
	Varhaiskasvatus yhteensä	27	27	25,8	24	24
	SIVISTYSPALVELUT YHT.	93,65	87,67	85,15	81,65	81,65

Ta-tili	Virka- tai toiminimike	Tp 2019	Ts 2020	TA 2021	Ts 2022	Ts 2023	Ts 2024
50	TEKNISET PALVELUT						
500	Hallintopalvelut						
	Tekninen johtaja	1	1	1	1	1	1
	Toimistosihtööri	1	1	1	1	1	1
	Kiinteistöpäällikkö	1	1	1	1	1	1
550	Tilapalvelu						
	Kiinteistönhoitaja	2	2	2	2	2	2
	Kunnossapitotyöntekijä	2	2	2	2	2	2
	Liikuntapaikkojen hoitaja	1	2	2	2	2	2
	Ruokapalvelupäällikkö	1	1	1	1	1	1
	Ruokapalveluesimies	2	1	1	1	1	1
	Ruokapalvelutyöntekijä	4	3	2,5	2,5	2,5	2,5
	Siivouspalveluesimies	1	1	1	1	1	1
	Siivouspalvelutyöntekijä	3	3	3	3	3	3
	Ruoka- ja siivouspalvelutyöntekijä, päiväkoti	1	1	1	1	1	1
	Koulunhoitaja, Pohjoinen koulu	1	1	1	1	1	1
	Koulunhoitaja, Eteläinen koulu	1	1	1	1	1	1
	Koulunhoitaja, Itäinen koulu	1	1	1	1	1	1
610	Rakennusvalvonta						
	Rakennustarkastaja	1	1	1	1	1	1
50	TEKNISET PALVELUT YHTEENSÄ	24	23	22,5	22,5	22,5	22,5

Poistosuunnitelma

	Poisto- menetelmä	Poistoaika
--	----------------------	------------

Aineettomat hyödykkeet

Aineettomat oikeudet	Tasapoisto	5 vuotta
Liikearvo	Tasapoisto	5 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot		
Tutkimus- ja kehittämismenot	Tasapoisto	5 vuotta
Atk-ohjelmistot	Tasapoisto	3 vuotta
Osakehuoneistojen ja vuokrahuoneistojen perusparannusmenot	Tasapoisto	max 10 vuotta
Pitkäaikaisiin investointihankkeisiin osallistuminen	Tasapoisto	max 40 vuotta
Muut	Tasapoisto	3 vuotta

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet		Ei poistoaikaa
--------------------	--	----------------

Rakennukset ja rakennelmat

Hallinto- ja laitosrakennukset	Tasapoisto	30 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset	Tasapoisto	30 vuotta
Taloussrakennukset	Tasapoisto	10 vuotta
Vapaa-ajanrakennukset	Tasapoisto	20 vuotta
Asuinrakennukset	Tasapoisto	30 vuotta
Kallioluolat ja –tunnelit, väestösuojat	Tasapoisto	50 vuotta

Kiinteät rakenteet ja laitteet

Kadut, tiet, torit ja puistot	Tasapoisto	20 vuotta
Sillat, laiturit ja uimalat	Tasapoisto	20 vuotta
Muut maa- ja vesirakenteet	Tasapoisto	20 vuotta
Viemäriverkko	Tasapoisto	30 vuotta
Kaukolämpöverkko	Tasapoisto	20 vuotta
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	Tasapoisto	20 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	Tasapoisto	10 vuotta

Koneet ja kalusto

Kuljetusvälineet	Tasapoisto	5 vuotta
Liikkuvat työkoneet	Tasapoisto	5 vuotta
Atk-laitteet	Tasapoisto	3 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	Tasapoisto	5 vuotta

Muut aineelliset hyödykkeet

Luonnonvarat	Käytön mukainen poisto	
Arvo- ja taide-esineet	Ei poistoaikaa	

Pysyvien vastaavien sijoitukset

Osakkeet ja osuudet	Ei poistoaikaa
---------------------	----------------

Sovellettaessa menojäännöspoistoa hyödykkeen poistamaton arvo (menojäännös) poistetaan kertapoistona, kun jäännös alittaa 1000 euroa. Muutettua poistosuunnitelmaa sovelletaan kunnan pysyvien vastaavien kirjanpidossa 1.1.2019 alkaen, uusien aktivoitaviin hyödykkeisiin. Vanhat aktivoitavat hyödykkeet jatkavat vanhalla poistosuunnitelmalla (valtuusto hyväksynyt muutoksen 12.11.2018 § 41).

Oppilasennusteet:

Koulun nimi	Lv.	Oppilasmäärä	Opettajat
Eteläinen 0–6 lk.	2021–22	30	2
	2022–23	31	2
	2023–24	29	2
	2024–25	29	2
	2025–26	29	2
	2026–27	31	2
	2027–28 (syyskuu -21)	31	2

Koulun nimi	Lv.	Oppilasmäärä	Opettajat
Itäinen 0–6 lk.	2021–22	34	3
	2022–23	30	2
	2023–24	25	2
	2024–25	25	2
	2025–26	25	2
	2026–27	18	2
	2027–28 (syyskuu -21)	16	2

Koulun nimi	Lv.	Oppilasmäärä	Opettajat
Kirkonkylä 0–6 lk.	2021–22	161	9
	2022–23	161	9
	2023–24	146	9
	2024–25	138	9
	2025–26	117	8
	2026–27	111	8
	2027–28 (syyskuu -21)	97	8

Koulun nimi	Lv.	Oppilasmäärä	Opettajat
Pohjoinen 0–6 lk.	2021–22	67	4
	2022–23	66	4
	2023–24	57	4
	2024–25	54	4
	2025–26	39	3
	2026–27	33	3
	2027–28 (syyskuu -21)	29	2

Yhteensä alakoulut	Lv.	Oppilasmäärä	Opettajat
	2021–22	292	18
	2022–23	288	17
	2023–24	257	17
	2024–25	246	17
	2025–26	210	15
	2026–27	193	15
	2027–28 (syyskuu -21)	173	14

Kirkonkylä 7-9	Lv.	Yht.	7. lkt	Ryhmä- koko	8. lkt	Ryhmä- koko	9. lkt	Ryhmä- koko	Yht. ryhmiä
	2021-22	101	30	2	33	2	37	2	6
	2022-23	100	37	2	30	2	33	2	6
	2023-24	123	55	3	37	2	30	2	7
	2024-25	136	44	3	55	3	37	2	8
	2025-26	144	45	3	44	3	55	3	9
	2026-27	136	45	3	45	3	44	3	9
	2027-28	123	30	2	45	3	45	3	8

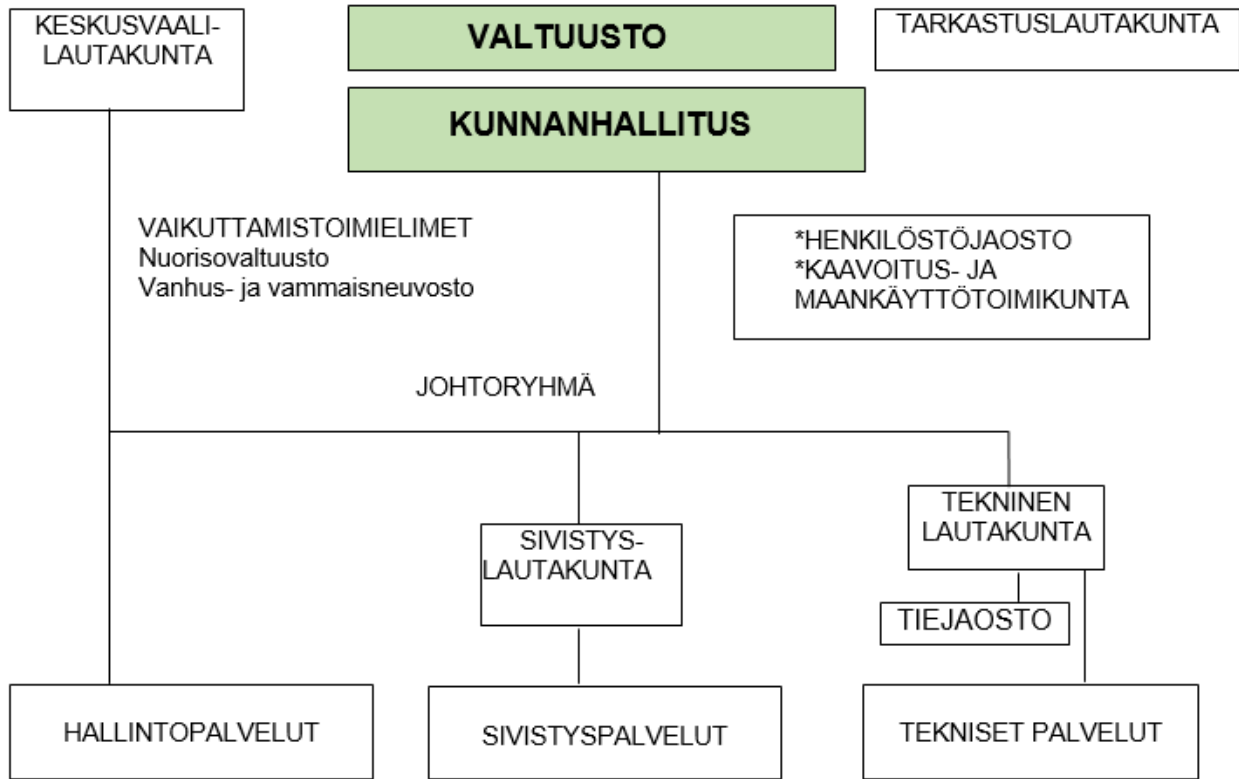
Yhteensä 1-9	lk.	Oppilasmäärä
	2021-22	393
	2022-23	388
	2023-24	380
	2024-25	383
	2025-26	355
	2026-27	327
	2027-28	295

Lukion opiskelijaennuste:

9. lk. (edell. kevät)	Lv.	1.	2.	3.	4.	Yht.	1.lk:lle
46	2021–22	21	11	17		49	45,0 %
37	2022–23	19	21	11		51	45,0 %
33	2023–24	15	19	21		55	45,0 %
30	2024–25	13	15	19		47	45,0 %
37	2025–26	15	13	15		43	45,0 %
55	2026–27	23	15	13		51	45,0 %
44	2027–28	19	23	15		57	45,0 %

Organisaatiokaavio

LAUTAKUNNAT, PÄÄVASTUUALUEET JA TALOUSARVIOASETELMAN MUKAISET TULOSALUEET

- * rahoitus
- * vaalit
- * tilintarkastus
- * yleishallinto
- * talous- ja henkilöstöhallinto
- * elinkeinojen kehittäminen
- * työllisyyspalvelut
- * terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen
- * maaseutupalvelut

- * sivistystoimen hallinto
- * varhaiskasvatus
- * esiopetus
- * perusopetus
- * ap/ip -toiminta
- * lukiokoulutus
- * vapaa-aikapalvelut
 - kansalaisopisto
 - kirjasto
 - kulttuuripalvelut
 - liikuntapalvelut
 - nuorisopalvelut

- * teknisen hallinto
- * yhdyskuntasuunnittelu
- * kiinteistötoimi
- * puistot ja yleiset alueet
- * kunnallistekniikka
- * tilapalvelut
- * ruoka- ja siivouspalvelut
- * muu toiminta
- * rakennusvalvonta

Konsernirakenne

